

ఆంధ్రపత్రిక

సంచిత్రవారపత్రిక

Regd. No M 4479

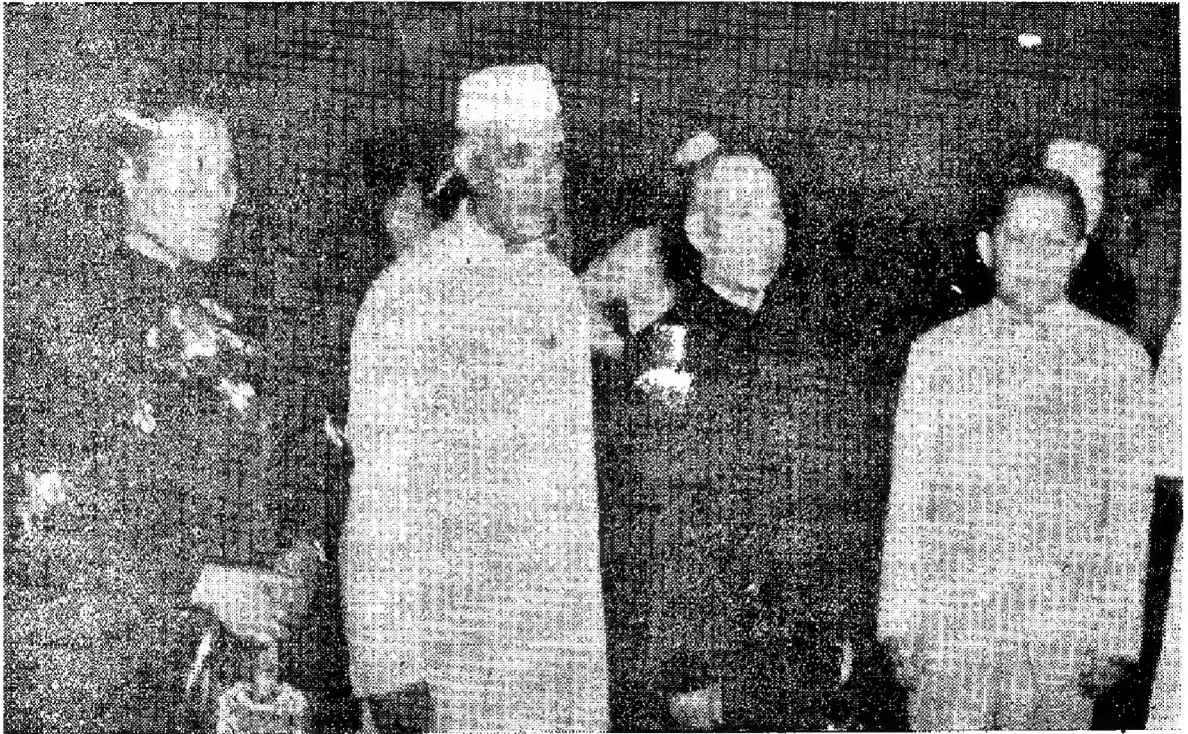

4 అణాలు
10-10-51

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

గాంధీజీ జన్మదినోత్సవం : సహధివర్తి శైలూ పుష్పాంజలి సమర్పించారు.

చైనా పీపుల్స్ రిపబ్లిక్ వార్షికోత్సవం : చైనా రాయబారి చేసినవిందులో శైలూ, చైనారాయబారి, డా. మతాన్ పరీత్ (ఇంజనీరింగ్)

విషయానుక్రమణిక

అక్టోబరు 10-1951

మొఖచిత్రం:

“పెళ్ళిచేసి చూడు”లో కుమారిగీరిజు.

రాజకీయాలు:

ఆంధ్రరాష్ట్రం: సామాన్య— 3

సీరియల్:

కాంట్ ఆఫ్ మాంట్ క్రీస్టో—అల్లెగొండర్ ద్యూమా 6

కథానికలు:

గాలికబురు—శ్రీ వీరుభొట్ల సత్యనారాయణమూర్తి 11

వణ్యుగం—శ్రీమతి మాలతీచందూర్ 16

సెద్దమనిషి—శ్రీ వాసిరెడ్డి నారాయణరావు 21

నాటిక:

చిమలూ...పామలూ—శ్రీ భమిడిపాటి రామగోపాలం 8

సినిమా:

సినిమాచిత్రాల సెన్సార్ 89

బొమ్మరిల్లు:

కాంచనద్వీపం(సీరియల్)—రాబర్ట్ బాయ్, స్టీవెన్సన్ 27

జంతువులు-పక్షులు— 24

చింతబావి—“జారు” 38

దసరా— 36

గేయం:

దసరా—శ్రీ రావికొండలరావు 23

(“జంతువులు-పక్షులు” శీర్షికలోని బొమ్మలు మద్రాసు కార్పొరేషనువారి స్టాంప్‌లతో.)

ఆంధ్రవత్రిక

సంవత్సర చందా
రూ. 12-0-0
విడిపత్రిక
4 అణాలు

ప్రతి బుధవారము
ప్రకటింపబడును

Founder : K. NAGESWARA RAO

సంపుటము 43
సంచిక 56
10-10-51

ఖర సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుద్ధ దశమి బుధవారము

ఆంధ్రరాష్ట్రం : నెహ్రూ లేఖ

ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం ప్రాయోగ వేళం పూని 35 రోజుల తరువాత విరమించిన స్వామి సీతారామ్ గారికి పండిట్ నెహ్రూ తమ అభిప్రాయాన్ని తెలుపుతూ లేఖ వ్రాశారు :

“భాషారాష్ట్రాలను గురించి సావ్యక్తి గతాభిప్రాయం ఎలా ఉన్నప్పటికీ, ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని నిర్మించడానికి, ఆంధ్ర ప్రజా నీకం అంతా కాంక్షిస్తున్నారన్న హేతు వొక్కటే చాలు” అని నెహ్రూ తమ లేఖలో వ్రాశారు.

భాషారాష్ట్రాలను గురించి నెహ్రూ తమ అభిప్రాయాన్ని అనేక పర్యాయాలు ప్రకటించారు. జె. వి. పి. రిపోర్టు ఈ అభి ప్రాయాన్ని స్పష్టపరిచింది. బెంగళూరు సమావేశంలో ఆలిండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ ఆమోదించిన కాంగ్రెస్ ఎన్నికల నివేది కలో భాషారాష్ట్రాలను గురించి ఇటు వంటి అభిప్రాయమే ప్రకటించబడింది. నెహ్రూ అభిప్రాయం ప్రకారం భాషా రాష్ట్రాల నిర్మాణం గురించి ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలే అంతిమ నిర్ణయం చెయ్యాలి. కాని భాషా భేదాలను అక్కడక్కడ పాటించవలసినప్పటికీ, ఆర్థిక పరిపాలనాది సౌకర్యాలను ప్రధానంగా గమనించవలసి ఉంటుంది. ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలందరికీ సమృద్ధిమైనప్పుడు, ఆయా

భాషారాష్ట్రాలను నిర్మించడానికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకో గలదు. (తగు చర్యలు అంటే సరిహద్దు నిర్ణా

పండిట్ నెహ్రూ

యకసంఘ నియామకం కూడా వని స్పష్టంగా తెలపబడింది.)

జె. వి. పి. రిపోర్టులో ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి ఆటే ఆటంకాలు లేవని చెప్ప బడినందువల్ల ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్

తమిళ కర్ణాటక రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ లు, మద్రాసు ప్రభుత్వమూ జె. వి. పి. రిపో ర్టును ఆమోదించి ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి గల ముఖ్య ఆటంకాన్ని తొలగిం చాయి. అయితే విభజనసంఘం సమర్పిం చిన నివేదికలో పరిష్కరించబడిన సమస్యలు కొన్ని ఉన్నాయనీ, మద్రాసు నగ రాన్ని గురించి ఆంధ్రదేశ నాయకులు సంకోచాలను విడిచిపెట్టలేదనీ హేతువులను చూపి, కేంద్ర ప్రభుత్వం విభజనసంఘ నివే దిక ప్రకారం ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని నిర్మించ డానికి నిరాకరించింది.

తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్య ఇప్పుడు వచ్చినందువల్ల, పూర్వ సంకోచాలను విడిచిపెట్టి ఆంధ్రదేశ నాయకులు ఏకీ భావానికి రాగలగాలని నెహ్రూ సలహా ఇచ్చారు. బెంటనే ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నెల్లూరులో సమావేశమై విభజన సంఘ నివేదికను ఆమోదిస్తూ తీర్మానం చేసింది.

కర్ణాటక కాంగ్రెస్ తీర్మానం :

తక్షణం ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని నిర్మించాలని కోరుతూ స్వామి సీతారామ్ గారు ప్రాయోగ వేళిదితూ పూనినప్పుడు, తక్షణ ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణంపట్ల సంపూర్ణా మోదం ప్రకటించిన శ్రీ నిజలింగప్పగారు,

సెహూగారి ప్రకటనల అనంతరం తమ వైఖరిని మార్చుకున్నారు. ఇప్పుడే కాదు. ఇదివరలో, అనగా విభజనసంఘ పరిశీలన సమయంలో కూడా కర్ణాటక కాంగ్రెస్ నాయకులు ఇదేవిధంగా చేశారు.

దీనికి ఇతర భాషా రాష్ట్రాల పట్ల పండిట్ సెహూ వైఖరే కారణం. జె. వి. పి. రిపోర్టును గమనించినా, ధార్ కమిషన్ రిపోర్టును గమనించినా, ఆంధ్ర రాష్ట్రం మినహా ఇతర భాషా రాష్ట్రాలను ఇప్పటిలో నిర్మించడానికి అవకాశం కనపడదు. అందువల్లనే కర్ణాటక కాంగ్రెసు నాయకులు ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని ఒక విధంగా బలపరిచినా, ఆంధ్ర రాష్ట్రంతో పాటే తమ రాష్ట్రాన్ని కూడా సాధించుకోవాలనే ఉద్దేశంతో, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి అడ్డుపడుతూ వస్తున్నారు. బళ్లారి జిల్లా విషయమే పూర్వ నిర్ణయాలను త్రోసిపుచ్చి, చేతికి చిక్కినంత ఆంధ్రులకు చెందిన సమీప ప్రాంతాల్నిలాక్కోవాలని కూడా ప్రయత్నిస్తున్నారు.

ఈ సందర్భంలో కర్ణాటకులు రెండు ముఖ్య విషయాలను మరిచారన్నమాట. మొదట సంస్థాన భవిష్యత్తు లేలేవరకూ, బొంబాయి, మద్రాసు, హైదరాబాద్ ల విభజన జరిగేవరకూ కర్ణాటక రాష్ట్ర నిర్మాణం సాధ్యపడదు. అదీకాక మొదటి నుంచీ స్వపరిపాలన వ్యవస్థలో ఉన్న మద్రాసు బొంబాయి రాష్ట్రాలలోని కన్నడ ప్రాంతాలను, ఇప్పటివల్ల ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాల ప్రకారం పరిపాలన స్థాపించుకుంటున్న మొదటగా చేర్చడం తేమం కాదు. అలా చేర్చాలని కొందరు చేస్తున్న కృషిని కాంగ్రెస్ వారు లైసెన్సేడ్ నాయకులే ప్రతిఘటించడానికి బదులు, మహా రాజా ఆధ్వర్యం కిందకు మద్రాసు బొంబాయి రాష్ట్రాలలోని కన్నడ ప్రాంతాలను తీసుకుపోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇటువంటి అనాలోచిత కార్యాలవల్లనే భాషా రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడం సాధ్యమైందనే విమర్శలకు గురవుతున్నది.

బళ్లారి జిల్లా విభజనలో ఆంధ్రులకే అన్యాయం జరిగినప్పటికీ కేల్కర్ నిర్ణయాన్ని ఆంధ్రులు ఆమోదించారు. కర్ణాటకులు ఆనాడు ఆమోదించి, తిరిగి ఈ నాడు బళ్లారి జిల్లా సంతటిని కోరడంలో న్యాయం లేదు; కేవలం ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని నిరోధించడానికే వారి వాదం లేవదీశారని అనుమానించవలసి వస్తున్నది.

జె. వి. పి. రిపోర్టువల్ల భాషా రాష్ట్రాలను

కొన్నింటినే రందరికీ ఆశాభంగం కలిగినప్పటికీ, సక్రమమైనా అక్రమమైనా దానిని ఆంధ్రుల లంగీకరించవలసివచ్చినప్పటికీ, ఇతర భాషా ప్రాంతాలవారు ఆ రిపోర్టుపట్ల తమ అభిప్రాయాలను స్పష్టంగా ప్రకటించలేకపోయినారు. ఇతర భాషా రాష్ట్రాల నిర్మాణం ఇప్పటిలో ఒసగుడదని ఆ రిపోర్టు స్పష్టపరిచినప్పటికీ విమర్శించినా సరిపెట్టుకున్నా ఆ భారమంతా ఆంధ్రులపైనే పడింది. అనాడు కర్ణాటకులు మహారాష్ట్రులు అర్జునున్నమైన కొన్ని ప్రకటనలు చేసి ఊరుకున్నారేకాని తమ రాష్ట్రవాంఛ ప్రబలమైనదని నిరూపించుకోలేకపోయినారు.

ఈనాడు తిరిగి సెహూ ఆ రిపోర్టు ప్రకారమే వ్యవహరించగలరని స్పష్టపరి

స్వామి సీతారామ్

చివరవాత కర్ణాటకులు తమ రాష్ట్ర నిర్మాణంకోసం ఉద్యమం నడపవలసినది మానుకుని ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని నిరోధిస్తున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం బాగా సులభమైన తమ రాష్ట్రాల భవిష్యత్తు ఆధారపడి ఉన్నదని కర్ణాటకులు గ్రహించకపోవడం కోచనీయం.

మొదటగా భారత ప్రభుత్వం చేసుకున్న ఒడంబడిక, ఆ సంస్థాన భవిష్యత్తు మొదలైన అనేక సమస్యలతో కూడుకున్న కర్ణాటక రాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్య ఈనాడు పరిష్కారం కావడం అసంభవం. హైదరాబాద్ లోని తెలంగాణా, ఒరిస్సా లోని బరంపురం ప్రాంతాలతో నిమిత్తం లేకుండా, కేవలం మద్రాసు రాష్ట్రంలోని తెలుగు ప్రాంతాలతోనే ఆంధ్ర రాష్ట్రం నిర్మించడానికి ఇన్ని సమస్యలు, తగవులు ఉత్పన్నమైనాయి. ఇంకా మొదట సంస్థాన భవిష్యత్తు, హైదరాబాద్ బొంబాయి

మద్రాసు రాష్ట్రాల విభజనలతో సంబంధించిన కర్ణాటక రాష్ట్ర నిర్మాణం మరింత కష్టమని కర్ణాటక నాయకులు గుర్తించాలి. ప్రకాంతవాతావరణంలో తగవులు రానీయకుండా, సమీప ప్రాంతాల వారితో సఖ్యతాభావంతో రాష్ట్రం సంపాదించుకోవడానికి ఆంధ్రులు చేస్తున్న కృషికి ఇన్ని అటంకాలు వస్తుండగా ఒక సంస్థానాన్ని రెండు రాష్ట్రాలుగా విభజించి ఆంధ్రులు, తమకులు, మహారాష్ట్రులు కేరళలతో సఖ్యతతో రాష్ట్రం సంపాదించుకోవడం సామాన్యం కాదు. ఆంధ్రుల రాష్ట్రంపట్ల అక్రమవైఖరి నవలంబిస్తూన్న కన్నడులు, తమ రాష్ట్రంకోసం ఇతరుల సహాయాన్ని పొందవలసిన అవసరాన్ని మరిచిపోకూడదు.

ఇట్టి వైఖరివల్ల కర్ణాటకులు ఆంధ్రులకు ఏ కొద్దిపాటో హాని చేయగలరే కాని, తమ రాష్ట్రాన్ని తెచ్చుకోలేరు. అంతే కాదు. సరిహద్దు ప్రాంతాల సమస్య మరింత క్లిష్టం కాగలదు. సెహూ ఇట్టి సమస్యలనే భాషా రాష్ట్ర నిర్మాణానికి ప్రమాదకరమని చెబుతున్నారు.

మరొకమాటను కర్ణాటకులు మరిచారు. ముందు ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని నిర్మించి, రాష్ట్ర విభజన కలాపం ఏ రీతిగా కొనసాగుతుందో పరిశీలించి, ఈ అనుభవాన్ని ఊతగా తీసుకుని ఇతర భాషా రాష్ట్రాల నిర్మాణం సంగతిని యోచించగలరని జె. వి. పి. రిపోర్టులో నాయకులు సూచించారు. ఈ విషయాన్ని మరిచి ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని నిరోధిస్తే, భాషా రాష్ట్రాల నిర్మాణం గురించిన అశికు మొదటికే మోసం రావచ్చును.

నెహ్రూలేఖ :

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం సమ్మతించే ముందు అనేక క్లిష్ట సమస్యలు పరిష్కారం కావలసి ఉన్నట్లు స్వామి సీతారామ్ గారికి పండిట్ సెహూ వ్రాసిన లేఖవల్ల బోధపడుతుంది. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి విభజనసంఘం వేదిక సహాయకారి కాగలదని సెహూ వ్రాశారు. అయితే కొన్ని పరిష్కరింపబడని సమస్యలు, సందిగ్ధమైన నిర్ణయాలు ఉన్నవని కూడా సెహూ వ్రాశారు.

పరిష్కరించబడవలసిన ఈ సమస్యలేవో, సందిగ్ధంగా ఉన్న నిర్ణయా లేవో ఆంధ్ర నాయకులకు పండిట్ సెహూ తెలిపి ఉంటారని అనుకోవచ్చును. ఇప్పుడు తెలిపి ఉండకపోయినా, తరుణం

వచ్చినప్పుడైనా తప్పక తెలప గలరని భావించవచ్చును.

కాని ఈ సమస్యల పరిష్కారం విషయమై సామాన్య అవలంబించిన వైఖరి వల్ల కొన్ని కొత్త చిక్కులు ఉత్పన్నమౌతున్నాయని చెప్పక తప్పదు. ఏ పరిస్థితిలోనూ పరిష్కారము నియమించబడిన సామాన్య తెలియపరిచారు.

కాని ఏదోవిధమైన పరిష్కారవిధానాన్ని కేంద్రప్రభుత్వం అవలంబించక తప్పని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. రాయబారాధ్యక్షా రా సర్వసమస్యలూ పరిష్కారం కాజాలని సామాన్య అంగీకరించారు. అయినా పరిష్కార నియామకం జరగదని చెప్తున్నారు. సమాలోచనలద్వారా అన్ని సమస్యలూ పరిష్కారం కాక, పరిష్కార నియామకం అవసరమే వస్తే, పరిష్కారము నియమించే బదులు, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్నే వాయిదా వేసేయ్యగలరని సామాన్య ప్రకటనలవల్లనూ, గతానుభవం వల్లనూ స్పష్టపడుతోంది. సరిగ్గా ఈ కారణంవల్లనే ఆంధ్రులపట్ల ఇతర భాషాప్రాంతాలవారు అన్యాయం చేయ్యడానికి వెనుదిరిగిపోయి కృషిచేయ్యగలుగుతున్నారు.

మద్రాసు నగరం విషయమై ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ జె. వి. పి. రిపోర్టు బేరతుగా అంగీకరించింది. తిరిగి ఆ సమస్యను ఎత్తినట్లయితే ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం వాయిదా వేడిపోవడమే కాక, మద్రాసు లోని ఆంధ్రులు కష్టాలపాలు కాగలరు. ఆంధ్రులమధ్యనూ, తమిళులమధ్యనూ సామాన్య కోరుతున్నట్లు అన్యవిషయాలపైన సామరస్యం సాధించటం దుర్లభం కాగలదు.

ఇంక మద్రాసు నగర సమస్యను మినహాయించగా రాష్ట్ర విభజన కార్యకలాపంలో అనేక పెద్ద సమస్యలుంటాయి. అవన్నీ ఆంధ్రులు తమిళులమధ్య ఒప్పందం కుదిరడం సాధ్యం కాదు. సాధ్యమైనప్పటికీ, ఆంధ్రులు ఇప్పటికంటే మించిన త్యాగానికి సిద్ధపడవలసి ఉంటుంది. రాష్ట్రాన్ని కోరుతున్నది ఆంధ్రులే కాబట్టి, తమిళులు కూడా కాబట్టి, ఆర్థిక ద్రవ్యాది వ్యవహారాలలో కొంత అన్యాయం జరిగినా ఆంధ్రులు తలొగ్గవలసిన పరిస్థితి రాగలదు. ఇది విభజనసంఘ నివేదికలోనే స్పష్టపడింది. తమిళులతో సంఖ్యతకోసం విభజనసంఘ ప్రతిపాదనలకు ఆంధ్రులు అంగీకరించినా, ఆంధ్రులకు అన్యాయం జరిగిందని ఒప్పకోక తప్పదు.

(46-వ పేజీ చూడండి)

1st PRIZE RS 12,000
ALL CORRECT

2nd PRIZE RS 500
ONE ERROR

3rd PRIZE RS 200
TWO ERRORS

4th PRIZE RS 100
THREE ERRORS

గెలసింది

రూ 2,000

అంధ్రా ప్రదేశ్ రాజమండ్రి

PRIZE AMOUNT DEPOSITED IN
CITIZEN CHITFUND BANK

అంధ్రా ప్రదేశ్ రాజమండ్రి

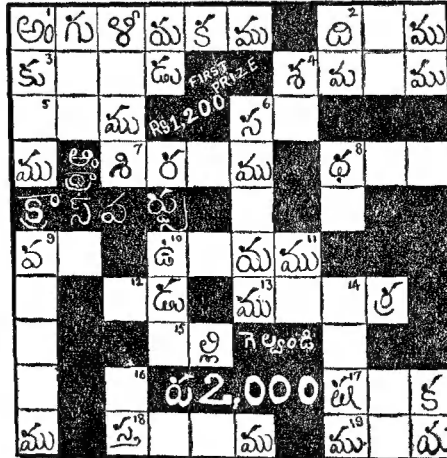
20-10-51

3-0-0కి 7 ఎంట్రీలు

ఆధారము:—“శబ్దార్థచంద్రిక”

ముగింపుతేదీ- 30.10.51

అడ్డము:—1 ప్రేలిపుంగరము, 2 వగలు, 3 కుండలు చేయువాడు, 4 కాంతి, చనిపోయిన మనిషిని ఇలాపిలుస్తారు, 6 కాళికాదేవి, 7 పూర్వపురాణాలు తలకు ధరించేడి ఆభరణము, 8 ధూమి, 9 పండితుడు, 10 పాదపు, 12 దొర, 13 ఎడ్లను బాడిచెడుకర్త, 15 ఇదిలేనిదే కూరలు రుచిగావుండవు, 17 రెండు నెలలలో పండడు ధాన్యము, 18 పూగుత్తి, 19 ఆడుది.

నిలువు:—1 ఏనుగును నడిపించుటకై కుంభస్థలమునందు బాడిచెడు ఆయుధము, 6 యుద్ధము, 8 అర్జునుడు, 9 కోతి, 10 రాత్రి సమయమందు మాత్రమే వీటిని చూడగలము 11 ఇది కాలుకు స్రుచ్చుకున్న బాధ పెట్టును, 14 పాపము, 16 నరకము.

నిబంధనలు:—ఎన్ని ఎంట్రీలైనా తెల్లకాగితముమీద వ్రాసి

పంపవచ్చును. తేదీచో 0-1-6 స్థాంపులు పంపినచో 15 ఎంట్రీలు (అచ్చువి) పంపబడును. ముగింపుతేదీ తరువాత వచ్చు ఎంట్రీలు అంగీకరించబడవు. ఎంట్రీలతోపాటు మనియార్డరు రకీడుగాని, క్రాస్ చేయని ఇండియన్ పోస్టల్ ఆర్డరుగాని జతచేయాలి. రూ 8/- పైన పంపిన ఎంట్రీలవారికి గెలిచినవారి లిఫ్టు 15-11-51 ని పంపబడును. మిగిలినవారు 0-1-0 స్థాంపు పంపినచో పంపబడును. కీ సాల్యూషను 7-11-51 ఆంధ్రవారపత్రికలో ప్రకటించబడును. ఈపోటీకి సంబంధించిన అన్ని విషయములలోనూ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ నిర్ణయమే ఖాయమైనది, న్యాయబద్ధమైనది. ఒకరుకన్న ఎక్కువమంది గెలుపొందినచో బహుమతి సామ్య సమానముగా పంచబడును.

ఎంట్రీలు మనియార్డర్లు ఈదిగువ ఎడ్రసుకు పంపండి.

ఆంధ్రాక్రాస్ వర్డ్స్ (A. W.)

రాజమండ్రి.

కౌంటర్ ఆఫ్ మాంటర్ క్రీస్తా అల్లెగొండర్ డ్యూమా

65

క్రొవోజా రాత్రి డాంగర్ ఇంటిలో తుపాను చెలరేగింది. అప్పుడే లూసియన్ డ్రిలే హెర్మీనా డాంగర్ తో కొంత సేపు మాట్లాడి వెళ్లిపోయాడు. డాంగర్ రూపుస్వరంతో భార్యను పిలిచాడు. అతను గది ప్రవేశించగానే భార్య అందుకుంది. "తను కోపాన్ని చూపవలసింది ఇక్కడ కాదు. మీరు జీతమిచ్చి పోసిందే మీ గుమాస్తాలపైన" అంది హెర్మీనా డాంగర్.

"అదెల్లాగ ? నాగుమాస్తాలు నీతిపరులు. నాకు ధనార్థనలో తోడ్పడతారు. నిజంగా వాళ్లు చేస్తున్న పనికి విలువ కట్టాలంటే నేనిచ్చే జీతం బాత్రిగా చాలదు. వాళ్ళపైన నేను కోపం తెచ్చుకోను. నాభాగ్యం పంచుకుంటూ నాకు నష్టం తెచ్చిపెట్టేవాళ్ళ మీదనే నాకు కోపం వస్తుంది."

"మీకు నష్టం తెచ్చిపెడుతున్న దెవరో చెప్పండి?"

"నీకే తెలుసును. అయినా అడిగావు కాబట్టి చెప్తున్నాను. స్పానిష్ బురుగుత్రాలవల్ల నాకిప్పుడు అయిదులక్షలు నష్టం వచ్చింది."

"మీ కయిదులక్షలు నష్టం వస్తే అది నా తప్పా?"

"లేకపోతే నా తప్పా?"

"ఎవరితప్పై నా సరే ఇంక డబ్బుసంగతి మీరు నా దగ్గి రెత్తవద్దు. నాకు మీ డబ్బు మీదా, మీమీదా రోత కలుగుతోంది?"

"ఇదేదో కొత్తవిషయం. ఇంతవరకూ నీకెందులోనైనా శ్రద్ధ ఉంటే అది నా డబ్బులోనూ, వ్యాపారంలోనూ అనుకుంటున్నా నే."

"నాకా? ఎందుకనుకుంటున్నా?"

"నిన్ను బట్టే!"

"అంతే?"

"అంటేనా? చెప్తా విను. ఏడాదికిందట ఒక వ్యాపారంలో నువ్వు నాకు సలహా ఇచ్చావు. అందులో పదిలక్షలు లాభంవస్తే, రెండున్నరలక్షలు నువ్వు తీసుకున్నావు. తీసుకుని ఎలా ఖర్చు పెట్టావ్? నేను నిన్నేప్పుడూ అడగలేదు. అది నీ స్వంతవిషయం కాబోలని ఊహకున్నాను. ఈ సంవత్సరం వ్యాపారంలో వచ్చిన లాభంలో నీకు నీ వంతు అయిదులక్ష లిచ్చాను."

"అయితే?"

"ఆ తరువాత ఇప్పటికీ అంతా నష్టమే కాని లాభం రాలేదు. దీనికి నువ్వు నీ సలహాలూ కారణమని నీకు తెలుసును. మూడురోజుల క్రిందట నువ్వు డ్రిలేతో రాజకీయా లేవో మాట్లాడావు. స్పెయిన్ లో విప్లవం వచ్చిందని అతను చెప్పిన మాట వచ్చావు. దీంతో అయిదులక్షలు నష్టంవచ్చింది."

"అయితే?"

"అయితే, లాభంలో పాతికవంతు పాలుతీసుకుంటున్నందుకు నువ్వు నష్టంలో కూడా పాతికవంతు భరించాలి."

"ఇలా చెప్పడానికి మీకు సిగ్గులేదా? డ్రిలేకి మన వ్యాపారంలో ప్రమేయ మేముంది?"

"ఏమిందా? ఈ సంవత్సరం వచ్చిన లాభంలో నీ వంతు అయిదులక్షలూ డ్రిలే తీసుకుపోవడం నేను చూశాను. అతనికి బురుగుత్ర ఇచ్చావనుకో. మరెలాగై నా ఇచ్చావనుకో."

"ఫీ! ఫీ!"

"ఫీతార్కాలవల్ల లాభంలేదు. కలహాలవల్లా తిట్లవల్లా వ్యాపారం పాగదు. డ్రిలే అదృష్టవంతుడు. వ్యాపారం చెయ్యకుండా లాభంలో పాలుతీసుకుంటాడు. నష్టంలో అతనికి ప్రమేయం ఉండదు."

"ఇలా అనడానికి మీకు సిగ్గులేదా?"

"ఎందుకు? నాలుగేళ్లనించి మనం భార్యాభర్తలుగా జీవించడం లేదు. వ్యాపారంలో వాటాదార్లుగా మాత్రం గడుపుతున్నాం. మంత్రిగారి కార్యదర్శితో (డ్రిలే) రాజకీయాలు మాట్లాడాలని నీకు కోరిక వుట్టింది. అది వ్యాపారంకోసమని నాకు తెలుసును. నువ్వు అతనితో అంత స్నేహంగా ఉన్నా నాకు ఇబ్బంది లేదు—వ్యాపారం సరిగ్గా నడిచేవరకూ. మీ ప్రభుత్వానికి ప్రతి కూలపక్షంలో చేరానని నా మీద అతను కుట్ర పన్నుతున్నాడేమో నాకలా తెలుస్తుంది? లేకపోతే స్పెయిన్ లో విప్లవం వచ్చిందని లేనిపోని పుకారెందుకు వుట్టింది? అది పట్టుకుని నాచేత స్పానిష్ బురుగుత్రాలన్నీ అమ్మించావు. ఈపుకారు బజారులో అందరికీ తెలిసిపోయింది. ధరలు పడిపోయాయి. నిజానికి నేను ఆ పత్రాల్ని అమ్ములేదు. ఊరికే దానం చేశానన్న మాట."

"ఆ పుకారు డ్రిలే కల్పించిందంటారు? అది శుద్ధ అబద్ధం. లెల్లిగ్రాఫ్ లో పనిచేసేవాడెవడో మోసం చేశాడు. వాణ్ని వుద్యోగంలో నించి తీశారు కూడా. అరెస్టు చేస్తారని భయపడి నాడు పారిపోయాడు. ఒక వేళ ఇది డ్రిలే పన్నాగమైతే ఆ సంగతి నన్ను అడగడం మెందుకు? అతన్నే మీరు స్వయంగా అడగ కూడదా?"

"అడవాళ్లు మగవాళ్లని ఇట్టే మోసగించవచ్చు ననుకుంటారు! కాని అది నాదగ్గర కాదు. ఏమీ ఎరగనట్లు పై పైకి నటించి నాకు సర్వం తెలుసును. నీ మిత్రులు విల్ ఫర్డ్, డ్రిలే మొదలైనవారందరినీ బాగ్రతగా కనిపెడుతూనే ఉన్నాను. నా దగ్గి లేదీ దాగదు. ఇదంతా చూసీ చూడనట్లు ఊహకుంటున్నాను కాని నా వ్యాపారాన్ని నాశనం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే మాత్రం ఊహకు నేది లేదు."

ఇంతవరకూ డబ్బుగా కలహం పొగించిన హెర్మీనా విల్ ఫర్డ్ పేరు వివరంగా నీ నిశ్చేష్టరాజైవించింది. "విల్ ఫర్డ్! విల్ ఫర్డ్!" అని మాత్రం అనగలిగింది.

"అవును. విల్ ఫర్డ్ మాటే నే చెప్పేది." అన్నాడు డాంగర్ కఠినంగా. "నీ మొదటిభర్త అమాయకుడు. వ్యాయాధి కారివల్ల లబ్ధి లేకపోగా, అతని మైత్రివల్ల నువ్వు గర్వం భరించి నట్లు తెలుసుకుని, దుఃఖంతో, అనమానంతో వ్యధచేంది చివరికి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. ఆయన నీ ప్రాణాలు తియ్యకుండా తన ప్రాణాలనే ఎందుకు తీసుకున్నాడు? ఆయన కింక జీవితంలో ఎలాటి ఆశ లేకపోవడంవల్ల. కాని నా స్థితిలేదు. నేను

నా జీవితాన్ని ద్రవ్య వ్యాపారంకోసం వినియోగిస్తున్నాను. డిబేట్ల అయిదులక్షలు నష్టం వచ్చింది. ఇందులో పాతికవంతు అతిన్ని భరించనీ. మీ ఇద్దరూ యధేచ్ఛం గా గడపవచ్చు."

"హెర్బి నా డాంగ్లర్ చేష్టలుడికి కుర్చీకి అంటుకుపోయినట్లు కూర్చుండిపోయింది. డాంగ్లర్ గిరుక్కున తిరిగి వెళ్లిపోయాడు.

మరునాడుదయం డాంగ్లర్ తన భార్య ఎక్కడికో బయలు దేరడం చూశాడు. తరవాత తానొక బగ్గీలో బయలుదేరి కాంప్ ఎలిషీలో మాంట్క్రిస్టో ఇంటికి వెళ్లాడు. మాంట్క్రిస్టో ఇంటిలోనే ఉన్నాడు. కాని ఆ సమయానికి లోపల ఎవరితోనో మాట్లాడు తున్నాడు. డాంగ్లర్ సావడిలో కూర్చుని మాంట్క్రిస్టో రాకకై నిరీక్షిస్తున్నాడు. కొంతసేపటికి ఒక ఫాదరీ సావడిలోకి వచ్చి వెళ్లిపోయాడు. తరవాత మరికొంతసేపటికి మాంట్క్రిస్టో వచ్చాడు. "ఆలస్య మైనందుకు తుమించాలి. బుసోనీతో మాట్లాడుతున్నందు వల్ల జాప్యమయింది."

"అదేమీ ఫరవాలేదు లెండి" అన్నాడు డాంగ్లర్.

"దెంగపడి ఉన్నట్లున్నారే? ద్రవ్యవ్యాపారం చేసేవారిలా ఉన్నారంటే తోకయక్కు చూసినట్లు అర్థం చేసుకోవాలనుకుంటాను."

"ఏం చెప్పను? చాలకాలంనించి నాతో వ్యాపారంచేస్తూ లక్షలకొద్దీ నా పేరుమీద నమ్మకంతో ఋణాలిచ్చి పుచ్చుకున్న పెద్దమనిషి ఇవాళ నాపేరు చెప్తే ధనం ఇవ్వనంటున్నాడు. ఆయన పేరు జకోబో."

"నిజంగా?"

"అవును. దీనికి తోడు స్పానిష్ ఋణపత్రాల నష్టం గురించి మీరు వినే ఉంటారు."

"అరే! చెయ్యి తిరిగిన మీరే ఇటువంటి పొరపాటెలా చేశారు?"

"అది నా భార్య పొరపాటు లెండి. స్పెయిన్లో విప్లవం వచ్చిందని కలకన్నది కాబోలు. నాకు అయిదులక్షలు నష్టం వచ్చింది మీరు వినలేదా?"

"ఏవో విన్నాను. కాని పూర్తిగా తెలియదు."

"విప్లవం వచ్చిందన్నవార్త తెలిగ్రాఫ్ వల్ల వచ్చిందిట. తరవాత తెలిగ్రాఫ్ లో పనిచేసే మనిషి పరార్చినాడు."

"అంటే ఈ మానం మీకు అయిదులక్షలు నష్టమన్నమాట. ఇలా ఏడు మాసాలు జరిగిందనుకోండి. కిరీ లక్షలు నష్టం. అంటే మీపని ఆఖరేనన్నమాట. చెప్పండి మీ కేసున్నా ధనం కావాలా? అప్పివ్వమంటారా?"

"అప్పుడే తొందరపడకండి. ఇటువంటివి ఇదివరలో చాలా చూశాను కాని నే నెన్నడూ పరాజయం అంగీకరించలేదు. ఇప్పటికి నా పరిస్థితికి పోటీలేదు. నేను కూలిపోవాలంటే, ముందు మూడుప్రభుత్వాలు కూలిపోవాలి. ఇది సరేగాని కావల్సినట్టి మా టేమిటి?"

"ఏమింది, ఆయనడిగిన సామ్యివ్వండి."

"బాగుంది. ఇవాళ ఉదయమే మీ ఖర్చులో నాలుగులక్షలు తీసుకోవలసిందని బుసోనీ కావల్సినట్టి ఒక పత్రం ఇచ్చారు. అదిచ్చాను. తరవాత ఆయన తన కొడుకుకోసం నా వ్యాపారంలో భాతా మొదలెట్టారు."

"కొడుక్కి ఎంత ఇస్తున్నాడు?"

"నెలకి అయిదువేలు. అయితే ఇంకా వైన కావలసివస్తే ఫరవాలేదు....."

"అహహ! ఇవ్వద్దు. వైన ఇస్తే తండ్రి జవాబుదారీ ఉండదు. వాళ్లందరూ పిసినిగొట్టులు."

"ఏం ఆయనకి రాబడి తగినంత లేదా?"

"లేకేం? ఆయన కోటికేర్యుడే. కాని మైనా ఖర్చు కానివ్వడు."

"అయితే ఇటాలియన్లు విశేషాలవారితో పెళ్లిసంబంధాలు చేసుకుంటారా?"

"చేసుకోరు. కాని కావల్సినట్టి సంగతి వేరు. అసలు కొడుకుని ఇక్కడికి ఇందుకోసమే పంపాడనుకుంటాను."

"బాగుంది. అయితే ఇక్కడ పెళ్లి చేసుకుంటే కొడుక్కి తండ్రి ఆస్తిలో ఎంత నే భాగమిస్తారా?"

"ఇష్టమంటే ఇస్తారు లేకపోతే లేదు. అయితే మీ అమ్మాయి నివాస్థలని చూస్తున్నారా?"

"అలా చిస్తున్నాను."

"అయితే ఆల్బర్ట్ ఆల్బర్ట్ బ్రతకనిస్తాడా అని నా కను మానం."

"మరేం ఫరవాలేదు. మా అమ్మాయి తక్కువది కాదు."

"కాని ఆల్బర్ట్ కి అంత భాగ్యం లేకపోయినా మంచి కుటుంబానికి చెందినవాడు."

"నాదగ్గర చెప్పకండి. ముచ్చెల్విళ్ళనించి కాంట్ మార్కెట్ కి నాకూ స్నేహం. నేను గుమాస్తాగిరిలో ఉన్నప్పుడు అతను పల్లవాడు."

"అప్పుడాయన పేరు?"

"ఫెర్నాండో."

"అయితే ఆయన కొడుక్కి మీ అమ్మాయి నెలా ఇవ్వాలనుకున్నారు?"

"ఇద్దరం ఒక స్థితిలోనించి వచ్చినవాళ్ళం. స్నేహితులం. అయితే అతని కున్న చెడ్డపేరు నాకు లేదులెండి."

"అవునవును. మీరు చెప్తుంటే నాకు జ్ఞాపకం వచ్చింది. గ్రీస్ లో ఆలిపాసుతరఫున పనిచేసిన ఫెర్నాండోని గురించి ఏవో చెప్పకోవడం విన్నాను."

"అవును. అదే సంగతి. కాని ఏం జరిగిందో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఏం జరిగిందో తేలిస్తే ఎంత డబ్బైనా ఇస్తాను."

"దానికేముంది. గ్రీస్ లో ఏజంటుకి ఉత్తరం వ్రాయండి. కులుపుగా తేలుతుంది."

"అవును. తప్పకుండా వ్రాస్తాను."

"మీకు ఏమైనా తెలిస్తే..."

"మీకు తెలియపరుస్తాను."

"బాగుంది."

డాంగ్లర్ తృప్తిపడి లేచి చకచకా వెళ్లిపోయాడు.

63

హెర్బి నా డాంగ్లర్ భర్తతో చెప్పకుండా ఆరోజు ఉదయమే బయలుదేరి విల్ ఫర్డ్ కార్యాలయానికి వెళ్ళింది. అక్కడ ద్వారంవద్ద ఒక నౌకరు వేచిఉన్నాడు? "మీ కోసమే కదా న్యాయాధికారి నిరీక్షిస్తున్నాడు?" అని అడిగాడు. "అవును" అని హెర్బి నా సమాధాన మివ్వగానే, ఐదుకొద్దీ చూపి ఆమెను ఒక గదిలోకి తీసుకువెళ్లాడు. గదిలో విల్ ఫర్డ్ కూర్చుని యోచిస్తున్నాడు. ఆమెవంక చూటిగా చూసి ఇలా అన్నాడు. "నీవో ఏకాంతంలో మాట్లాడి చాలాకాల మయింది" అన్నాడు. "తిరిగి ఇన్నాళ్ళకి ఈ రీతిగా మనం కలుసుకోవలసి వచ్చింది. మన గత

(47-వ పేజీ చూడండి)

చిములూ... హిములూ

నరనమ్మ రంగమ్మ
సీతారామమ్మ రామ్మూరిపంతులు
నూరమ్మ
నర : ఏమండోయి సీతారామమ్మ
గారూ! మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ యిలా
వచ్చారు?

సీత : చిన్నపనుల దొచ్చేవ్లేండి.
నర : కూచోండలాగ..... ఏమిటండి
భోగట్టాలు?

సీత : భోగట్టా లేమిటండీ! - నిన్న
ట్టుంచీ వొద్దా మనుకుంటున్నాను.
ఎక్కడా తీరుబడి దొరకడం లేదు... మన
వడికి అన్న ప్రాశన చేయిస్తారట. రాత్రికి
మా పిల్లగారింటికి వెళ్దా మనుకుంటు
న్నాను - ఇప్పుడే అంటూ ఉయ్యెంగిల్లా
చేసుకొచ్చేను.

నర : డబ్బు కావాలి గాబోలు : వంపే
కారే. యివాళే అంతా ఐపోయింది. ఇప్పు
డిప్పుడు పట్టుకుపోయేడండీ ఆ తెలగా
వాడు - వాడి పెళ్ళాం ఖాయలా పడ్డ
దిట. అమ్మా అమ్మా మీరే గతీ అన్నాడు.
వున్న పాతికరూపాయలు తీసిచ్చినను.

సీత : ఎవళ్ళకీ
యివ్వనని చెప్పేరు
గడుటండీ!

నర : అలా యెం
దుకు చెప్తానమ్మా

ఎవళ్లు మందొచ్చి అడిగితే వాళ్ళకీ యిచ్చే
స్తాను. నేనేం కూర్చోండుకోవాలా యేమిటి
డబ్బుంచుకుని? లేక మీరడుగుతారని
నాకు తెలుసుగనకనా? - పోనీ ఒక్కర
గంటాగి రండి; ఆ లంకావాళ్ళ చిన్నమ్మ
తెస్తానంది యిస్తాను. మీకు వస్తువుమీద
కావాలా ఆరీగానా?

సీత : నాకు అప్పు ఏమీ అక్కర్లేదు.
నేను దాచుకున్న ఆరు రూపాయలు
చాలు.

నర : మీరు దాచుకున్న ఆరు రూపా
యలు ఏమిటి?

సీత : ఆవేళ దాచుకున్నాను గడు
టండీ! - నా బొట్టు పెట్టోవి నాలుగు
రూపాయలు గోనెబస్తామ్మన రూపాల
యిలు రెండున్నా! - మీదగిర దాచమని
ఇచ్చేను!

నర : మీరా? - నాదగ్గిరా? - దాచు
కున్నారా?

సీత : అదేమిటండీ అలా అంటారు?

బొట్టుపెట్టిన పిల్లలు కంగారీ చేస్తున్నా
రనీ ఆయన చూస్తే ఇంటికర్లుకని వాడే
స్తారనీ చెప్పి దాచుకున్నాను గడుటండీ!
నర : అదెన్నాళ్ళ కిందటండీ? నామతి
మండిపోనూ!

సీత : భావనం భాద్రపదం ఆశ్వజం
వెళ్ళగా కార్తీకం : మాజ్యేల్ల చిల్లరవు
తోందండీ.

నర :

సీత : కొంచెం జ్ఞాపకం తెచ్చుకొం
డమ్మా; బొట్టుపెట్టో అక్కడా అక్కడా
కూడబెట్టేవుంచిన నాలుగు రూపాయలు
దాచేను. పిల్ల వూరికే బొమ్మలపెళ్ళికనీ
దానికనీ ఆ పెట్టి తీస్తాంది. దానికంట
పడితే ఊగోల చేస్తుందని మీ కిచ్చి దాచ
మన్నాను. ఆవేళే గోనె సంచలమ్మ
రెండు రూపాయలు తీసుకొచ్చి మీకీ
చ్చేను. ఏం? జ్ఞాపకం రావడం లేదా?

నర : ఎక్కడండీ? నాబుర్ర బద్దలై
పోనూ? జ్ఞాపకం వొచ్చి చావడం?

సీత : పోనీరండి - అంతజ్ఞాపకం లేక
పోతే యెలాగండీ? ఆవేళ మీ చేతికి

పోవటమా? చిత్రంగా వుండండీ సీతా
రామమ్మగారూ? ఇన్నాతై వొస్తై
జేపారం చేస్తున్నావా, యివాళ విన్నా
నండీ - నేనో సంగతి మరిచిపోయినట్లు! -
ఒట్టు! - ఎప్పుడూ మరుపనేది లేదు
నుమండీ! మరి మీరెప్పుడిచ్చేరో -
యేమిచ్చేరో - నాకసలు జ్ఞాపకమే లేదు
నుమండీ!

సీత : పోనీ రండి. నేనే అబద్ధం ఆడి
వుంటాను కాబోలు.

నర : అబ్బేచ్చే! మీరబద్ధం ఆడతారని
గాదు! ఛీ! ఇదేమిటమ్మా! మాజ్యేల్ల వ్యవ
హారం జ్ఞాపకం వొచ్చి చావడమా! లేక
పోతే ఇంతసేపాయి మీరడుగుతూంటే
యిచ్చేనా?

సీత : పోనీరండమ్మా తెలిసింది. బుద్ధి
పొర పాటు బుర్రకెక్కింది.
నాపనిప్పు డెలా అయిందంటే అలా
అయింది. కన్నంలో తేలువడితే దొంగ
ఏం చేస్తాడు మరి? పోతానమ్మా. చాలు.

నర : కోప మెందుకు సీతారామమ్మ

గారూ! మీరు నా
దగ్గిర దాచుకొనుం
డరు. మరోరిదగ్గిర
దాచుకున్నారేమో!

* * *

నూరమ్మ : ఏమిటండీ చేస్తున్నారండీ
సీతారామమ్మగారూ?

సీత : ఏవరు? మీరా నూరమ్మ
గారూ! రండి.

నూర : ఎమిటి చేస్తున్నార? ఏనోగడ
బడగా అంటూ యిటూ తిరుగుతున్నారు!

సీత : ఏమీ లేదండీ! మా పెద్దపిల్ల
కొడుక్కి అన్న ప్రాశనంలేవు బుధవారం
నాడు. రాత్రికి పార్వతీపురం వెళ్లి తెల్లారి
బండి గట్టించుకుపోదామని అనుకుంటు
న్నాం. అంతేత సామాన్లు అవీ సద్ద
తున్నాను.

నూర : పార్వతీపురం లో ఎవరు
న్నారా?

సీత : మా తమ్ముడండీ!

నూర : సరేసరే. మరైతే యివాళ
రామానుజకూటానికి రారా?

సీత : ఏదీ! ఇంకా ఇవెంతసేపుడ
తాయా!

శ్రీ భమిడిపాటిరామగోపాలం

నేను నాలుగురూపాయలు రెండ్రూపా
యల నోటూ యిచ్చేనమ్మా! కాస్త జ్ఞాపకం
తెచ్చుకొండమ్మా?

నర : ఎక్కడ? బుర్ర పాతుకుం దా
మన్నా జ్ఞాపకం రావే! ఈమాత్రం సంగతి
జ్ఞాపకం లేక పోతేయంత వాడీ వ్యాపారం
ఎలాచేస్తానండీ! - చిత్రంగా వుంది! మాజ్యే
ల్లకిందటే యిచ్చేనంటున్నారు మరి. పోనీ
ఏళ్ళూ వూళ్ళూ అయిపోయిందా నేనంత
మరిచిపోదానికి?

సీత : కొంచెం అలోచించడమ్మా -
ఏదో గొడవల్లో పడి మరిచిపోయింటారు.
ప్రమాదాల్నా గా చెపుతున్నాను; నేను
మికావేళ ఆరూపాయలు దాచమని
ఇచ్చేను. అబద్ధమైతే నా పిల్లలు తెల్లారే
సరికి బుగ్గేసరి.

నర : అదేమిటండీ! ప్రమాదాలూ
ప్రత్యక్షాలూ ఎందుకూ? నాదగ్గిర దాచు
కొనీ వాళ్ళనరసలు? - పట్టుకుపోయే వాళ్ళే
గాని! - అందులో నాకు జ్ఞాపకం లేక

నూర : రద్దురూ! ఓ పావు గంట మామని వచ్చేతురుగాని. ఇవాళ కుంభ కర్తది యుద్ధం. రంగమ్మగారు మిమ్మల్ని పిలవమన్నారు.

సీత : ఏం యుద్ధమనమ్మ! ఇంకా మంచాలూ అవ్వీయీ గదిలో పేర్చి పాట్లు మీద పరుపులు పెట్టి గోనెపరచా పెట్టాలి. ఇదంతా ఓ గంటపని.

నూర : అయితే సరే వెళ్తాను.

సీత : ఏమండో! ఓ చిన్నమాట... వదిలించుకో! అనుకుంటే ఏమాతందోగాని ఆ సరసమ్మగారు మానేరండి - యెంత దారుణం తలపెట్టారో!

నూర : ఏమిటి?

సీత : ఆ డ్రూ పాయలు వాల్చింటో దాచుకుంటే లేవు పొమ్మండి!

నూర : ఆ డ్రూ పాయలూ? మీరు వాల్చింటో దాచుకున్నారా?

సీత : ఎరగరు బండి? ఆ నేల అన్నట్టు మీరూ చెప్పేనుగదూ! పిల్లలు చూస్తే కంగారి చేస్తారని పొట్టుపెట్టే నాలుగు రూపాయలున్నా గోనిసంచులమ్మ రెండు రూపాయలున్నా సరసమ్మగారికి దాచమనిచ్చి మీతో చెప్పేనుగదూ! మీరూ మరిచి పోయేరా?

నూర : అవునుండోయ - జ్ఞాపక ముచ్చింది. మీ యింట్లో ఎవరికీ తెలియకుండా వుండాలని గదూ!

సీత : ఆరే ఆరే అదేనండీ, మొత్తం ఆ డ్రూపాయలు దాచుకున్నాను; అది ఇవాళ దిగితే లేదనేస్తున్నాది! చూకారా దారుణం!

నూర : అసలే లేదనేస్తోందా?

సీత : అసలవిడతే జాపకమే లేదుట - చూకారా! - పోనీ దాలో పిల్లల కేమేనా కొని పెడదామని మనవడి చేతులో ఏమేనా పెడదామని అనుకుని అడిగితే అదంటోంది. నేను మామూలుగా అందరూ వచ్చినట్టే వచ్చాననుకుంటున్నాను - వస్తువుమీద కావాలా చూసినా అంటోంది చిత్రం!

నూర : అవిడతే జ్ఞాపకం లేదుగానో అండీ; అందుకని అలా అడిగివుంటారు.

సీత : పోనీ అంతదూరం వెళ్తే వెళ్తాను, ఓకానీ యిచ్చేనా ఏమీ కొనక గదా ఆయన! పిల్లలు - ఎలా వుంటారు చెప్పండి? - వెళ్లి అడిగినట్టే నా దగ్గర దాచుకోవడమేమిటి? ఆ డ్రూపాయలేమిటి? ఎప్పుడూ? యిలా మొదలెట్టింది. అఖిరికి జ్ఞాపకమే లేదు పొమ్మండి.

నూర : పోనీ ఓ వని చేస్తారా?

సీత : ఏం చెయ్యమంటారూ?

నూర : మీ రొక్కమాట - రామానుజ

మాటానికే రండి. అవిడతే అక్కడే వుంది. నేను జ్ఞాపకం చేస్తాను. రంగమ్మగారి చేతకూడా చెప్పిస్తాను.

సీత : ఇప్పుడు రమ్మంటారా?

నూర : రండి. ఇలా రద్దురూ! తరవాత వచ్చి సర్దుదురు గాని.

* * *

రంగమ్మ : వినండమ్మ! తాత్పర్యం జేసుకున్నాడు; కుంభకర్తడు కొండని పట్టుకొచ్చి అమాంతంగా లక్ష్మణుడిమీదకి విసిరాట్టె. అతను - ఒక్క బాణంతో దాని పిండి పిండి చేశాట్టె.....

సర : అదేనో నూరమ్మగారూ సీత రామమ్మగారూ వచ్చారు.

నూర : ఏమిటండీ సరసమ్మగారూ?

సర : ఆరే ఏమీ లేదు. వచ్చారనుకుంటున్నాం.

నూర : ఇవాళ మీరు చాలా నిబ్బరంగా వున్నట్టున్నారే! ఏమిటివాళ వంటలు?

సర : పెరట్లో టమాటాకాయలు దరిద్రుడి అప్పులా పెరిగిపోతూంటే కొని వత్తుకుంటున్నాం. నిన్న మంగళారంగదా, అంజనేయస్వామికి కొబ్బరికాయలు కొట్టి చిప్పలు పట్టుకొచ్చేరు. పచ్చడి చేశాను.

నూర : అబ్బో అబ్బో! అందుకా అంత నిబ్బరం?

సర : ఆరే - నిబ్బరమంటే అబ్బరమే పోయింది. రాత్రికి వియ్యంలేవు. యిమ్మని ఇదుగో తిరమలమ్మగారే దుకుతున్నారు. మాకేలేవు, మొరుములున్నాయి. సాజ్జపోనూ కొవాలని చెప్పాను. అలా వచ్చేయి రోజులు. ఎప్పుడోనా యెరుగుదుటండీ?

నూర : సై! చెప్పదానికి భయపడతాంగాని ఎవరితో మాత్రం రెండుతూట్లా

అన్నం వొండుకుంటున్నాం? స్తోమతలో గోధుమలెనా యివ్వండి అంటే గోధుమలెవు చోళ్లున్నాయని కబురు! మనం ఏం చేసుకుంటాం చెప్పండి చోళ్లు? పోనీ ఏదేనా చేసిపెట్టినా పిల్లలు అంత దూరానికి దిసిరిపోతారా? - ఇలాంటి రోజుల్లో చర్చి అన్నాలు కూడా పెట్టేగాని పూరుకోకుండా వున్నారు పిల్లలు.

సీతా : బియ్యం బ్లాక్ మార్కెట్ కట్టలో రూపాయిపదకాలు పెడితే గాని నేరులేవు. అదైనా మన డబ్బా పావునేరుతో రావు.

సర : సీతారామమ్మగారేమిటో ఇవాళ దిగులుగా వున్నారు!

సీతా :

సర : ఇండాక నా దగ్గిరి కొచ్చేరు పాపం-ఏమిటో ఆరురూపాయలు దాచుకున్నావంటారు. నా కెక్కుదా బుర్రబద్దలు కొట్టుకున్నా ఆ రూపాయ లేమిటో దాచుకోవడం మేమిటో జ్ఞాపకం రాదు. ఏమిటి సాధనం?

సీతా : నిజంగానే నే నిచ్చేసమ్మా. మీకు జ్ఞాపకం లేదుగావున్ను. ఎవరొచ్చి అడిగినా యివ్వసనీ, ఎప్పుడొచ్చి అడిగినా అనే అలాగే తీసిచ్చేస్తానని చెప్పారండీ.

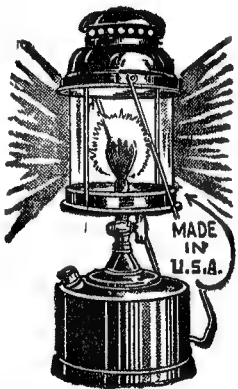
సర : చిత్రం నుమండి! ఇన్నాళ్లబట్టి ఇన్ని వ్యవహారాలు చూస్తున్నావా, ఒక్కరు - ఇదుగోనండీ సరసమ్మగారూ, మీరు పలానాదమ్మడి లెఖ్వెయ్యడం మరిచిపోయేరు-అనలేదు. ఇవాళ మీరన్నారు.

సూర : నేనోమాట చెప్పనా సరసమ్మగారూ!

సర : చెప్పండి యెంతమాట!

సూర : అవేళ, వాళ్లాయన చూస్తారేమో

కొత్త కార్బైడ్ గాస్ లాంతరు

దాలాకాలం మనకు శ్రేష్టమైనది. మంచి ప్రతాక వంతమైన వెలుతురునిచ్చును. 12 నం. బ గ్యా రంటి ఖరీదు రు 18/- బ. పోస్టేజి ప్యాకింగు రు. 5/- బ అదనం. ఈ ఖరీదు 15 రోజుల వరకు మార్కెట్ న తరువాత రు 40/-

లకు హెచ్చించబడును.

INTERNATIONAL TRADERS

(A. W.) P. Box 9756, CALCUTTA-7.

అనీ పిల్లలు ఖంగాళిచ్చేస్తూరనీ బొట్టు పెట్టోవి నాలుగురూపాయలున్నూ, గోనె సంచులు మూడు అమ్మగారొచ్చిన రెండు రూపాయలున్నూ మీ కొచ్చేరండీ. ఇచ్చి ఇలా వొచ్చినాతో చెప్పారు. పాపం అవిడ అబద్ధమాడరు. మీరే కొంచెం ఆలోచించి జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి.

సర : సరి. అవిడ అబద్ధమాడుతారనా? నాకు జ్ఞాపకం లేని వ్యవహారం నేనుచెయ్యగలనా అని!

సూర : ఏమో; ఆపైన నాకు తెలియ. అవిడ మాత్రం ఆరురూపాయలకోసం అబద్ధాలాడరని చెప్పుకున్నాను.

సర : సరే. అలాగయితే తెల్లవాళ్లచి చెయ్యి వ్యవహారాలు చేస్తాను, వందలు వందలు వడ్డీలే వుచ్చుకుంటాను, నాకీ ఆరూపాయ లెండుకు జ్ఞాపకం లేవా అని నాయుడి.

సీతా : పోనీ లెండమ్మా - తగువెండుకూ? నాఖర్మ. ఏదో దాస్తారు గదా అనిచ్చేను. పోనీ పిల్లల కేవేనా దాగో కొనడానికి చంటివాడి చేతిలో ఏమేనా పెట్టడానికి వుంటా యనుకున్నాను. ఇలా వింది.

సర : తగువు కేముంది? జ్ఞాపకం ఉంటే ఇవ్వ నటమ్మా? నాసామ్మ మారేం యిచ్చి మనడంలేదే!

సీతా : వొస్తా వమ్మా! ఆయ నీపాటికి కేకలు వేస్తుంటారు. నామాన్లు సర్దుకోవాలి.

రంగ : ఏమిటి? అప్పుడే, అర్ధ ఘడియేనా కూచోకుండా అవిడ అలా వెళ్లిపోయారే?

సూర : సాయంకాలం వాళ్ళ పిల్లగారింటికి వెళ్తున్నారట; సామాన్లు సర్దుకోడానికి!

రంగ : రూపాయ లేమిటి?

సర : మూర్ఖత్వంకంటే తను నా దగ్గర ఆరురూపాయలు దాచుకున్నారట. నా కళ్ళదా జ్ఞాపకంలేదు!

సూర : సరసమ్మగారూ! నేనో మాట చెప్పతాను వినండి. అవిడ ప్రయాణం కర్చుకీ వాటికీ పని కొస్తాయి ముందుమీకో ఆరురూపాయలు తీసిచ్చేయండి. తరవాత మీకు జ్ఞాపకం ఎలాగా వస్తుంది; అప్పుడు ఊరుకుందురుగాని. మీకు జ్ఞాపకం రాదూ, మేం ఎలాగో అవిడ చేత యిప్పించేస్తాం.

రంగ : బాగుంది.

సూర : అదీనే చెప్పేది. అవిడ మీ దగ్గర దాచుకున్నానంటూ అబద్ధం మాత్రం అడడం గదా? నామాట విని ముందో ఆరూపాయ లావిడ కిద్దురా, అనసరం అవిడది వుణ్ణం మీ దీని!

సర : వుణ్ణంమే న్నెండి. దగ్గర డబ్బుం డొడ్డా? ఇవాళే ఆ తెలగావాడొచ్చి పాతికరూపాయలు వట్టుకు పోయేడు. లంక నారాయణ కూతురు తెస్తానంది లేలేదు. దగ్గర చిల్లిగవ్వలేదు! ఇవ్వడంమే చెప్పడం అంత సులభమా యేమిటి? వెళ్తున్నా.

రంగ : సరే. ఇవాళ బాగానే వుంది. తిగువులు గదా ఎక్కడ జూసినా!

సూర : సరసమ్మగారు కతినాత్మరాలు నుమండి! నవ్వుతూ నవ్వుతూ చూసేరా ఎంతెంత మాటలందో పాపం!

* * *

సూర : సరసమ్మగారు కతినాత్మరాలు నుమండి! నవ్వుతూ నవ్వుతూ చూసేరా, చల్లచల్లగా లేదని చెప్పేసింది!

సీతా : ఏం కేస్తాం, నా ఖర్మ! లేక పోతే యింట్లో చెదబట్టేయా చెడిపోయేయా! తీరికూచుని ఆరూపాయలూ మంటెట్టుకున్నాను! ఏమిటో! అప్పటికా భయం వట్టుకుంది.

సూర : నేనూ రంగమ్మగారూ కాస్త కడిపించి చూసేం నుమండి! లొంగింది గాదు!

సీతా : బండరాయండీ! అవి డెక్కడ లొంగుతుందీ? ఇదంతా నా ఖర్మ.

సూర : అనుకుంటేమాత్రం ప్రయోజనం ఏముంటుంది లెండి?

సీతా : దొంగతనంగా ఆయనకి తెలియకుండా దాచేద్దాం ఊడపాడి చేద్దాం అనుకున్నాను. నేముడు నాకు తగిన బుద్ధి చెప్పాడు.

సూర : అలా ఎందు కనుకోవాలెండి. ఆమాత్రం దాచరికం లేకండా ఏయిల్లు మాత్రం వుంది? మీరేనా లిసెడ్డామనీ బట్ట కొనుక్కుందామనీ నగలు చేయించేసుకుండామనీ అనుకోలేదు గదా!

సీతా : ఆ! నగలు కూడాను!

సూర : ఓ కబురు చెప్తాను మరేం అనుకోకండి. పిల్లలకేదైనా కొనిపెట్టడానికి మన వడి చేతులో పెట్టడానికి వాటికీ పనికొస్తాయి. ఈ విధి రూపాయలూ వుంచండి. మళ్ళీ సరసమ్మగారు మీకీ శ్రేయిచ్చేదురుగాని.

సీతా : ఆ! మరి ఆ సామ్మ కళ్ళ జూసి నట్టే!

సూర : పోనీ అది గాకపోతే మీకు కలిగివున్న వుణ్ణి డిద్దురు గాని.

సీతా : ఎందుకు లెద్దురూ అనవునసరంగా అప్పు. ఇంతట్లో పిల్లలు చచ్చిపోయింది.

(20-వ పేజీ చూడండి)

గాలి కబురు

1

చీకటి పడేసరికల్లా రావిచెట్టు దిబ్బమీద కూర్చుని, తీవిగా మట్టపొగ పీలుస్తూ ప్రక్కనున్న రైతులు, మాలీలు, పారికాపులు, స్నేహితులు మొదలైన వారితో కబుర్లు చెప్పతూ, కిళ్ళికొట్టు కొండయ్య కాపుతో వేళావేళలాడుతూ సరదాగా మాట్లాడే రంగయ్యబాబు ఆ వేళ సాయంకాలం దిబ్బమీదకు రాకపోవడంతోనే ఆవూరి ఆసామీలందరూ నిజంగా ఆశ్చర్యం వేసింది. రాత్రి ఏడవడంతోనే కులాసగా చేతికర్ర ఆడించుకుంటూ కడుపునిండా భోంచేసి రావిచెట్టు దిబ్బ ప్రక్కనున్న కిళ్ళికొట్టు చీడిమీద రంగయ్యబాబు కూర్చుని కబుర్లు చెప్పేసరికల్లా, సరిసిగాడు, చాకలి నూరయ్య, వెంకటేశ్వర్లు సిద్ధాంతిగారూ, మునగబుగారి మేనల్లుడూ, పారికాపు నుబ్బన్న, నూరయ్య పెల్లం నీలబూ, రంగయ్య పొలం కవులుకు పుచ్చుకొన్న నీలాధిరాజూ, బంగారీ కిరాణా కొట్టు అప్పలాజూ, ఇంకా అనేకమంది అక్కడ రంగయ్యబాబుతో కబుర్లు చెప్పతూనే వారు.

ఆ పాలెం చాల చిన్నది. మొత్తం నుమారు ౧౦ వంద గడపుంటుంది. అందులో మునగబు సీతారామయ్యదీ, రంగయ్యదీ, పెంకుటిళ్ల సరిసిగాడిదీ, నూరయ్యదీ తాటాకుకొంపలే. ఇవి వూరుకు అరమైలు దూరంలో వున్నాయి. అక్కడ పెద్ద చెరువుండడంచేత బట్టలు నులభంగా వుకుక్కొవచ్చునని నూరయ్య, పంతుమడు అనటం వేరనూ, ఆవుల్లోవార్ల పొలాలూ కొవలూ కాయడంకొసం సరిసిగాడిని కూడ అక్కడే వుండమని రంగయ్యబాబు ఆజ్ఞాపించేడు.

ఆవుల్లో రంగయ్య చెప్పింది చెల్లుతుంది. అతను ఆవురికి పెద్ద మునగబు సీతారామయ్యకూ, కరణం పేరికాస్త్రికీ కూడ రంగయ్యమీద విశ్వాస గౌరవాలున్నాయి. కారణం ఏమిటంటే రంగయ్య చాల మంచివాడు. నెమ్మదస్తుడు. వేచికోరు నునిసి కాడు. తన కున్నంతలో ఇంకా వారికి

సాయం చెయ్యాలని చూస్తాడు కాని ఆవకారంకూత్రం చెయ్యడు. అంచేత పాలెంలోని ప్రజలంతా రంగయ్యని వూరికి పెద్దను చేసి ప్రతీ వ్యవహారం ఆయనచేతి మీదుగా పోనిస్తున్నారనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. వాళ్ళలో వాళ్ళకు తగాదాలుగాని వస్తే రంగయ్య తీర్పు చెప్పేవాడు. రంగయ్యమాట అక్షరాలా జరిగితీరేది. ఎర్రకుకేనా ఎప్పుడైనా పంటలో కాని మరే వ్యాపారంలోగాని నష్టం సంభవించే అందరితోనూ చెప్పి వాళ్ళ చేత అతనికి సహాయం చేయించేవాడు. తనకూడ కిక్కించుకొనే రేకుండా సాయం చేసేవాడు.

రంగయ్య పెంకుటింటిని ఆనుకొని ఒక పెద్ద తోటవుంది. అందులో నేక కాయగూరలు, ఫలాలు, పుష్పాలు లభిస్తాయి. ఎవరికి కావలసినవి వారు ఆ తోటలోనికి వెళ్లి నిర్భయంగా తీసుకోవచ్చు. ఏదాది క్రితం దిబ్బమీదనున్న రావిచెట్టుదగ్గర పెద్ద చీడి ఒకటి కట్టించాడు. వేసవి కాలంలో చీడి రావిచెట్టు నీడవల్ల చల్లగా వుండి పడుకోడానికి, కూచోడానికి చక్కని ప్రదేశమయింది. కొండయ్య కిళ్ళికొట్టు పెట్టుకుంటానంటే అదిబ్బ ప్రక్కనే చీడిని ఆనుకొని ఒక బడి వేయించాడు. వూరిచివర అంత నేయస్సామిగుడికట్టించడం ఇప్పుడే పూర్తయింది. రేచాచ్చే అమ్మవారి సంబరానికి గుడి బాగుచేయిస్తానన్నాడు.

ఇన్ని పుష్కారాలు చేస్తూన్న రంగయ్యబాబు ఆ సాయంత్రం దిబ్బదగ్గరకు రాకపోవడంతోనే అక్కడి జనుల్లో ఆశ్చర్యం బయలుదేరింది. ఎంతటంటే రంగయ్య ప్రతీ రాత్రి అక్కడికి వచ్చి తీరేవాడు. ఆరు నూరైనా, నూరు అరైనా, అక్కడకు మాత్రం రావడం మానేవాడు కాదు. రంగయ్యమాటలు ఆ పల్లె ప్రజలకు అమ్మతోపమానములుగా మండేవి. అసలుసంగలేమిటంటే ప్రస్తుతం రంగయ్యకి అరవయ్యావడి వచ్చింది. ఆరు నెలలనుండి ఒక విధమైన గుండెజబ్బని ఎవరో పట్నం నుంచి వచ్చిన డాక్టరు చెప్పేడట. అందు

చేత రంగయ్యకు వంట్లో ఏమైనా అస్వస్థతగా నుండేమోనని అనుమానం తట్టింది.

“ఏరా సరిసీ మధ్యాహ్నం వకుపుల్ని తోలుకు వెళ్లేటప్పుడు రంగయ్యబాబు యింట్లో వున్నారో లేదో చూసేవారా” అన్నాడు పేరికాస్త్రి.

“మళ్లీ పదకొండంటి! గొడ్డ నిప్పు కల్లేటప్పుడు బాబుగోరు ఆరుగుమీద కూకున్నార బాబయ్యా—వెల్లాపు నీక్కి పోతన్నాదని, బాగా మేపాలని నెప్పినారు. నీ త్రంబాబయ్యా అని ఎల్లిపోనానండి. కూడుదని ఇప్పు డొచ్చినాను. ఇక వెన నాకు దెట్టబాబయ్యా! ఆవుల్ని, దూడల్ని, ఈయాల పొలంలోనే వుంచేసినాము” అన్నాడు నరసిగాడు అందరికీనీ తిరిగి.

“నాల్గంటి! చుట్టకోసం అప్పిని పంపలేదా కొండయ్యా” అని అడిగాడు మునగబు మేనల్లుడు రామాచావు.

“లేదుబాబుగారూ” అప్పి పదింటికీ చుట్టబట్టుకు పోనాది, అని కొండయ్య దిగాలుగా చూసేడు.

“అయితే రంగయ్యబాబుకు వంట్లో బాగులేకపోయినా వుండాలి. నేకపోతె నిన్న బాబు వచ్చేనావుండాలి. వదండి నూద్రాం ఎల్లి” అన్నాడు చాకలి నూరయ్య తన ఆలోచనకు మురిసిపోతూ.

“అవునూ నూరీ అట్లాగే అవుద్ది.” అంది నూరయ్య పెల్లం నీలబూ.

“అయితే అందరూ వదండి ఏదైనా ప్రమాదంగా వుంటే మంగులు పట్టకొ

సమస్త జనుల ఉత్సాహమునకు

ఆనంద సుధ

16 దినములకు సరిపోవు
3 రోజు సీసా 1 కి గ్రాము.

శ్రీ పాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి & సన్స్
రాజమండ్రి

స్తాను" అన్నాడు చైతన్యము పేరికాస్త్రీ. త్రోవలో వెంకటేశ్వరస్వామిని పంచాంగం విప్పి వేళ్లు తక్కి పెట్టడం మొదలెట్టాడు రంగయ్యకు ఆరోజు మంచిదో కొదో చూడాలి.

"రంగయ్యకు గుండె జబ్బుటగా మనతో నెప్పేడుగా జేటి. కొంప తీయరుగదా" అన్నాడు బంగారిరాజు నీలాద్రితో. "ఒరేయ్ బంగారీ. ఇటు నూర్యుడటు, పొడి చినా రంగయ్యబాబు జాతకం చెక్కుకొందరి జాతకంరా. పదేళ్లు గురుడు పన్నెం డింట తాండవమాడుతూన్నాడు. నూట పదేళ్లు నిస్సంకోచంగా సిడిరాయిలా జేచి స్తారు" అన్నాడు సిద్ధాంతి పంచాంగం ముడుస్తూ.

"మా గొప్ప జోస్యం నేర్చుకున్నావు సిద్ధాంతీ. నీజోస్యం ఎప్పుడైనా నిజమయి వడిసింది" అన్నాడు పేరికాస్త్రీ ఈమధ్య సిద్ధాంతికుడైన చైతన్యం నేర్చుకుంటున్నాడనే ఉత్సాహంతో.

మొత్తంమీద అందరూ కలసి రంగయ్య బాబింటి కెళ్లారు. అప్పుడే గోడగడియారం ఎనిమిది కొట్టింది. పిళ్ళందరినీ చూసేటప్పటికి రామ లక్ష్మమ్మకు నిజంగా ఆశ్చర్యం వేసింది.

"ఎంగుకొచ్చేరు మీరంతా" అని అడిగింది తెల్లజోయి జూన్లు.

చిన్నబాబు రాలేదని, పోనీ ఆయింటికి చుట్టాలేనా రాలేదని వాళ్లు త్రిణంలో గ్రహించారు.

"బాబున్నారా" అన్నారందరూ.

"అజేమిటి దిబ్బమీదకు రాలేదా" అంది రామమ్మ.

"రాలేదు తల్లీ. ప్రతిరోజు భోంచేసే కదూ వచ్చేవారూ—ఈవేళ ఎప్పుడూ దిబ్బమీదకు రావడం మానని బాబు రాక పోడంచేత ఏపూరేనా వెళ్లేరో. లేక శరీరంలో సుక్తిగా వుండో కనుక్కుందామని వచ్చేము" అన్నాడు మునసబు సీతారామయ్య.

"ఆ... దిబ్బమీదకు రాలేదూ? మరెక్క

డకు వెళ్లినట్లు? ఈమధ్య అన్నం సయం చకపోవటంచేత అప్పుడప్పుడూ భోంచేయ్యకుండానే దిబ్బమీదకు వెళ్తున్నారట. ఎప్పుడూ చెప్పకుండా వెళ్ళారే? ఎక్కడ కెళ్లేరో వెతకండి. వెతకండి" అని కంట తడి పెట్టి ప్రారంభించింది.

"ఊరుకో అమ్మ. బాబుగారిని చూడు నిమిషాల్లో తీసుకొస్తా" అని పరిగెత్తేడు సరిసిగాడు.

నూరయ్య ఒకవైపు, సరిసిగాడు ఒకవైపు, నీలాద్రిరాజు, బంగారీ ఒకవైపు కర్రలు పుచ్చుకొని బయల్దేరారు రంగయ్య బాబుని వెదకటానికి.

"ఊరుకొండి రామలక్ష్మమ్మగారూ. బాబుగారిది ఇట్లా బట్టాంటిజాతకంకాదు. నూట పాతికేళ్లు ఇంద్రభోగం అనభవించే రాజాజాతకం అది... పదినిమిషాల్లో రారూ!" అన్నాడు వెంకటేశ్వర సిద్ధాంతి.

"ఏదో మట్టిమకానం కల్పించేసినా తన మందులూ మాకులూ పనికిరాకపోయేయే అని పేరికాస్త్రీ సిద్ధాంతికినే చురచుర, చూశాడు.

రాత్రి పదిన్నరవుతోంది. మునసబు సీతారామయ్య అతని మేనల్లుడు రామారావు, సిద్ధాంతీ, రంగయ్య అరుగుమీద రామమ్మని ఊరడిస్తూ కూర్చున్నారు. కునికి పొట్టు వస్తూండేంతవరకూ దొంగలభయం చేతనూ ఇంతవరకూ మాట్లాడకుండా నడుస్తున్న అప్పలాజు నెమ్మదిగా జారుకున్నాడు. దీపాలు, కర్రలు పట్టుకెళ్ళిన మనుష్యులు తిరిగి వచ్చారు. రంగయ్య జాడ మాత్రం కనిపించలేదు.

ఆయింట్లో రంగయ్య, రామలక్ష్మమ్మ ఇద్దరే వుంటున్నారు. వాళ్ళ పెద్దబ్బాయి సరసింహారావు కలకత్తాలో చదువుతున్నాడు. రంగయ్యబాబుమీద ఎంత అభిమానమో సరసింహారావు మీద అంతకు రెండింతలు ఆవురివారికి అభిమానమని చెప్పాలి. పెద్ద చదువు చదువుతున్నాడని, పరీక్ష పాస్సయి వచ్చి తమ వూరికి డాక్టరవుతాడని వాళ్ళ అభిప్రాయము. నెలవుల్లో పాలెంలోకి వచ్చినపుడెల్లా అతను పట్టువాసం కబుర్లు చెప్పటంతోనే వాళ్ళ ఆనందంలో మునిగిపోతారు. ముద్దుగా అతనిని సిన్న బాబుని పిలుస్తారు.

రంగయ్య జాడ కనిపించకపోయేటప్పటికి రామమ్మకి సోపాచ్చినంత పనయింది. అందరూ ఘరవాలేదని అనునయిస్తూ ఆమెను నిద్రపుచ్చారు. ఆ రాత్రి రామారావు, పేరికాస్త్రీ రంగయ్యగారి అరుగుమీద పడు

క్కున్నారు. ఎల్లాగో చచ్చి చెడి తెల్లవారింది.

ప్రాదున్న పది గంటలయినా రంగయ్య బాబు ఇంటికి రాకపోడంతోనే, రామారావు, పేరికాస్త్రీ, రంగయ్యను వెదకటానికి నూరయ్యను, బంగారిరాజునూ, నీలాద్రినీ ప్రక్కపూర్వోకి పంపించేరు. పాలాల్లో ఏ పామా, జైరో కరిచించేమో ననే అనుమానం మాత్రం సీతారామయ్యని పీక్కుతించింది. ఈ విషయం గాని రామలక్ష్మమ్మకు అనుమానంగా చేస్తే అవిడ గుండెపగిలి చచ్చుంది. ఇప్పటికే అవిడ ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకొని సంత తధారావృత్తిగా ఏడుస్తోంది.

అప్పికి, సరిసిగాడికి మాత్రం ఏ పాగాకు తోటలోనో ఏ పామా కాటేసిందని దృఢమైన నమ్మకం. ఊరవతల కొంపల దగ్గర కొచ్చి—

"ఒకే సరిసీ, బాబుకి ఏ పామా, జైరో రాత్రి కరిగుంటాది. లేకపోతే బాబు రాత్రి అట్లా ఇంటికిరాకుండా వుండిపోరు. ఈసంగతి అమ్మగారికి తెలిస్తే ఇంకేమున్నా వుందా" అంది అప్పి.

"నేనూ అదే అనుకొంటన్నా. తప్పకుండా బాబుకి ఏదో పెనుదం జరిగుంటాది. రాస్యంగా సిన్న బాబుకి కవురం పుణే రొండు రోజుల్లో ఎమానం మీద ఎగిరితాడు. ఏంటంటావు" అన్నాడు యజమానియేటభక్తి విశ్వా సాలచేత కన్నీరు కారుస్తూ సరిసిగాడు.

"సరేగాని ఉత్తరం పడెయ్యాలిగా—కాని ఆయన ఎడ్డెసు మని కెట్లా దెబ్బపడి అంట-అయినా ఆ ఇంగిలోసాచ్చినో శ్రీయూర్లో తేరుగండా-ఏటో గట్టిసిక్కించ్చింది" అని మళ్ళీ తనలోతనే అనుకున్నాడు సరిసిగాడు.

"సరిసీ మునసబుగారి మేనల్లుడు ఏదో కళానుపేసయినట్లాగా తెలుగులో ఉత్తరం రాయించేద్దాం. ఇంగ్లీషులో ఎడ్డెసు ఆయన రాస్తారేమో కనుక్కుందాం" అప్పి

నారసింహలేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిక్కొక, నిస్సత్తువ పక్ష నవ్వును పొరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 రు॥ డబ్బిరు. 3-4-0 పోస్టేజీ 10 అ. పి. సి. వి. గ్రాకం పెని. "ఆయుర్వేదసమాజం" పేరిదేసి-నెల్లూరు జిల్లా.

నవసంకతైలం

అంగ, నరములు బలహీనత అంది చిన్నదైన, తిరియధాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యెండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.

1 సీసా రూ. 10/ వి. పి. రూ 1-0-0.

డా॥ రత్నం సన్నే మెడికల్ హాల్

మలక పేట బిల్డింగ్స్,

హైదరాబాద్, డక్కా.

చెప్పిన సలహా బావుంటుందేత నరిసిగాడు రామారావుగారింటి కెళ్ళిపోయాడు.

ఇంతవరకు ప్రక్కచేలో బట్టలారేనున్న నీలాలు ఈ మాటలన్నీ వివదలాయి. పాపం రాత్రి నూరయ్య వచ్చి రంగయ్య బాబు వెదికినా కనిపించటం లేదంటే ఏమో అనుకుంది. ఇంతవరకూ విషయం జరిగిందని దానికి తెలియనేలేదు. పాపం దాని గుండె చెరువయిపోయింది.

నరిసిగాడు, అప్పి మునసబు మేనల్లుడు రామారావుదగ్గర కెళ్ళారు. రామారావు పదేళ్ళ క్రితం ఈ పాలెంకు పది మైళ్ల దూరంలో వున్న ఓ బడిలో బిద్ క్లాసు ఫేలయినాడు. చిన్న బాబు యొక్క స్నేహంవల్ల కొన్ని ఇంగ్లీషుముక్కలు సేర్పకున్నాడు గాని వ్రాయడం చిన్న తనంలోనే మర్చిపోయాడు. తెలుగు ఎడడు తెలుసన్నాడు. కాని తెలుగు ఎడసేం పనికొస్తుంది. అంచేత ఈ విషయంలో అంతా నోరు మూసుకున్నారు. మధ్యాహ్నం పన్నెండు యింది గాని రంగయ్య బాబింకా రాలేదు.

* * *

మధ్యాహ్నం భోంచేసి ప్రాద్దున్న ఎంజేసిన బట్టలు మూటకట్టి నీలాలు కొత్తూరులోవున్న సెట్టిగారింటి కెళ్ళింది బట్టలిచ్చియ్యడానికి. పాలెంకు కొత్తూరు మూడు మైళ్ళుంటుంది. కుంకుళ్ళు, పెసలు శనగపప్పు, నువ్వులనూనె మొదలైన సామానులన్నీ ఈ వూళ్లోనే దొరుకుతాయి.

రంగయ్య ఎప్పుడూ బంగారీచేత ఈ సెట్టి దగ్గరే వస్తువులు తెప్పిస్తూంటాడు. బట్టలిచ్చేసి ఏవో కబుర్లలో నీలాలు ఆ మాట ఈ మాట అయ్యాక

“సెట్టిగోరూ, నిన్న రాత్రి రినుండి రంగయ్య బాబుగారు కనిపించటంలేదు బాబూ. నరిసిగాడూ, నూరయ్య, నీలాది రాజు వూరంతా ఎరుకుతున్నారు బాబూ. ఆయనెప్పుడూ సాయంత్రం నాలుగయితే ఇల్లు కదిలే మనిషి కాదు. పెసరుమొక్కలు నూదామని ఎలేరుట మల్లీ రాలేదు. ఏ వురుగో బుట్టో ఏమైనా సేసిందోనని నరిసి గాడికి సెడ్డ అణుమాణంగావుంది. ఆసంగతి తెప్పితే ఇంకేమన్నా వుందా. ఇప్పటికే అమ్మగారి ఏడుపు నూళ్లక పోతున్నాము. ఆ సిన్న బాబుకైన ఈ సంగతి చెప్పేవో శైవరూ కాబట్టం నేడు. పాపం అట్టాటిమారా జాలు సలగుంటేనే వూళ్ళు సలగుంటయ్. ఏగా తోచకుంటున్నది బాబూ” అంది.

సెట్టిగోరూ చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. ఆ సంగతి పూర్తిగా నీలాల్ని అడిగి తెలుసుకున్నాడు. సెట్టికి మాత్రం ఆయనకేపామో

జైరో కరిచి వుంటుందని నమ్మకం బాగా నాటుకుపోయింది. సెట్టికి కొంచెం భయం కూడా వేసింది. ఎంచేతంటే ఈ మధ్య శ్రీరామనవమికి సంతర్పణలకి రంగయ్య ఓ రెండు మూడోందల సొమ్ము సామాను సెట్టి దగ్గరనుండి తీసికెళ్ళాడు. ఓ రెండు నెలల్లో జమకట్టేస్తానన్నాడు. ఇప్పుడే మన్నా సంగతి తెడిస్తే తన డబ్బేమవుతుందో అనే బెంగకూడా అతనిని ఆతరించింది.

రాత్రి భార్యతో ఈ విషయం అంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పేడు సెట్టి. సెట్టి భార్యకి మాత్రం చాల విచారం వేసింది. కారణమేమిటంటే రామలక్ష్మమ్మ బంగారి చేతికిచ్చి అప్పుడప్పుడు తనచేసిన ఫలహారాలు పంపిస్తూండేది. చిన్నప్పడు సెట్టి భార్య, రామలక్ష్మమ్మ కలసి చదువుకున్నారు.

నీళ్ళ బావి దగ్గర కొత్తూరులో నారాయణమ్మ సీతమ్మ, సింహాచలం వగైరా జనం అంతా సమకూడేరు. రామమ్మ నీళ్ళ బింది చంక నెట్టుకొచ్చి

“ఏవమార్ నారాయణమ్మ పాలెంలో రంగయ్యబాబుకు పాము కరచిందటగా” అంది.

“అయ్యో నాకెట్లా తెలుసమ్మా.

అయ్యో పాపం. రెండు నెల్ల క్రితం మా ఆయన పట్నంలో బియ్యం కావలిసాస్తే ఆయన దగ్గరే కొనిపెట్టారు. చాలా మర్యాదవలని మా వారే చెప్పేరు” అంది నారాయణమ్మ.

“పాపం సిన్న బాబుతో నెప్పే వోళ్లే లేరట” అంది సెట్టి భార్య.

నీళ్ళ వోడుకున్నాక అందరూ వెళ్ళి పోయారు.

ఈ సంగతింతా విన్న సింహాచలం కొత్తూరుకు నాల్గుమైళ్ళ దూరంలో వున్న సైకో హాల్ లో పనిచేస్తున్న తన భర్త అచ్చి రెడ్డితో చెప్పింది. రంగయ్య బాబు పాలాన్ని కవులుకు తీసుకున్న నీలాది రాజు చెల్లెల్ని అచ్చిరెడ్డి తమ్ముడి బాజకిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. ఆ సందర్భంలో గను పాలెంకు వెళ్ళడం ఆక్కడ రంగయ్య బాబు తన స్వంతపనిలాగ పెళ్ళి వైభవోపేతంగా జరిపించడం అచ్చిరెడ్డి కళ్ళారా మాకాడు. రంగయ్య బాబు యొక్క దయ, సాహార్య సమ్మిశ్రితమైన ఆతనిమాటలు తన భార్య సింహాచలంకు చెప్పేడు. అంచేత అచ్చిరెడ్డితో ఈ విషయం వెంటనే చెప్పింది సింహాచలం. పాపం ఇన్నాళ్ల పాలెంలో ఉండి కాస్త ఇంగ్లీషు

అనందోత్సాహములనిచ్చే
ఆరోగ్యము
పండిత.డి.గోపాలాచార్యుల వారి
జీవామృతం
50 సం.పైగా ప్రఖ్యాతి చెందిన
ఉత్తమ బలవర్ధక ఔషధము

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్.,
మద్రాసు-17

ముక్కలు చదివి పెట్టే పేరి కాట్రి కొడుకు రాజమండ్రి వెళ్ళి పోయాడని అచ్చిరెడ్డికి నిన్ననే రాజారావు చెప్పేడు.

అచ్చిరెడ్డి టైలోమెన్ లో కూర్చుని వుండగా రాజమండ్రి పెల్లికొట్టెను కొందరి బట్ట కనిపించాయి. వెంటనే అచ్చిరెడ్డి చిన్న బాబుతో వుత్తరం వ్రాసేడు. సిని బాబూ,

మీ నాన్నగార్ని పాము కరచింది. చాల ప్రమాదస్థితిలో వున్నారు. మీరు వెంటనే రావాలి. నేను అచ్చిరెడ్డిని, పెల్లిలో నన్ను చూసే వుంటారు.

పెల్లివారిలో ప్రతీరోజు అచ్చిరెడ్డి టైలోమెన్ వుండగ కాస్తేపు నీడీ సీలుస్తూ పట్నంలో సీనిమాకబుర్లు గురించి ఉమా దుగా చెప్తూ ఊరికే గాలి కొట్టించుకొని పోయే అచ్చిరెడ్డి స్నేహితుడు రాజారావు కూడా పెల్లివారింటికే వెళుతున్నాడు. మూడు నెలలు ఫేలయిన రాజారావుకా వుత్తరం ఇచ్చే డచ్చిరెడ్డి. ఏ క్లాసు చిన్న బాబు చదువుతున్నాడో వారికి తెలియదు. రాజమండ్రిలో కాలేజీ పేరు కనుక్కుని వుత్తరం పోస్టు చెయ్యమని రాజారావుకా వుత్తరం ఇచ్చాడు అచ్చిరెడ్డి.

పెల్లి అయ్యక పెల్లివార్లో ఒక విధ వావిడ కాశీప్రయాణం చేస్తోందని తెలియడంతోనే రాజారావు ఆ వుత్తరాన్ని

అవిడ కలకత్తా ఎల్లాగ వెళుతుందిగన్న అక్కడ కాలేజీ పేరు ఎవర్నూ అడిగి ఎడ్డును రాయించి పోస్టు చెయ్యమని బతి మాలాడు. అవిడ ఒప్పుకుంది.

అనుకున్నట్లుగా కాక ఆమె కలకత్తాలో దిగకుండా ఎక్కావకిని కాక వెల్లిపోయింది. ఎరుగన్న చుట్టాలింట్లో బస చేసింది. ఆ యింట్లో వున్న కాలేజీ విద్యార్థికి కంట బడిం దీకవరు. పెనవున్న నరసింహారావు పేరు చూడగానే తన ఫ్రెండ్ వుత్తరం ఈవిడ కట్టా వచ్చిందా అని, ఆవిడకిగేటప్పటికి అవిడ సంగతంతా చెప్పింది. తను రేపే మూలుకు వెల్లిపోతున్నానని తనిచ్చేస్తానని ఆ వుత్తరం పట్టుకొన్నాడు. తననోటులో ఆ కవరు పెట్టేడు.

కాని నరసింహారావును కలుసుకున్నా కవరుసంగతి మరిచే పోయాడు. ఒకరోజున కెమిస్ట్రీ నోట్స్ తను వ్రాయకపోవడంచేత నరసింహారావు అతనినోటు అడగగానే తను కవరుపెట్టిన ఆ నోటు ఇచ్చే డతను.

ఉత్తరంలోని విశేషాలు చిన్న బాబు కళ్ళ బు డాయి. అందులో అచ్చిరెడ్డి వ్రాయటంతోనే అతనికి మరి ఆశ్చర్యం వేసింది. బామ్మలు ఆప్రయత్నం గా కళ్ళ నుండి జలజల రాలేయి. తండ్రి వద్ద న్నా పరీక్ష అయి పోయినా తను నెలవుల్లో కలకత్తాలోనే వుంటానని వట్టుబట్టి ఉండడం మరణా వస్థలో ఆయన దరణసన్నిధిని ఉండ కుండా చేయడానికే మోసని విలపించ సాగేడు. వెంటనే పెట్టి బేడా పరుకుని రైలుస్టేషనుకు వెళ్ళిపోయాడు దడదడ కొట్టుకొంటున్న గుండెలతో—

2

పాలెం చేరుకోగానే మొట్టమొదట చిన్న బాబు పాలంలో రామారావుని చూచేడు. అతని హృదయం దడ దడలాడుతోంది. గట్టు మీదనున్న చిన్న బాబుని రామారావు నిమిషంలో గుర్తించేడు.

“ఏం పెల్లికొడుకు గారూ ఎప్పుడూ రావడం?” అన్నాడు రామారావు.

చిన్న బాబుకి నిలకెల్ల ఆశ్చర్యం వేసింది. ఈవింత పిలుపుకు అతని హృద యంలో పాతుకు పోయిన విషాద చ్చాయ లంతర్నితమయి పోయాయి. ఇంట్లో వారం ది రూక్షే మం గా వున్నారని గ్రహించేశాడు.

“నాన్నగారికెల్లా వుంది?” అన్నాడు. “అదేమిటి అల్లా అడుగుతున్నావు. పెల్లిపనులు చేయించడంలో ఆయన నిమ

గ్నమయియుండి శుభలేఖలు పంచిపెట్టి వున్నాడు.”

రామారావు కబుర్లు నరసింహారావుకు పూర్తిగా అర్థం కాలేదు. తను ఆయన ఆరోగ్యం గురించి అడిగితే వీడు వివాహం గురించి వివరిస్తూడేమిటనుకున్నాడు. తన తండ్రి ఏ అపాయం లేకుండా త్రేమంగా వున్నందుకు మాత్రం చాల సంతోషించాడు. తన కొచ్చిన వుత్తరం గురించి మాత్రం అతని కేమీ పాలుపోటలేదు. నీలాద్రి రాజంటిలోని వివాహంలో అచ్చిరెడ్డిని తను స్వయంగా చూసేడు. సవ్వాద యుడు, గౌరవనీయుడు అయిన అచ్చిరెడ్డి ఇలా వుత్తరమెందుకు రాస్తాడని అతని మనస్సు ఘోషిస్తోంది. ఇహ అడిగేద్దామను కున్నాడు.

“మా నాన్నకి పాము కరచిందటగా” అన్నాడు.

“ఇదేమిటి? నీకవరు చెప్పారు ఈ అబద్ధాన్ని?”

“నీలాద్రిరాజు ఇంట్లో పెల్లికొచ్చిన అచ్చిరెడ్డి నెరగవూ? అతను స్వయంగా నాకు వుత్తరం వ్రాసేడు నాన్నకు పాము కరచి ప్రమాదావస్థలో వున్నారని!”

రామారావు ఆలోచించాడు. అచ్చిరెడ్డియొక్క పద్మణిల సంపద గూర్చి అతను తెలియనివాడు కాదు. అలాటి వాడు ఇల్లాటి వుత్తరం ఎందుకు రాస్తాడా అని ఆలోచింప మొదలు పెట్టాడు.

మాడు నెల్లక్రితం రంగయ్య బాబు వూళ్లో కనిపించకపోవడం అప్పుడు విపామ, టెట్లో కరిచి ఉంటుందేమోనని అందరూ అనుమానించడం మొదలయిన ఘట్టాలు అతని స్మృతిపథంలోని కొచ్చాయి. అచ్చిరెడ్డిని గ్లోస్ అనీ అతడు తుంతవుడనీ రామారావు తొందరగా గ్రహించగలిగాడు.

“నుండు ఇంటి కడదారా పెళ్లి కొడకా తర్వాత మీనాన్నే చెప్తాడు. నరేగాని పట్నం నుంచి దచ్చిన ఆగ్లోల్లెఫ్ క్ పెల్లి ఇలా వడయ్యారా. ఎన్నాకూ ఈ పాగాకు చుట్టేనా” అన్నాడు రామారావు.

ఇద్దరూ నవ్వుకుంటూ ఇంటికి చేరు కున్నారు. రంగయ్య చూడగానే ఇద్దరు దగ్గర కళ్ళేరు. రామారావు కాగిరించు కున్నాడు రంగయ్యని.

రామలక్ష్మమ్మ పిల్లవాడు వచ్చేసినట్లు తెలియగానే ఆమె ఒక్క గంటేసి చిన్న బాబుమీద ప్రశ్నలవర్షం కురిపించేసింది. పెల్లిపందిర అదావుడి చూసేటప్పటికి నిజంగా చిన్న బాబుకి ఆశ్చర్యం వేసింది.

రు 1000 బహుమానం

లెప్పర్ క్యూర్

(రిజిస్టర్డ్)

కుష్ఠం, బొల్లి, నుఖరోగాదులకు

గ్యారంటీ చికిత్స.

అన్ని వాషంలోను కేబలాగు ఉచితం.

లక్ష్మీ అండ్ కో

(రిజిస్టర్డ్)

H. O. వాల్తేరు, ఆర్. యస్.

బ్రాంచీలు:

2/135 బ్రాడ్వే మదరాసు.

గాంధీనగర్, విజయవాడ.

కటక్, సికింద్రాబాదు,

రాజమండ్రి etc.

“ఏమిటి నాన్నా ఎవరికి పెళ్ళి?”
 “నీకేరా నాయనా, కలకత్తా చదువు
 కళ్ళెప్పుడు చెప్పేవుగా “నీమాటలెప్పుడూ
 జనవాటను. నాశ్రేయస్సు నీక్కొక
 ఇంకెవరికి కావాలి? నీవేర్పాటుచేసిన
 పెండ్లికి అడ్డు చెప్పను. నేను వీల్లను
 చూడనువున రం లేదు. కాని నన్ను
 మాత్రం చదువుకు పంపడం మానే
 య్యకు” అని, అవిజ్ఞాపకం వున్నాయా”
 “నాన్నా నేను పెళ్ళికి సిద్ధమే. తీరా
 చదువు పూర్తిచేసుకొచ్చాక నీమాట
 తిరస్కరిస్తా ననుకున్నావా”
 “నాను తెలుసు చిట్టిబాబూ,
 అంచేతే ధైర్యం చేసి నాల్గురోజులు
 మాత్రమే వ్యవధి ఉండగా నీకు ఉత్తరం
 వ్రాయక నిన్ను నే మన బంగారిని పంపిం
 చాను కలకత్తా”

“సరేగాని నాన్నా నీకు పాము కరచిం
 దని అచ్చిరెడ్డి వుత్తరం వ్రాసేడు నాకు”
 “అదేమిటి నాకెప్పుడు కరచించిరా!”
 రామారావు రంగయ్యకు రంగయ్య
 నాల్గురోజులు పాలెంలో లేకపోవడంవల్ల
 జరిగిన గల్లంతు సంగతి జ్ఞాపకం చేశాడు.
 రంగయ్య చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

“ఆ వేళ పెసర మొక్కలు చూద్దామను
 కుని వెళ్ళేవా. రెండు నెల్లకెరం సుందె
 జబ్బని పట్నండాక్కురు చెప్పేడు, కాగా
 ఈ మధ్య వంటి ఎం బాగుంటుందేదు.
 పెసరు మొక్కలు చూస్తున్న పైములో మన
 జానకమ్మగారిపట్నంలేదు! మనకు పది
 పేనుమైళ్ళలో వుండి అది... ఆ పట్నం
 చాట్లు. జానకమ్మకొడుకు అతని స్నేహితు
 డూ గట్టుమించి కారెక్కి వెడతన్నాడు.
 నన్ను చూడగానే కారా పేరు. నా దగర
 కొచ్చి “మామా చా వున్నో ఈ వేళ మేద్రాస్
 నింగి గొప్ప పాటగతై లొచ్చారు. వస్తావా
 కారెక్కి దీసికెదాం” అన్నాడురా
 జానకమ్మ కొడుకు సుబ్బారావు.

ఏదో నేను పొలంపై నది తెగోసు
 కుంటానని నీకు తెలుసుగా. కాగా పోనీ
 పట్టణం వెదురు న్నా ను గా చూయిగా
 కారులలోగదా. డాక్టరుకు చూపించుకో
 వచ్చు అనుకున్నాను. మన కిళ్ళి కొట్టు
 కొండయ్యగా రింటికి ఆవేళే చుట్టం ఒచ్చి
 నాడు. పొలంలో ఆయనా వున్నాడు.
 ఆయనతో చెప్పేను. “పట్నం వెదురున్నా
 నని, నాల్గురోజుల్లో వస్తాననీ ఇంటిదగ్గర
 రెంగపెట్టుకోవద్దని చెప్పనీ” కాని =
 ఆసామీ చెప్పడం మర్చిపోయి = రాత్రి
 వాళ్ళవూరు వెళ్ళిపోయాట్ట. సుబ్బారావుతో
 పిన్నిగా రింటి కెళ్ళాను. ఎల్లాగానే జాన
 కమ్మ అద్రుష్టంరా. రెండోపెళ్ళి చేసు

కున్నా మహాలక్ష్మీలా సుఖపడ్తోంది. ఏం
 మేడరా? పైగా మొగుడు డాక్టరు. పొట
 కచ్చేరీలు అన్ని అయినాక బావగారే
 డాక్టరు గనక సంతోషించి పరీక్ష చేయించు
 కున్నాను.

“నూటయాభయ్యేళ్లు బ్రతుకుతావు
 రంగయ్యబావా. పిడిరాయిలా గున్నావు.
 ఏ చవట డాక్టరయ్యా చెప్పిందీ?”
 అన్నాడు.

వెళ్ళేయిన వెంటనే ఢిల్లీ వెళ్ళిపోయారగా
 వాళ్లు. అయినా అప్పుడే అమ్మని కింద
 బెట్టినంత పరిస్థితి రావడంచే మనం పెళ్ళి
 కెళ్ళలేదు. జానకమ్మకు సవతిమాతురుంది
 రా. స్కూలు ఫైనల్ చదువుతోందిట.
 ఎంత మర్యాద? ఎంత హాదా? ఆ పిల్లని
 చూడగానే మనసు వెన్నముద్దలా కరగి
 పోయిందిరా. ఆ పిల్లని కొడల్ని చేసు
 కుంటే ఇల్లు కలకత్తాడుతుందని వెంటనే
 అడిగేశాను. నవ్వు డాక్టరుపరీక్ష. కపో
 మాపో ప్యాసవుతావు. ఆయన డాక్టరు.
 అవిడ కూడా డాక్టరమ్మవతుంది. మన
 ఇల్లు కలకత్తాడుతు! మనం ఈవూళ్ళో
 స్నేహంగా వుంటూ చూయిగా వుండు
 చ్చుకున్నాను. ఆయన పరమానంద భరి
 తులై పిచ్చుకున్నాడు.

రేపు బుధవారంపెళ్ళి. అందరికీ శుభ
 లేఖలు పంపించా, ఇదిగో ఆమెపటం”

రామారావు ఆపటం చూ నేట పుట్టికి
 భావాంబరవిధిలో తనూ తన మాతన
 ప్రేయసీ మహాల్లాసంతో వృత్తం
 చెన్నాన్నట్టనిపించింది. రంగయ్య, రామ
 లక్ష్మమ్మ లోలోన నవ్వుకున్నారు.

రేపే పెళ్ళి. వాతావరణం కలకత్తాడు
 తోంది. తలగడమీద వదుక్కుని ఆ పటం
 చూస్తూ ఊహాపథాల్లో భవిష్యద్రమ్య సాధా
 లనిర్విస్తున్నాడు నరసింహారావు.

అతని కొకదగ్గ వినిపించింది. జెనుదిరిగి
 చూశాడు.

“ఆరి భద్రవా పరీక్ష ప్యాసయి పెళ్ళి చేసు
 కుంటూ మనకి కబురు వంపించకపోతే
 గాలికబురువల్ల విని గాలిలో కొట్టుకొచ్చి
 నవ్వు ప్యాసయ్యావన్న సంగతి పేవలో
 వడకుండానే కొట్టుకొచ్చి చెప్పేస్తు
 న్నాము. ఏవీ నందెం, బహుమతి, నూరు
 రూపాయలూ...?” అన్నాడు తన కల
 కత్తా స్నేహితుడు.

పరీక్ష ప్యాసయ్యావనగానే ఆనందంతో
 తన స్వయంవరయ్యాడు నరసింహారావు. బంగారి
 తీసుకొచ్చుంటాడని గ్రహించాడు.

“బహుమతి నూరమిటిరా రేపు పెళ్ళి.

మేనేజిమెంటంతా నీచేరా. చూస్తావుగా
 డబ్బు నీచేతిమీదుగా తరుగడ్తుంది”
 అన్నాడు నరసింహారావు.

స్నేహితుని ద్రుష్టి పెళ్ళి తూతురు
 పోట్లోపై బడింది.

“ఆరి చవటా, ఏనాడైనాకా లే జీ గ ర
 లతో మాట్లాడి ఎరుగుదు వాకాట్లు వణ
 కుండా. నాయనా చూస్తూ అబ్బాయి
 పని ఎదుర్కోవెడగర్లని చేసుకుంటు
 న్నావు...”

“నరసింహారావు, తండ్రి పెళ్ళివారో
 చ్చారని చెప్పగానే ఊరుకోరా అని
 నవ్వేడు స్నేహితుడితో ముఖం చిట్టించు
 కుంటూ. అక్కడున్న వారందరూ గొల్లున
 నవ్వారు.

మర్నాడు పెళ్ళి వైభవంగా జరిగి
 పోయింది. ★

భారత ప్రశస్తి

శ్రీల ఆరాగ్య బాగానికీ
లోద్ర
కేసరికుటీరం లిమిటెడ్, మద్రాస్

శక్తి

హితులంతా గిండిరేనకి వెళ్లి పోయారు. అనంతం జేబులో పది రూపాయలకంటే ఎక్కువ లేదు. మొదటిలేదీ యింకా అయిదుకోజుల దాకా రాదు. ఈ లోపల సిగరెట్లూ, కాఫీ వగైరా లన్నింటికీ నాన్న డబ్బు పంచే దాకా సరిపెట్టుకోవాలి. స్నేహబృందం పక్కన లేకపోవడంవల్ల అనంతానికి పిచ్చు క్కినట్టవుతోంది. నాలుగింటికీ కాఫీ తాగి, సిగరెట్ ముట్టించి, మల్లెపువ్వులా తయారయి, బ్రిష్టికొబ్బెనీ అందుకున్నాడు.

రూమ్ మేట్లు యింటికొచ్చే దాకా తను ఎలాగో అలా కాలంగడపాలి. మనసు సినిమా కళ్లమని తొందరజేసింది. సినిమా అరుంధాపుకుగాని మొదలెట్టరు. ప్రస్తుతం టైమ్ నాలుగుబావు—మరి మధ్య రెండు గంటలలో....అలాంటి చాడు. సినిమా మొదల దాకా బీచిలో గడిపి—ఆపైన సినిమా క్లబ్—స్నేహితులింటికొచ్చే వేళకి తనూ జేరుకోవచ్చు గదికి.

అనంతం F. L. క్లౌస్ చదువుతున్నాడు. మరీ అందగాడు కాదు, అందవికారీ కాదు. సామాన్యంగా వుంటాడు మనిషి. కాని హృదయం మటుకు ఏవో గొప్ప ఆదర్శాలతో, ప్రపంచమొదల సానుభూతితో తొణికిసలాడుతూ వుంటుంది.

అన్నా నాన్న దగ్గర వుండి గంటూరులో B. A. పూర్తిచేశాడు. తర్వాత ప్రపంచానికి స్వాయం కూర్చాలనే తాపత్రయంతో స్వాయంవాదిచదువుకు దిగాడు. మొదటి నుంచి వుత్కలంగా కాకపోయినా తన అవసరాలకి, విద్యకూ సరిపడే డబ్బున్న అనంతం జేబులోని దారిద్ర్యం చూసి మనవిచారించేవాడు. తిండి బట్ట లేని ప్రజలకు ఏదో తను సహాయం చెయ్యాలని ఆరాట పడేవాడు.

ఆ ఆరాటం పట్నం వచ్చాక మరీ ఎక్కువయింది. పెర్ మెంటుమీద వంతుకు లిని జీవించే కుటుంబాలనీ, బస్ స్టాండుల దగ్గర ఆవిటివార్లని చూసి అతని హృదయం నిస్సహాయంగా ద్రవించేది. అందులో పట్నంలో వున్న వేలాది అన్నార్తుల్ని

చూస్తే అతనికి పూసిరిసరిచేది కాదు. యవ్వనంలో తనకి ప్రతి వస్తువా ఏదో నుండరంగా, కొత్త రంగుల్లో కనబడుతూంటే వాటిమీద నీడల్లా యీ బీదా బిక్కి అతన్ని బెన్నాడు తూండేవి. వేడిరక్తం లేమని తిరిమెయ్యాలని రకరకాల ఆలోచనలకి పోయేది.

అలా అని అతను సినిమాలకి, హోటళ్లకి బల్లకుండా ప్రతికానీ బీదసాదలకి యిస్తున్నాడని అనుకోడం తెలివితక్కువ. కాఫీ హోటల్ క్లబ్—బయటకొచ్చి, కిల్లినమిలి, సిగరెట్ ముట్టినూండే వేళకి 'అయ్యో' అని చేజాపే దరిదులకి కానీ గాక అజాపేడ యిన్నూండే వాడు. అదే అతను చేసే ఘనకార్యం. అతని దయాదాక్షిణ్యాలు కాని నుంచి బేడదాకా పెరిగాయి. దారిపక్కన దొర్ల బిచ్చగాణ్ణి సంస్కరించుమని వుండేది.

కాని ఎలా? ఏ విధంగా? మహానాయకులకే మార్గాలు తెలియనవుడు F. L. చదివే విద్యార్థికా?

బస్సెక్కి బీచిలో దిగాడు అనంతం. బీచంతా రంగురంగుల చీరల్లో తళుక్కున మెరుస్తోంది. బెలుసులు గాల్లో ఎగురుకున్నాయి. రేడియో సరిగమల్ని చెవుల్లోకి పంపుచేస్తోంది. వేరుగళ్లువాళ్లు ఒకటే కేసు. అనంతం పాంట్ జేబులో చేతులొంచుకుని ఫుట్ పాత్ మీద నెమ్మదిగా అన్యమనస్కంగా నడుస్తున్నాడు.

నాలుగుడుగులు వేశాక అతని కళ్లు జేని మీదో త్రిణం నిలిచాయి. దూరాన, అంటే మరీ దూరంగా కాదు, యిరవై గజాల దూరంలో ఒకమ్మాయి అలా సముద్రంవైపు చూస్తూ నుల్బుంది. ఆమె దృష్టి దేనిమీదా నిల్చిరేదు. జీవితపు శూన్యంలో నుంచి సముద్రపు శూన్యంలోకి చూస్తున్నట్లు వుంది.

ఆ అమ్మాయి అక్కడినుంచి కదిలి పక్కనే వున్న గారడి గుంపులో కలిసి పోయింది. అనంతం ఎందుకో అలా ఆ అమ్మాయిని వెంటాడుతూ గుంపుదగ్గరకు జేరుకున్నాడు. ఈ సారి ఆ అమ్మాయి పది

గజాలకంటే ఎక్కువ దూరంలో లేదు. అనంతం స్పష్టంగా ఆ అమ్మాయి ముఖాన్ని చూడగలిగాడు. ముఖంలో ఆకర్షణ లేదు సరిగదా, యవ్వనంలో కనిపించవలసిన అందం గూడా లేదు. ఒక విధంగా అంద విహీన అని చెప్పవచ్చు. నల్లని ముఖం, చిన్నకళ్లు, పెద్ద నోరు, ముక్కు అదిమి నట్టుగా వుంది. పురుషుల్ని ఆకర్షించే ఏకాస్త అందమూ లేని ముఖం చూస్తే అనంతానికి ఆసక్తి కల్గింది—ఆసక్తి కాదు జాలి కలిగింది.

కంటేనీ చీర కాస్త మాసి నట్టుగా వుంది. గట్టిగా బిగించి వేసిన జడకి చివర్న పసుపు పచ్చని మురికి రిబ్బను చూస్తే అనంతానికి చిరునవ్వు వచ్చింది. చేతులో వెలిసి పోయిన పువ్వుల గొడుగు. గొడుగుకుడి విరిగి

పోయింది. దానికి తాడు గట్టి గర్వంగా చేతులో వున్నట్టుంది. వెలిసిన ఎర్ర జాకెట్టు మీద

మార్మరకల్లి పడడంవల్ల బూడిద రంగుగా కనిపించింది.

ఆ అమ్మాయి గుంపును వదిలి కిందికి చూస్తూ నడుస్తోంది. అనంతానికి పిల్లమీద అపారమైన జాలిపుట్టు కొచ్చింది.

పాపం! యిరవై యిరవై రెండేళ్ల వయస్సులో గూడా పురుషహృదయాన్ని ఆకర్షించ లేకపోయి వుంటుంది. ఆ సాయంత్రం, స్త్రీ పురుషులు ఒక్కొక్కరు రాచుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ తిరిగే బీచిలో అనంతానికి, తనూ—ఆ అమ్మాయి—వారిద్దరే అలా ఏకాంతతతో తిరుగుతున్నట్టు అనిపించింది.

అతని హృదయంలో అణిగి మణిగి వున్న అహంభావం—ఆ పిల్లకి ఆ సాయంత్రం ఏదో ఆనందాన్ని చేశారాల్సిన నిశ్చయించుకుంది. తనలాటి విద్యావంతుడూ రూపసీ ఒక సాయంత్రం ఆమెకు వ్యక్తిత్వాన్ని యిచ్చి ఆదరించడం ఆ అమ్మాయి జీవితంలో మరుపురాని ఘట్టం అవదూ? సహరా ఎడారిలాంటి ఆమె జీవితంలో యీ సాయంత్రం ఒక ఒయాసిస్సు అవగల అనందంతో కూర్చాలి—అనుకుంటూ పెద్ద పెద్ద

అంగల్లో ఆ అమ్మాయి పక్కకెళ్లి “నమస్తే” అన్నాడు అనంతం.

“ఓ! అంటూ తెల్లపోయి అతని వంక మాసింది ఆ పిల్ల.

“నమస్తే” అన్నాడు తిరిగి.

“యారు మీరు?” అంటూ తిరిగి నమస్కారం చెయ్యకుండా నూటిగా ప్రశ్నించింది.

ఆ ప్రశ్నలోని యాసకి అనంతం నవ్వుకున్నాడు. బహుశా ఏ కలవా రింట్లో నో పని మనిషేమో!-

“నేను- అనంతాన్ని బి.ఎ. పాస్ అయ్యాను. మీరు వంటిగా-” అంటూ నకిగాడు.

అమ్మాయి మాట్లాడకుండా నడక సాగించింది.

“మితో ఎవరూ లేనట్టున్నారు. నేనూ

ఒక్కడినే. అలా తిరిగి, కాంపెన్లో కాఫీ తాగి, ఖబుర్తాడుకుందాం.”

అమ్మాయి ఖంగారుగా అతని వంకచూసి తడబడుతూ “కాఫీకి నా దగ్గర దుడ్డుయిల్లే- నేను రాను మీరు సాపడండి”. అంది తలవంచుకు.

“మనిద్దరి కాఫీకి సరిపడదుద్దు నా దగ్గర వుంది. రండి వెళ్దాం. లేకపోతే ఆ చూల కూచుందాం. కాసేపుండి కాఫీ తాగొద్దు.”

“మీకు పణం నిండా వుందా? నా దగ్గర దుడ్డులేదు. నన్ను కాఫీకి యారు ఎన్నడూ కూపడలేదు” అంది ఆశ్చర్యంగా.

“నేను పిల్లలనున్నా గా-రా వూ” అన్నాడు మళ్ళీ అనంతం.

ఆ అమ్మాయి వెనక్కి తిరిగింది. బొడ్డొంచి నీలపు చేతిరుమాలుతీసి, ముఖం కుడుచుకుని నడుస్తూ “నన్ను యారు ఎప్పు

కాఫీకి కూపడల” అంది నెమ్మదిగా మళ్ళీ “నీ పేరు?”

“పబ్బుగం”

“ఏంటేస్తున్నావో? పెండ్లియిందా?” అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు.

“కల్యాణం అవలేదు. తిరువత్తూర్ ఫ్యాక్టరీలో వేల చేస్తున్నాను. రెండు వారాలకో తూరి దుడ్డు పుచ్చుకు పట్టుంచచ్చి మళ్ళీ ఏడుమణికి తిరువత్తూర్ పూడుస్తాను” అంది.

“ప్రతి శని ఆదివారాలూ ఫ్యాక్టరీకి శలవయివ్వరా?” అని ప్రశ్నించాడు.

“లీవు యిస్తారు కానీ పట్టుం రావడానికి దుడ్డు అవడదు. అందుకు మాసానికి రెండుతూరి మూడుమణికి వచ్చి-ఏడుమణికి మళ్ళీ పూడుస్తా” అంది పబ్బుగం.

ఇద్దరూ మెరినా కాంటిక్ దగ్గరి కొచ్చారు. సాయింకాలపు నీ రెండో సముద్రంలో ప్రతి బింబిస్తోంది. ఇందాకటి కంటే బీచిలో జన సందోహం ఎక్కువయింది. కాంటిక్లో రకరకాల మనుషులు. ముఖ్యంగా పట్టుచీరెలు-విలువైన నూట్లు. యివ్వన్నీ అనంతంకంటేనే పడ్డాయి. ఎరుగున్నవాళ్లు కనపడతారేమో నన్ను ఆదుర్దా కలిగింది అనంతానికి, గబుర్కున, తన స్నేహితు లెవరన్నా, యీ బిడపిల్ల పక్కన, మెళ్ళో పూసలు కట్టుకున్న నల్ల పిల్ల పక్కన, తనను చూస్తే ఎంత అవమానం. నలుపక్కలా కలియజూశాడు- ఎవరూ ఎరుగున్నవాళ్లు కనపడలేదు.

పబ్బుగాన్ని వెంటతీసుకొని ఒక పక్కగా వున్న టేబుల్ దగ్గర కూలబడ్డాడు హోటల్లో అందరికల్లా తనమీదే వున్నట్టుగా వుంది. ముచ్చెపుటలు పోశాయి. నుల్పుని కేబుల్-ంచి రుమాలు తీసుకోబోతున్నాడు. దూరాన అవతలకొసని శకుంతలా మాధవీ యిద్దరూ కూచుని వుండటం చూశాడు. అనంతం కాళ్లు వొణకడం మొదలుపెట్టాయి. వెయిటర్ వచ్చి టేబుల్ దగ్గర నుల్పుని వున్నాడు.

“ఏంటింటావ్” అన్నాడు నెమ్మదిగా అనంతం.

“కాఫీయేగా. ఆవల దుడ్డు లేదుగా” అంది పబ్బుగం గట్టిగా. వెయిటర్ వెకిలిగా నవ్వుకున్నాడు. అనంతానికి వాణ్ణి పట్టుకు తన్నాలని అనిపించింది. “రెండు ఐస్క్రీమ్-చిప్స్” అన్నాడు విసురుగా వెయిటర్ వంకచూస్తూ. వాడు నిర్లక్ష్యంగా నవ్వి వెళ్లిపోయాడు.

అనంతానికి మళ్ళీమీదున్నట్టుంది. దూరాన వున్న మాధవీ శకుంతలా ఎక్కడ చూస్తారో అని ఖంగారుగావుంది. పబ్బుగం

నిర్భయంగా, వాతావరణంలోని మార్పుల్ని గమనించనట్లు, పరిసరాల్లోని ధనాధ్యుల్ని చూడనట్లు, హాయిగా కూచుంది. ఈ పట్టు చీరలు, ఛాపన్లు ఆ అమ్మాయిని అంటడం లేదా? లేక వాటి విలువ తెలియదా?

“నన్నయ్యల ఎప్పుడు కాఫీకి కూపడ లేదు” అంటోంది తిరిగి చణ్ణుగం. గొంతు పిసకాలనిపించింది. అనంతానికి. ఎప్పుడూ ఎవరూ పిలవకపోలేనే? యివ్వాలి తను పిల్చాడుగా! నోరుమూసుకు కూచోరాదు! పెద్దవది లేనిపోనిది తెచ్చుకున్నాడు. మాధవీ శకుంతల తనవైపు చూస్తున్నారు. అదుగో నవ్వుకుంటున్నాడు.

తేపు మాధవి క్లాసులో తలెత్తి చూస్తుందా? అనంతం కామక్ష గరల్తో తిరుగుతున్నాడని శకుంతల నలుగురితో అనక మానుతుందా? తన గౌరవం, మాధవి మీద తన ఆశలు, ముందు ఈ నల్లపిల్లను వదులుకుంటే...

వెయిటర్ విద్వత్తుగా చప్పుడుతో “జేబులో మీద ఐస్ క్రీమ్ వగైరా పెట్టాడు. “వధవకి, బిడికెందుకు ఆహారం—ఎవర్ని తెస్తే ఏం, డబ్బివ్వడం లేదూ, పెద్దవనిగిరి పాటూ వీడూనూ—” “కాఫీ—విల్లు” అన్నాడు విసురుగా అనంతం.

చణ్ణుగం ఐస్ క్రీమ్ నోట్లో పెట్టుకుని “ఇంత జిల్లునుంది. నేనెప్పుడు సావడలేదు” అంది వుత్సాహంగా. మాట నేటపట్టి కళ్ళలోని తృప్తి, కొత్త వెలుగు మాతాక అనంతాని కౌన్సిల్ కోపం చల్లారింది. మాధవీ శకుంతలల కళ్ళలో ఆ కృతజ్ఞతా, తృప్తి తనులకు లిచ్చయినా తెప్పించ గలదా?

“మరొకప్పుడు తింటావా?” అన్నాడు దయగా.

“పల్లు పూడుస్తుంది—వాణా” అంది చణ్ణుగం.

“కాఫీ యింకోకప్పు?” అన్నాడు మల్లీ.

“వదు” అంది తలవూపుతూ.

“మల్లీ ఎప్పుడో స్టాప్ యిక్కడికి?” అని ప్రశ్నించాడు.

“రెండోవారం పోనాక అంటే వాంబా దాం లేదిన మూడుం కాలుకి వస్తా—నాలు మణిదాక బస్సువద్దే నులుకుంటూ, మీరు వస్తారుగా” అంది నును నీగుతో.

తను యిందాకటినుంచి చూడని అందం ఆమె చెక్కిల్లమీద కనపడింది అనంతానికి.

“అల్లాగే, బస్సుదగ్గర ఎందుకు? యివ్వాలి లకి మల్లీ నడుస్తాండు—కలు నుకుంటా” అన్నాడు చివ్వి కొడుకుతూ.

వెయిటర్ కాఫీ లేవడంతో తలెత్తాడు.

మల్లీ శకుంతలా మాధవీలు—చుట్టూ నీలు చీరలు, నూట్లూ మధ్య చణ్ణుగం తనూ మాధవీ శకుంతలలు ఏవేనో గుసగుసలు చెప్పుకుంటున్నారు.

మల్లీ తేటూ జేరలూ పాకినట్లయింది.

“అయిందా పోదాం. నువ్వింక వెళ్ళు. నాకు వసుంది” అన్నాడు విసుగ్గా చణ్ణుగంతో.

“ఇప్పుడు మణి అంజేగా—ఆరు మణి దాకా నాకు పనిలేదు” అంది చణ్ణుగం.

“నాకు పని వుంది. నువ్వింక వెళ్లిపో.” అన్నాడు లేని కాఠిన్యాన్ని కంఠంలోకి తెస్తూ.

చణ్ణుగం రాళ్ళని కరిగించేలా చూస్తూ “వాంబాదాం లేదిన నాలుమణికి కట్టాయం వస్తారా?” అంది దీపంగా.

ఆ కళ్ళలోకి చూస్తుంటే చణ్ణుగం వెంట వెళ్లి సాయంత్రం దాకా వుండి, ఆ అమ్మ యిని పెక్కించాలని అనిపించింది.

కాని దూరానవున్న మాధవి నులీ జార్జిట్ చీర శకుంతల నెలపాలిష్, జేబులోమీద వారి ప్లాస్టిక్ బాగ్ లు అన్నీ అతన్ని వెనక్కిలా గాయి.

“అల్లాగే” అన్నాడు కటువుగా.

“కట్టాయం” అంది ఠెరుగ్గా.

“కట్టాయం” అన్నాడు మృదువుగా.

చణ్ణుగం నోంటిగా దీపంగా వంగిన బుజాలతో నిర్భయంగా నడిచి వెళ్లిపోయింది.

నుదుటిమీద చిరుచెమటల్ని రుమాలుతో తుడుచుకుంటూ, మాధవీ శకుంతలల జేబులో వైపు నడిచి ‘నాల్లో’ అన్నాడు హుషారుగా అనంతం. శకుంతల ‘నాల్లో’ అంది తిరుగా నవ్వుతూ. మాధవి తను పక్క లేనట్టూ, తనకూ ఆ వచ్చిన మనిషికి సంబంధం లేనట్టూ మొహం తిప్పుకుంది.

“అనుకున్నంత అయిందీ” అని మనస్సులో అనుకుంటూ కుర్చీమీద కూత బడ్డాడు. అనంతం.

శకుంతల యామాటా, అమాటా మాట్లాడింది. మాధవిని పల్లెరిద్దామని ప్రయత్నించి మెదగ్గరనుంచి సమాధానం రాక, వోడిపోయిన యోధుడిలా ముఖం పెట్టి కూచున్నాడు అనంతం.

“ఆ అమ్మాయి ఎవరూ?” అని గలుగుకున్న ప్రశ్నించింది మాధవి.

ఏం సమాధానం యివ్వాలి తెలిక, తికమకపడ్తున్న అనంతాన్ని నూటిగా జూస్తూ “మీ చెల్లెలా?” అంది మల్లీ మాధవి.

అనంతానికి మాధవిమీద అసహ్యం వేసింది. ఎంతయినా ఆ కూలిపిల్లను పట్టుకు ‘నీ చెల్లెలా’ అని అడుగుతుందా? తనంత లేనివాడనుకుందా? ఎంత చదువుకున్నా, ఎంతఅందమైనదైనా తననీవిధంగా మాటల్లో అవమాన పర్చక్కలేదు! ‘అవును’ అని అందామ నుకున్నాడు. కాని యీ డబ్బితో మాధవితో తెగ తెంపులు చేసుకోవలసి వస్తుందని తమాయించుకుని “కారు. బీచిలో కలుసుకున్నాను—ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు తెలుసుకున్నాయ్” అన్నాడు తడబడుతూ.

మాధవీ శకుంతలలకి తను చణ్ణుగాన్ని ఏ పరిస్థితుల్లో పిల్చిందీ చెప్పితే అర్థం అవుతుందా? తను impulsive గా చేసింది వాళ్ళకి బోధ పడుతుందా? తనది చంచల వృద్ధయం కాదంటే మాధవినమ్ముతుందా? ఒక వేళ అన్నీ విని తనను పెరివెంగళ్ళప్పుడింద కడిలే? తన మనస్తత్వాన్ని అర్థం చేసుకునే శక్తి మాధవికి వున్నదా? అయినా యిది సమయంకాదని, ప్రశ్నార్థకంగా చూసే ఆమె చూపుని తప్పించుకున్నాడు.

అయితే మాధవి పూరుకుంటుందా? లేడి కళ్ళతో అనంతం వంకతిరిగి “మల్లీ వస్తుందా” అని అడిగింది.

అబద్ధాలకి అలవడని అనంతం సమాధానం వల్ల పజ్జేచిక్కల్ని పూసించక “వోమ్మివో లేదీ శనివారం యీ వేళకే వస్తుంది” అని చెప్పాడు.

తను తెలుసుకోవలసిన విషయాలు పూర్తి అయినట్లు మాధవి శకుంతల వంక జూసి కల్లెగ చేసింది. ముగ్గురూ లేచారు. అనంతం బిల్లు చెల్లించాడు. “Good-bye” అన్నారు ఏకకంఠంతో అంద చందాల అబలలు.

* * *

“ఇంత వెకిలివాడని అనుకోలేదు.” అంది మాధవి.

“అంటే?” అంది శకుంతల.

సమృద్ధిమైన సంజ్ఞ గూడు

కూటుంబ జీవధర్మములు

కాస్ మెన్	జింజిప్
కస్టురి మాత్రలు.	జీర్ణమృద్ధికి, పిత్తతొలకి
కర్కశ	జిస్ టెన్
గోరొజన మాత్రలు.	సకల జీర్ణరములకు.
బాలకెన్	కాలరెక్కు
వీరదన మాత్రలు.	కాలరా, అజీర్ణరములకు.

తదితర మందులకై మాకు త్రాయండి.

సంజ్ఞ గూడు. పత్తపాఠం

పోర్టువెంటు; యునైటెడ్ కనెక్షన్స్, 54 బందరు వీధి, మద్రాస్, బెజవాడదిపో: సూర్యారావుపేట.

“ప్రతి అలగా జాతిపిల్లతో పోయేవాడని తెలుస్తే యింత దూరం అతనితో స్నేహం చేసి వుండక పోదును. ఛీ... ఆ పచ్చరిబ్బన్నూ అదీనూ-దానిలో ఏ అందం చూడో” అంది మాధవి.

“అతను చెప్పినట్లు చిన్నప్పటి నుండి పని వాళ్ళపిల్ల అయివుండవచ్చు. దానికింత రాద్ధాంతం ఎందుకు?”

“అదికాదు. మళ్ళీ అది శనివారం వాస్తం దట చెప్పాడుగా. పనిపిల్ల అయితే యివ్వాలతోనే పోను. అతని మీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్నా. ఇంక రేపటినుంచి అతని ముఖం చూడను.” అంది మాధవి నిష్క్రమణగా.

“ఒక్క మాట చెప్తాను. అనంతంలో నీకు యింతవరకు ఏ లోపాలూ కనపడలేదు అవునా?”

“ఊ...”

“ఈ ఒక్కటి అంటావా, దీని అంతా కంటూ తేల్చుకుందాం. ఏదో తొందరబడి అతనితో తెగ తెంపులు చేసుకోడం బాగుండుదు. మీ రొమాన్సు కాలేజీ అంతా తెలుసాయెను. మీ వాళ్ళకు కూడా మాచాయగా తెలుసు. అందువల్ల కాస్త ఆలోచించి పని చేయడం మంచిది”

“ఏంపని?”

“నే చెప్పినట్లు చెయ్యి. రేపటినుంచి కాలేజీలో, బయటా అతనితో ముఖావగావుండు. పాధ్యమై నంతవరకూ తప్పించుకు తిరుగు. అతన్ని క్రిగంట మాస్తూ, అతను నిన్ను చూడనట్లు నటించి—అంటే అతను చూస్తున్నప్పుడే—బాధగా భారంగా నిట్టూర్పులు విడు. నువ్వు మాట్లాడనందుకు కారణాలు అడిగేందుకు నిన్ను కలుసుకో చూస్తాడు కాని వంటరిగామటుకు చిక్కుకు. కాలేజీలో నేనెప్పుడూ నీ కళ్ళ నే వుంటాను. యిక్కి యింటిదగ్గర అవకాశం యివ్వకు. వుత్తరాలు రాసినా ఎరగనట్లు వూరుకో”

“ఆపైన?”

“చెప్పేది విను. తొమ్మిదోతేదీ శనివారం పిల్ల వస్తుందని చెప్పాడా? శుక్రవారం సాయంత్రం అతనిదగ్గరకల్లి శనివారం ‘టీ’ రమ్మనమని పిలుపు. సరిగా మూడింటికని పిలు. అతని కళ్ళలో దీనంగా ‘రాను అని అనేందుకు పిల్లే కుండా’ చూడు. సమాధానానికి ఎదురు చూడకుండా భారంగా వచ్చేయి. అప్పుడు తెలుస్తుంది అతని శక్తున, అతనిమీద నీహక్కు ఎంత వరకు వుందో.”

“ఎట్లా?”

“ఎట్లాగేమిటి! ‘టీ’కి నీతో వచ్చా

డంటే ఆ పిల్లను కలుసుకోడన్నమాట. అంటే నువ్వు ఆ అమ్మాయికంటే ఎక్కువన్నమాట. యిదే పటిష్ట. ఇందులో నువ్వు సెగ్గి కే, అనంతం నీవాడు. నువ్వు వోడిపోయావా అతనిని వోడిలేయవచ్చు—అంటే గాని యిప్పుడు తొందరబడకు. తెలిసిందా?” అంది శకుంతల మమయ్యక్రిపరు రాలులా.

మాధవి తల వూపింది.

* * *

మాధవిని కలుసుకుని ఆనాటి పరిస్థితులు విడమర్చి చెప్పుదామని అనంతం శాయశక్తులా ప్రయత్నించాడు. శకుంతల సలహా తూచి తప్పకుండా పాటిస్తున్న మాధవి అనంతానికి అందలేదు. అతని వుత్తరాలు బుట్టదాఖలా అయ్యాయి. మాధవి తననల్ల చాలా బాగవద్దుతోందని గ్రహించాడు. ఆమెను వోదార్చి, లాలించాలని అనుకున్నాడు కాని...

శుక్రవారం మాధవి శకుంతలలు కేటా దగ్గర తచ్చాడుతూ అనంతానికి కనపడ్డారు. ఇన్నాళ్లు మాధవికోసం తను కానుకవుండటంగాని, మాధవి తనకోసం వుండలేదు. బహుశా తన వుత్తరాలు పని చేశాయేమో ఆమె కోసం పోయిందేమో!

మాధవి తనవైపుగావచ్చి దీనంగా ముఖం పెట్టి “రేపు మూడింటికి మాయింటికి ‘టీ’ రండి-మీతో మాట్లాడాలి” అంది నేలను చూస్తూ.

మాధవి రాజీలొకే దిగుతోందా? “నిరభ్యంతరంగా వస్తా” అని అతి సంతోషంతో అనబోయాడు కాని వెంటనే మణ్మయం జ్ఞాపకం వచ్చింది. పాపం! తనకోసం వీచి దగ్గర కానుకుని వుంటుంది. పోనీ ఎల్లండి మాధవి యింటికేళ్ళే! రాతేనని అంటే?

మాధవి తలెత్తి అతనివంక చూసింది. నీలి మబ్బులవంటి ఆవిడ కళ్ళు తనని కట్టేయాయి. నుదుటిమీద స్వేదవీండువులు అతని హృదయాన్ని కదిపేయాయి. పాపం! పిచ్చి మాధవి తనకోసం బాధ పడ్తోంది—రానని ఎలా అవడం?

“ఊ!” అన్నాడు.

మారు మాట్లాడకుండా వెళ్లి పోయింది మాధవి.

* * *

మర్నాడు టీ, తాగాక మాధవి ‘అలా తిరిగివచ్చాం’ అంది అనంతం శకుంతలలతో. అనంతానికి నిన్న సాయంత్రం మాధవి మీద నున్న జాలి యీ సాయంత్రానికి సగం తగ్గింది. నిన్న మాధవి నిస్సహాయంగా కనపడిందిగాని, యివాళ్ళ ఏదో గర్వంగా ప్రవర్తిస్తున్నట్లుపించింది అతనికి. చక్కగా

నేర్చుగా సింగారించుకున్న మాధవివెనక లీలగా మణ్మయం మాటి మాటికి అనంతానికి జ్ఞాపకం వస్తోంది. అతని హృదయం మణ్మయగాన్ని కలుసుకోలేకపోయినందుకు కలవరపడసాగింది.

ముగ్గురూ లేచారు. ట్రీ ఫ్లీ కే బస్ అగింది. ‘ఎక్కుదాం’ అంది మాధవి. శకుంతల రెండడుగులు వేసింది. అనంతం ఎవరో ఆపినట్లు ఆగిపోయాడు. మళ్ళీ కాంటీన్ కా? అక్కడికి కావాలని ప్రయత్నం చేయిస్తోందా మాధవి?

నిన్నటినుంచీ కలగని అనుమానం మణ్మయంలో మెరిసింది. కాని ఐనక్కెత్తగడం యిప్పుడు అనాలోచితం.

ముగ్గురూ బస్సు దిగారు. కాసేపు యిటూ అటూ తిరిగాక, మాధవి కాంటీన్ వైపు అడుగుపెట్టా “మీ యిద్దరికీ నేను పార్టీ యిస్తా” అంది వోరగా నవ్వుతూ. అనంతం అనుమానాలు దృఢమయ్యాయి.

ముగ్గురూ మధ్యటేబుల్ దగ్గర కూచున్నారు. మాధవి ఏవేవో లిస్టు పెబుతోంది. అనంతానికి ఏమీ వివరపడటంలేదు. శకుంతల దేనికోసమో వెతుకుతున్నట్లు చూస్తోంది.

వెన్ క్రీమ్ తింటూ ముగ్గురూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. అనంతానికి మణ్మయం ‘జెల్లునుంది’ అనటం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ‘పాపం’ అనుకున్నాడు.

మాధవి తలెత్తి “అదిగో మీ ఫ్రెండు” అంది అనంతాన్ని పుద్దేకించి.

మారాన మణ్మయం వుత్సాహంగా తన వైపు వస్తోంది. అనంతం లేవలేదు. అలా చూస్తూ కూచున్నాడు. పది అడుగులు ముందుకువచ్చి ఆగిపోయింది మణ్మయం. ఆ ముఖంలో నవ్వు లేదు. శాన్యంలోకి చూస్తున్నట్లు కూచున్నాడు అనంతం.

మగ్గో శాలుగడుగులు ముందుకువచ్చి అతనివంక తేరిపార చూసింది. ఆ కళ్ళలో దెబ్బతిన్న లేడికళ్ళలోని బాధ వ్యక్తమ

దరిశి వీరరాఘవస్వామిగారి

రచనలు

శ్రీ రామభక్తులు } (పద్యసంపు
లోక బాంధవులు } టములు)

తరుణోపాయము: శ్రీరామసంక్తి త్రనములు

వివరములకు :

గ్రంథకర్త: శ్రీ హనుదేవనదనం,
అరంధల్ పేట, గంటూరు.

యింది. గుండెల్లో ముల్లు గుచ్చుకుంది. అనంతం అలాగే చూస్తూ కూచున్నాడు. షణ్ముగం గిర్రన తిరిగి నెమ్మదిగా దూరానికి వెళ్ళిపోయింది. మాధవీ శకుంతలలు షణ్ముగం వేసుకున్న పచ్చరిబ్బను చూసి విగ్రహా మరీ విగ్రహా న వ్రుతున్నారు. తమకు బెకుల నాగరికత మానవ వృద్ధయాన్ని చూసి వికృతంగా నవ్వే నవ్వు అది.

ఆనాటినుంచి మాధవిమీద ఒకవిధమైన అసహ్యం కలిగింది అనంతానికి. నీలాల వంటి ఆ కళ్ళలోకి చూసినప్పుడు చెబు దిన్న షణ్ముగంకళ్ళు జ్ఞాపకం వచ్చేవి. మాధవిని ప్రేమిదామని ప్రయత్నించాడు. కాని వారిద్దరిమధ్యా షణ్ముగం భంగ పాటు అడ్డమొచ్చింది.

ఆనాటినుంచి మాధవినే కాదు, ఏ స్త్రీ కళ్ళలోకి ప్రేమతో చూడబోయినా, షణ్ముగం చూపు వెంటాడేది అనంతాన్ని. అంతే అతను ఏ స్త్రీనీ ప్రేమించలేక పోయాడు. ఆ సాయంత్ర తను అనాలో చితంగా జాలిపడి అలా ఎందుకు ప్రవర్తించానా—అని ఎప్పుడూ విచారిస్తూనే వుంటాడు. ఆ సాయంత్రపు దుర్బలత్వాన్ని నిందించుకొని రోజు లేడు అతని జీవితంలో.

చీమలు - పాములు

(10-వ పేజీ తరువాయి)

నూర : ఆలాంటి మాట్లాడకండి. ఉంది. ఎందుకే నా పనికొస్తాయు చేకొపు. అదుగో మీవారు పొస్తున్నారు నే పోతాను.

రామ్మూర్తి పంతులు : ఏమిటే? నువ్వు పురాణం నరసమ్మగారి దగ్గర ఆ రూపాయలు దాచుకోడే మేమిటే?

నీతా : ఏం లేదు.

రామ్మూర్తి : నాకంతా తెలిసిందికే.

నీతా : ...మూడైల కిందట నేను అక్కడ అక్కడ దాచిన నాలుగు రూపాయలూ ఆవేళే గోనెసంచు లమ్మి ఓరెండు రూపాయలూ దాచమనిస్తే లేదనస్తోంది. నాఖర్మ!

రామ్మూర్తి : ఖర్మేమిటి? చేతులారా చేసుకుని! ఇంట్లో వుంటే ఏమయ్యేయి జెప్పా, చెడిపోతాయనా చెదపడతాయనా వాళ్ళ కచ్చేపు?

నీతా : నాకు జ్ఞాపకం లేదు పామ్మంటోంది! అక్కడికి నూరమ్మగారూ రంగమ్మగారూ కదిపి చూసేరుట గునుండి!

రామ్మూర్తి : ఏడవ లేకపోయినారు!

దొంగతనంగా నాకు తెలికుండా ఏదో దాచేద్దాం ఊడపాడిచేద్దాం అనుకున్నావు! తగిన శాస్త్రయింది!

నీతా : బాగుంది. నేనేనా తినేద్దామనీ బట్టగొందామనీ నగలు చేయించుకోవాలనీ దాచలేదు. పిల్లలకోసమే!

రామ్మూర్తి : నగలు! నగలుకావోదూ! పిల్లలకోసమేంటి! నువ్వారా కర్మకోసమనరాదూ! అదెవరక్కడ? నరసమ్మగారూ వుంది!

నర : అవునండీ నేనే. ఇలా రండి నీతారామమ్మ గారూ!

రామ్మూర్తి : మీరే రండి లాగ!

నర : ఇండాక అడిగేరు చూసేరూఅమ్మనాకు బొత్తిగా జ్ఞాపకం లేకాని ఉంటే వెంటనే యిచ్చేద్దనమ్మా. ఇప్పుడు మా ఆచార్యుగా రొచ్చేరు. ఆ యన్నడిగేను శ్రావణమాసంలో మీ కే మే నా పద్మం దేమో చూడమని. ఆయన తీసి చూస్తే ఆవేళ సాయంకాలం నేను చెప్పేనుట! ఆరూపాయలు మీరిచ్చినట్టు. పుస్తకంలో రాసినా, అవుసరానికి మీ కివ్వాలి గదా అని ఆరూపాయలే, ఆ రెండూపాయల నోటీ పాట్లం కట్టి సందుగు పెట్టి అదుగరలో పడేశారట. ఇదుగో చూసుకోండి.

నీతా : ఎంత బావుండమ్మా - ఇదుగో, ఆ రూపాయలూ అదే నోటున్నా!

నర : మరెం అనుకోకండిమ్మా. నే పోతాను. సామ్మూ జాగ ర్త. ఇచ్చినేమి డీనుమం!

నీతా : అలాగే అలాగే.

రామ్మూర్తి : ఇలా లే.

నీతా : అబ్బ! ఏం బాగా వుంది!

రామ్మూర్తి : మరి తమాషా చెయ్యక ఇలా లే. కావాలి.

నీతా : నాకూ కావాలి.

రామ్మూర్తి : కా వా ల న్న ప్ప డి లా యిచ్చేయి. అంతే.

నీతా : అదేమిటండీ అదమాయంత్రా?

రామ్మూర్తి : ద మ యిం పే మిటి ఇలా యియ్యి ముందర. నువ్వు పెట్టినా ఆకర్మే నేను పెట్టినా ఆకర్మగద!

నీతా : అదే బావుంది. ఇంతా కష్టపడి నేను జాగ ర్త చేస్తే...

రామ్మూర్తి : ఓ! మహా కష్టపడ్తావు. దొంగ తెలుగువనీ దొంగబాకీలు అప్పజెప్పిన్నీ!

నీతా : అలా ఎవరూ చెప్పలేదు.

రామ్మూర్తి : గో నే సంచు లమ్మడం బాగానే వుంది. మరి వాట్ని తెచ్చింది నేనేగద!

నీతా : అయితేమాత్రం? వొంటిమీద బంగారంమీదగదా అని తీసి కర్చు పెట్టేస్తారా యేమిటి?

రామ్మూర్తి : బంగారం వేరు, డబ్బు వేరు. నీతా : వేరే, పాపం!

రామ్మూర్తి : నీతో నాకు వాద నెందుకు? తే యిలాగ!

నీతా : తీసుకోండి అంతకోపం అయితే.

రామ్మూర్తి : అలాగే తీసుకుంటానే... ఆ చేతులో ఆ అయిదురూపాయల నోటీ మిటి?

నీతా : అది వేరు.

రామ్మూర్తి : ఆ వేరేమిటి అంట! నువ్విలా ప్రతీదానికి వేలుమీద గోరు మొలిచిందంటూ వుంటే యెలాగ?

నీతా : అంత వేరుకాదు. నరసమ్మగారు ఇవ్వరనుకొని నేను యిదవుతూ వుంటే నూరమ్మగారు పట్టుకొచ్చిచ్చేరు.

రామ్మూర్తి : ఇవి ఆవిడదగ్గర దాచిన బాపతన్నమాట!

నీతా : దాచడ మెక్కడ? అప్పిచ్చింది. మళ్ళా వున్నప్పు డిచ్చిమంది.

రామ్మూర్తి : ఈ టక్కులు నాకు తెలిక పోవు. తేనే యిలాగ!

నీతా : అదే బావుంది. ప్రతీదీ లేలే అంటూను!

రామ్మూర్తి : నీలాగ వేమలు వేసేవార్ల దగ్గర యిలాగే వుండాలి.

నీతా : వేమ లేమిటండీ! కావలిస్తే ఆవిడ్జి పిలుస్తా నడగండి!

రామ్మూర్తి : మీ రందరూ తోడిదొంగ లేనే. అంతా ముందే బందోబస్తు చేసుకుని నాటకా లాడతారు. ముందా సామ్మిలాయచ్చి. కర్మకి చాలవు నా దగ్గరివి.

నీతా : అవే చాలాయి. ఇవి మాత్రం యివ్వను. ఆవిడ కివ్వాలి!

రామ్మూర్తి : అర అర యివ్వాలి! ఇస్తావా ప్రయాణం మానుకుంటావా చెప్ప!

నీతా : అదే బావుండండీ! ఆవిడదగ్గర పిల్లలకే మేనా కొందామనీ మనవడి చేతిలో పెడదామనీ అప్పుడెస్తే ఈ తీసుకోడం బావుంది.

రామ్మూర్తి : బావుంటుంది బావుంటుంది. ఇలా ఇచ్చేయ్ ఆ సామ్మూ.

నీతా : మరి పెగుసుబారిపోతోంది. ఏదో సామిత్ చెప్పినట్టు!

రామ్మూర్తి : ఇస్తావా యియ్యవా? ★

కాంతి పబ్లికేషన్స్, రాజమండ్రి.

మెట్రికునిద్యార్థులకొరకు ఇండియన్ కాపీస్టర్ (బిటిఎఫ్) సివిల్స్, జాగ్రఫీ ప్రశ్నోత్తరాణి అచ్చులో నున్నవి. ప్రతి 1-కి 0.8-0 వాణికా లేజీ తయారు. "కాంతి" వైజ్ఞానిక మాసపత్రిక కోసం ఎదురుచూడండి! సంవత్సరం చందా 2-12-0. విడిప్రతి 0.4 0.

పెద్దమనిషి

వెంకట్రామయ్యగారు పెద్దమనిషి. అలా ముక్కుమీద గుద్దిపట్టు వెంకట్రామయ్యగారు పెద్దమనిషి అంటే - 'మేమేనా అంత చిన్న మలుపులం' అని మీకైనా మరెవరికైనా పెద్ద మనుషులైన వారికి కోపం రావొచ్చు! ఆమాట కొస్తే అసలు పెద్దమనిషి అంటే ఏంటని ఎవరైనా నిలదీసి అడగొచ్చు! పెద్దమనిషికి నిర్వచనం - గాంధీగారే చెప్పాకో, పట్టాభిగారే చెప్పాకో; యింకెవరే చెప్పినా, వెంకట్రామయ్యగారి పెద్దతనానికి చిన్నతనం కల్గించలేదు.

ఏమైనా వెంకట్రామయ్యగారిని పెద్దమనిషిగా లోకం గుర్తించింది; పెద్దమనిషిలా చెలామణి అవుతున్నాడు ఆయన గారు. అందాకా వస్తే అసలు వెంకట్రామయ్యగారే పెద్దమనిషి కాకపోతే మరెవరి? ఇది వెంకట్రామయ్యగారి నరాలకు పట్టి జీర్ణించుకుపోయిన అభిప్రాయంకూడా!

ఆయన స్వహతా పెద్దమనిషి; వాళ్ల నాన్న, తాతమ్మతల్లిల్లో పెద్దమనిషి అని పించుకోని వాళ్లు లేరు; వారి వంశ వృక్షంలో లోకం చూడ గలిగిన మచ్చ లేదంటే ఆతిథ్యం కలిగి ఉంటుంది.

వెంకట్రామయ్యగారి మాడో తరం ముత్యాల మాంచి స్థితిపరుడట. ఆయనకు లంకల బిందెలు దొరికినవని పెద్దవాళ్లు యిప్పటికీ చెప్తూంటారు! అసలు ఆవంశంలో అన్నితరాల వాళ్లకు అంతో యంతో ఏదోవైపునంచి వచ్చి కలుస్తూనే వుంది. వెంకట్రామయ్యగారి నాన్నకు మట్టుకు పది యొకరాల మాగాణి అనుకోకుండా వచ్చి కలిసింది. ఆ సంగతి చెప్తే - ఆకుటుంబం నిజాయితీ తెలియనివాళ్లకు నమ్మటం చాలా కష్టంగానే వుంటుంది. ఆయాస్థికి వారసులు ముగ్గురు పడవమనిగి,

వొకరు రైలు ప్రమాదంలో, యిద్దరు కలరా వచ్చి, యింకొకరు అగస్టాత్తుగా గుండె ఆగిపోయారు! అనాదినుంచీ వెంకట్రామయ్యగారి కుటుంబవృక్షమోరాలు తెలిసినవాళ్లంతా 'అది వాళ్ల అదృష్టం' అంటారు. అంటే వెంకట్రామయ్యగారికి మాత్రం 'ఆ అదృష్టం' దర్శనం కాలేదు తెలిసినంతల్లా.

అయితే ఆస్థితిగ్గహోదా, హోదాకు తగ్గ కర్మావుంటూనే వచ్చింది. వారి వంశంలో ఏతండ్రి, తన కొడుక్కు - తన తండ్రి యిచ్చినంత ఆస్తి యివ్వలేదు. వెంకట్రామయ్యగారికి తండ్రిపోతూ వదిలేసింది వోపాతిక యొకరాలలోపు మాగాణి. పూర్వకాలం నాటి వోపెద్ద మండవాలోగిలి. ఏబాపతైనా యిద్దరు ముసలమ్మలు, ముగ్గురు నడివయసు వితంతువులు.

ఏమైనా వెంకట్రామయ్యగారు పెద్దమనిషి అని చెప్పే ప్రయత్నంలో యింట్లో వున్న వితంతువులు దాకా పోవడం ఏమంత పెద్దమనిషి లక్షణం అనిపించుకొంటుందని పెద్దమనిషి అయినవా రెవరైనా అనిపించచ్చు. అసలు పెద్దమనిషి అయినవాడు మాత్రమే మరో మనిషిలోని పెద్దమనిషి తనాన్ని చూడగలడు; వెంకట్రామయ్యగారి నమ్మకాల్లో యిదొకటి.

వెంకట్రామయ్యగారికి తెలియనిదంటూ ఏమీ వుండదని ఆ పూళ్ళ చాలామంది అభిప్రాయం. అలా అని వెంకట్రామయ్యగారెప్పుడూ తన సర్వజ్ఞుడని అనుకోలేదు. ఆ పూగు పల్లెటూరే అయినా అంతో యంతో బస్తీనాతావరణం కనిపిస్తూనే వుంటుంది - పట్టణానికి చాలా దగ్గర్లో - రెండు మైళ్ళలో వుంటాన.

బస్తీలో కూడా చాలామంది వెంకట్రామయ్యగారిని చూడకపోయినా ఆయన్ను

గురించి విన్నేవుంటారు. ఇహ ఆ పూరిసంగతి వేరే చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. రేపటి మాట ఏమో చెప్పలేం కాని యీనాటి వరకూ గ్రామానికి సంబంధించిన ప్రతి చిన్న విషయంలోకూడా వెంకట్రామయ్యగారి సలహాలను పాటిస్తూనే వున్నారు. ఇంకా లోతుకుపోతే కొన్ని కుటుంబాల ఆంతరంగిక విషయాల్లో జోక్యం కలిగించుకోక తప్పలేదు ఆయనకు; అలా జోక్యం కలిగించుకోటం ఆయన యిష్టానికి వ్యతిరేకంగా చేయాలివచ్చింది.

ఎప్పుడూ ఆయన ఇతిగుల విషయాల్లో కావాలని తలదూర్చ లేకు; అలా యెప్పుడైనా చేయాలన్నా చివరికి వాళ్ళ, వాళ్ల బలవంతంమీదనే! వాళ్ళకు తనపై వున్న గౌరవం, నమ్మకం, అభిమానం మాత్రమే ఆయన్ను అలా ప్రేరేపించేవి. వెంకట్రామయ్యగారి బంధువుల్లో ఆయనకున్న పలుకబడి, విలువ, యిహసరేసరి. ఆయనగారి ఎదుట నోరువిప్పి మాట్లాడగలిగిన వాళ్ళు చాలా తక్కువ అని చెప్పటం ఆయన్ను గురించి గొప్పగా చెప్పటం ఏం కాదు.

వెంకట్రామయ్యగారి మనస్తత్వం పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవాలంటే - మరో వెంకట్రామయ్య జన్మేత్తి రానాల్సిందే! ఆయనగారి జీవితం విలువలపై సునిశితమైన అభిప్రాయాలు లేకపోలేదు; అయితే ఆయనెప్పుడూ ప్రచారంలో పెట్టలేదు. అవి ఆయనకు సంబంధించినవిగానే వుంచుకోగలిగాడు. అవి ఆత్మపారిసుధ్యం కోసమేనని విశ్వసించి ఆత్మసంతృప్తి పొందారు.

వెంకట్రామయ్యగారు ఆధ్యాత్మిక చింతన గలవాడు. అలా అని - విహిక విషయాల్లో యెప్పుడూ అతేడ మానేవాడు కాదు. భగవద్గీతలో అర్జునుని చెవులో కృష్ణుడేమి చెప్పింది దగ్గర్నుంచీ; కోరియా

శ్రీ వాసిరెడ్డి నారాయణరావు

యద్దానికి, యిండియాలో మిరియాలు ధర పెరగటానికి, కారణాలు దాకా ఆయన గార్ని సొంత అభిప్రాయాలున్నయ్యే. ఆయన ప్రపంచాన్ని ఎప్పుడూ ధిక్కరించలేదు. అలా అని కళ్ళు మూసుకుని అనుసరించనూ లేదు. అదే ఆయన గారి ప్రత్యేకత!

వెంకట్రామయ్యగార్ని - మానవత్వం దగ్గర్నుంచి నీతి నియమాలు దొంగతనం, రంకు తనం దాకా విడివిడిగా అన్ని యిజాలపైనా ఏవో కొన్ని అభిప్రాయాలు వుంటూనే వచ్చాయి; కాలంతోపాటు వాటిని మార్చుకోటాని కష్టమూ వెనకాడలేదు.

రాగాపోగా, వెంకట్రామయ్యగారి వ్యక్తిగత జీవితంలో తొంగి చూట్టంలోనే కొన్ని చిక్కులున్నయ్యే. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం

తంత్రానికి ప్రాధాన్యమిచ్చే ప్రజాస్వామ్యమున్న మనదేశంలో వెంకట్రామయ్యగారి వ్యక్తిగత జీవితాన్ని కలకడం ఏమంత సబబయిన విషయం కాదు. సవరించబడిన రాజ్యాంగంలో రచయితగా నాకున్న హక్కు లెంతవరకో తెలుసుకోవడా కళ్ళు మూసుకుని వెంకట్రామయ్యగారిపై నాకున్న అభిప్రాయాలన్నీ టిసీ రాసేయడం - జరిమానాకో - అది చెల్లించలేం కాబట్టి విడిచిపెట్టే దుకోసాహసించడం అవుతుంది!

ఏమైనా వెంకట్రామయ్యగారు జన్మతః పెద్ద మనిషి అని లోకం వొప్పకుంది.

ఇహా వెంకట్రామయ్యగారి కుటుంబంలో - ఎంతమంది వున్నారో, అది ఆయనమనస్సుకే పట్టని విషయం. అలాంటప్పుడు మీరు తెలుకోవాల్సిన అవసరమూ లేదు. ఆయనగారికి సంతానం వుంది. ఎంతమంది? అనే ప్రశ్న అనవసరం. వున్న పిల్లలు ఆయనకు బరువనిపించలేదు. తక్కువ అని దిగులూ పడలేదు.

భార్య మహాలక్ష్మమ్మగారు సరిగ్గా భర్తకు సగం 'హంక' పంచుకుంది. ఆమెకు సంబంధించిన అన్ని విషయాల్లో పూర్తిగా భర్తను అనుసరించుతుంది. ఆమెకు యిష్టం, అయిష్టం అంటూ ఏమీ లేదు. ఆమెకు అసలు అభిప్రాయాలు, అభిరుచులు అంటూ లేవనడం సాహసం కావచ్చుమో కాని సొంత అభిప్రాయాలు ఏమీ లేవనడం సత్యమారం కాదు. వెంకట్రామయ్యగారు భార్య మహాలక్ష్మమ్మపై అభిమానం, గౌరవం, విశ్వాసం వుంచారు.

వెంకట్రామయ్యగారు తరుచుగా బస్టికి వెళ్తూనే వుంటారు. పేరుకు రెండుమైళ్ళ దూరమైనా - ఆవూరు బస్టి కలిసివుంటయ్యే. కొత్తగాకట్టిన కాలేజీ, మంత్రినగరు వెంకట్రామయ్యగారి వూరును బస్టితో కలిపి వేశాయి. సిమెంటురోడ్డు వేయడమేమీ, నైకిలోరికాలు రావడమేమీ, అన్నీ ఆయన కళ్ళముందే జరిగిపోయినై. అయినా ఆయన గారు ఎప్పుడూ రిక్తాయెక్కిన పాపాన పోలేరు. అలా మనుషులచేత యాడిపించుకోటం చిన్నతనంగాను, ప్రకృతికి విరుద్ధంగానూ భావించేవారు. కాని చాలమంది ఆయనే వింతప్రకృతి అంటారు మరి!

దేశని ఎండలు తగ్గముహం పట్టాయి. వసంతముకుపు ఆగమనసూచకంగా నాలుగు చినుకులు పడి నేల కొత్తకంపు కొద్దూంది. వెంకట్రామయ్యగారు భార్య మహాలక్ష్మమ్మను విడిచి, పెళ్ళిలోవున్న ఖద్దరు

లాల్నీ - పొడుగు చేతుల్ని, తీసుకు రమ్మన్నారు. ఆమెగారు అప్పుడే గ్రహించింది. ఆయనగారు బస్టికి వెళ్లే ప్రయత్నంలో వున్నాడని. పొరుగువారు పోయేప్పుడు మాత్రమే ఆ పొడుగు చేతుల చొక్కా వేస్తూంటాడు. ఊళ్ళోవున్నప్పుడు మామూలుగా, మంచేతులపైకి, మోచేతులక్రిందికి వుండే చొక్కాలు వేస్తూంటాడు; ఇంట్లోవుంటే అసలు చొక్కా వుండదావంటివూడ. వోళ్ళండ వాతప్ప.

వెంకట్రామయ్యగారిదినిండైనవిగ్రహం కండపుష్టిలేక పోయినా యెముకపుష్టివుంది. పొడుగు చామనచాయ గా వుంటారు. కొలముహానిక కళ్ళతోడు అతికినట్టు వుంటుంది; అద్దాల్లో గుండమానే ఆయన చూపులో ప్రత్యేక ఆకర్షణ వుంది. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం జరుగుతూండగా ఆయన గారు మహాలక్ష్మమ్మను వివాహం చేసుకున్నాడు, పెళ్ళినాటికి ఆయనకు పది షేను సంవత్సరాలకంటే ఎక్కువ వుండవు. ఆమెగారికి అప్పటికి ఏడు సంవత్సరాలు నిండిన వేమో!

ప్రపంచం చీకటి ముసుకు లోకి పోతూంది. మనిష్యాల్నిటి దీపాలు అప్పుడే వెలిగాయి. వెంకట్రామయ్యగారు పెద్ద బజారు మలుపు తిరిగి పక్కసందున నడుస్తున్నారు. సిల్కులాల్నీ, పెద్ద క్రాఫ్తో టాక్, టాక్ బూటు శబ్దం చేసుకుంటూ, టిప్, టాప్ గా పోతూన్న వోకాయవకునిపై ఆయన గారి దృష్టి ఆ ప్రయత్నంగా పడింది. సరిగ్గా ఎలక్ట్రిక్ దీపపు స్తంభం దగ్గరకొచ్చేప్పుటికి, తారురోడ్డు మధ్యగా పడివున్న కాగితపు పొట్లాం వొహటి, కళ్ళ అద్దాల వెనకున్న ఆయన గారి కళ్ళను ఆకర్షించింది!

యవకుడు పక్కనే బులోంచి ఏవో తీస్తూన్న వుడు పొరపాటున యీ పొట్లాం కాస్తా జారి కిందపడివుంటుందని ఊహించారు - వెంకట్రామయ్యగారు; వూహించడమే కాదు - యదాలాపంగా చూసే వుంటారు కూడా! ఇలాంటి వాటన్నిటిని పట్టి పట్టనట్టు, మానీ చూడనట్టు పోయే స్వభావం ఆయన్ని మొదటినుంచి కాబట్టి మానీనా చూడనట్లే!

ఆ పొట్లానికి రెండడుగుల దూరంలోనే నిలుచుని కొయ్యబారిపోయాడు! ఏవో వింతశబ్దం చేశాడు ముందు పోయేవాణ్ని ఆపాలనే వుద్దేశ్యంతో; నిజం చెప్పాల్సి వస్తే ఆయన చేసినదన్నీ పక్కవాడికికూడా వినిపించదు. అలా అని ఆయనగారు

(46-వ పేజీ చూడండి)

పోవూరి సన్స్

తంఱి: "ప్రగతి" * పోస్టుబాక్సు: 88
కాన్వెంటు వీధి * విజయవాడ

లాన్జ్ బుల్-డాగ్

జర్మనీ బ్రాక్డర్-పనిముట్లు, 20-25-40
50 హార్నప్రవర్లు, రవాణాలకు ట్రయిలర్లు

అయిలు ఇంజన్లు

స్టేవియా * స్కోడా * పెట్టరు
పెట్టర్ - ఫిల్చింగు * యావార్లు

అయిలు ఇంజను పంపు సెట్లు, ఎలెక్ట్రిక్ మోటారు పంపు సెట్లు, కిల్లోస్కురు పంపులు, కిల్లోస్కురు 'వసంత' చేతి కు గాను గలు.

పెట్టరు స్పేరు సామానులు, లాజ్ బ్రాక్డర్ సామానులు.

బ్రాంచి * నర్సిసింగు సెంటరు

పోవూరి సన్స్

కొత్తపట్నం రోడ్డు * వంగోలు

★ ద స రా ★ ★

రచన: శ్రీ రావి కౌండలరావు

దసరా పండగ వచ్చిందీ,
సరదా మనకీ హెచ్చిందీ.
బాలలమంతా మేము
బాణాలట్టుకు పోతాము—

ప్రతి ఇంటికీ పెడతాము
పప్పు బెల్లాలు తింటాము
సాయంత్రానికి వస్తాము
బామ్మలకొలుపుకీ పోతాము—

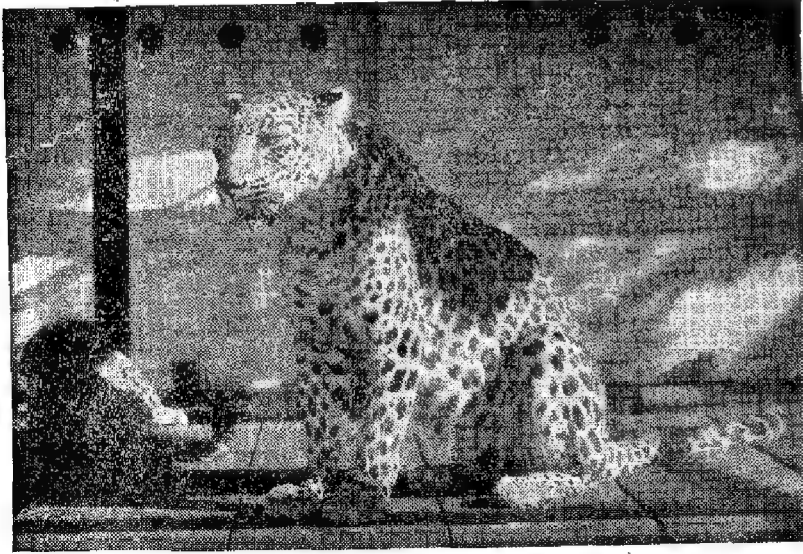
రంగురంగులా బామ్మలు ఎన్నో
లింగులింగుమని ఎగిరేపెన్నో
కీ యిస్తేనూ తిరిగేపెన్నో
వాయిస్తేనూ మ్రోగేపెన్నో—

రకరకాలా కొలుపులు చూసే
రాత్రి కింటికీ వస్తాము.
హాయిగ ఆటల పాటలతోనూ
మాటలాడుతూ పడుకుంటాము—

విజయదశమినాడు వేగమేలేచి
పెచ్చన్ని నీళ్ళతో తలలంటుకుంటాము
నున్నగా తలదువ్వి తిన్నగా బాట్టెట్టి
పుస్తకాలకీ మేము పూజచేస్తాము—

నరస్వతిదేవీ చల్లన్నిదేవీ
చదువు సంధ్యలుమాకు చక్కగా నేర్పి
దక్కించవమ్మ మా పూజలకీ ఫలమూ
దీవించవమ్మ నీ చెయ్యెత్తి మమ్మా—

జంతువులు - పక్షులు *

అడవి జంతువులి, వాని పిల్ల

కార్పొరేషనువారు జంతు ప్రదర్శన శాల (జూ)ను ఏర్పాటు చేశారు. అందులో ఉన్న కొన్ని జంతువులను గూర్చి, పక్షులనుగూర్చి విశేషాలు వారం వారం మీరీ పత్రికలో చదివి తెలుసుకోవచ్చు.

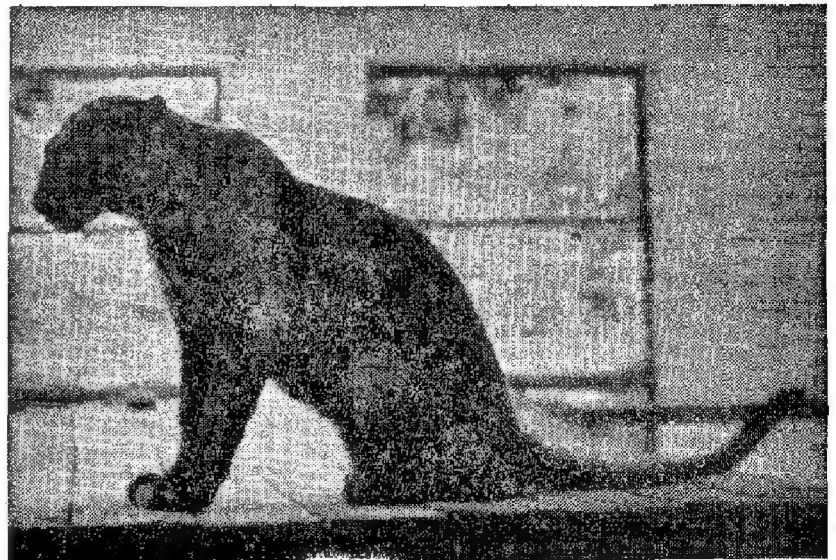
చిరుతపులి

పిల్లిజాతికి చెందిన ఈ మృగం అఫ్రికా, ఆసియాఖండాల అరణ్యాల్లో, కనబడుతుంది. చాలా అందంగా వుంటుంది. వంటినిండా నల్లటి మచ్చలుంటాయి. నల్లంతా నల్లగా ఉండే చిరుతపులులు కూడా ఉన్నాయి. కాని ఇవి మామూలు చిరుతలకంటే పెద్దవి. సాధారణంగా చిరుతపులులు తోకతో కలుపుకుని, 6 నుండి 7½ అడుగుల వరకూ పొడుగు ఉంటాయి. ఇవి మహా క్రూరజంతువులు; అందులో నల్ల చిరుతలు మరీని. వీటికి రక్తదాహం ఎక్కువ. జిత్తులు వెయ్యటంలో

పిల్లిలో ఎన్నో విచిత్ర జంతువులున్నాయి. వీటిలో చాలావాటిని చూసే అవకాశం మనకు కలగనే కలగదు. ఎందుకంటే అవి అరణ్యాల్లోను, పర్వతాల మీద, ఎడారుల్లో, సముద్రాల్లో జీవిస్తూ ఉంటాయి. మచ్చికచేసి పెంచడానికి వీలైన జంతువుల నన్నిటిని మనం పెంచుతూనేవున్నాము. వాటివల్ల ఉపయోగాలు పొందుతూనే వున్నాము. కాని అనేకమృగాలు మచ్చిక చేయటానికి లొంగవు. అలాంటివి మానవ ప్రపంచానికి దూరంగా ఉండిపోతాయి. అదీగాక కొన్ని అడవి జంతువులవల్ల మనకి పెద్ద ఉపయోగమూలేదు. మరి అటువంటి వాటిని చూసే అవకాశం మన కెల్లా కలుగుతుంది?

అడవిమృగాలను, పక్షులను

వేటాడి పట్టుకుని జంతు ప్రదర్శన శాలల్లో ఉంచుతారు. పెద్దపెద్ద నగరాల్నిటిలోను ఈ ప్రదర్శన శాలలున్నాయి. అక్కడకు వెడితే నృప్టిలోగల విచిత్ర జంతువులను విశోధంగా చూసే అవకాశం కలుగుతుంది. చెన్నపట్టణంలో కూడా

నల్ల చిరుతపులి

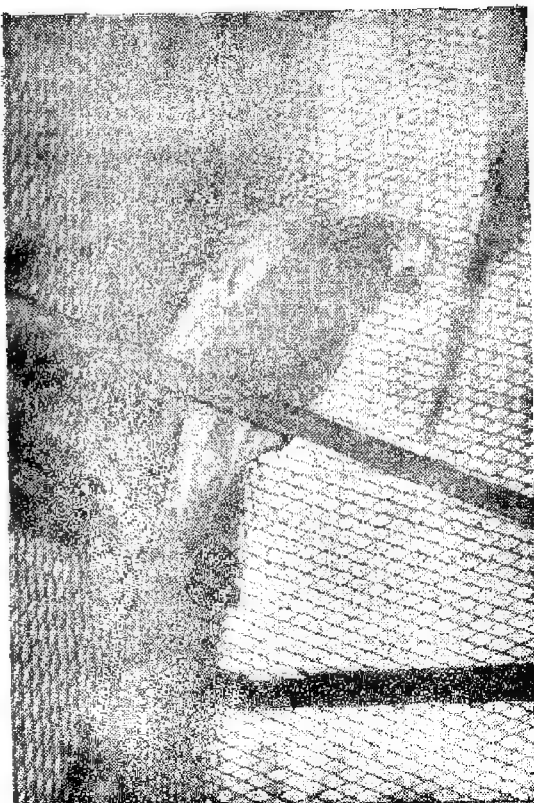
నక్కల్ని మించిపోతాయి. చెట్ల చాటున, పొదల్లోనూ, నక్క అమాం రంగా చిన్న జంతువులమీద పడి చంపేస్తాయి. ముఖ్యంగా కుక్కల్ని చంపటం, తినటం అంటే వీటి కిష్టం. ఇవి ఒక్కసారిగా 2 నుండి 3 వరకూ పిల్లలను పెడతాయి. పిల్లలు 87 నుండి 99 రోజులవరకూ కడుపులో ఉంటాయి. వీటా లనబడే రకం చిరుత పులులు గంటకి 70 మైళ్ల వేగంతో పరిగెత్తగలవు. చిరుతపులులు మామూలుగా 8 గట్ల బ్రతుకుతాయి. కాని 20 ఏళ్ల వీరిష్ట పరిమితిదాకా బ్రతికినవి కూడా ఉన్నాయి.

చారల గుర్రం

దీన్ని ఇంగ్లీషులో జీరా అంటారు. గుర్రంజాతికి చెందినది. నాలుగడుగుల ఎత్తుంటుంది. వళ్లంతా తెల్లటి చారలుంటాయి. పొడుగాటి చెవులు, పొట్టిజాలు ఉంటాయి. ఆఫ్రికాఖండంలోనే ఇవి నివసిస్తాయి. మందలు మంద

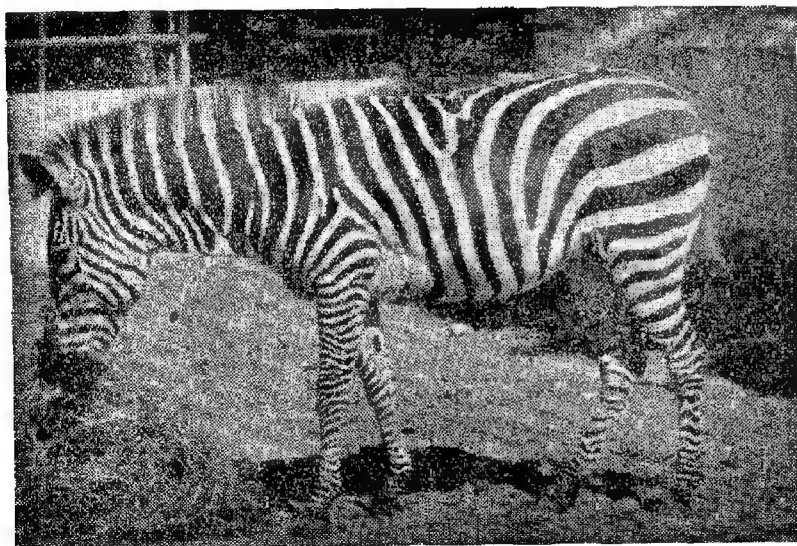
లుగా జీవిస్తాయి. ఉల వలు, ఓట్లు, కారట్లు, పచ్చిక తింటాయి. ఆడ జీరా గర్భధారణకాలం 346 నుండి 395 రోజుల వరకు. ఒక్కో సారికి ఒక్క పిల్లే పుడుతుంది. పన్నెండేళ్లు బ్రతుకుతాయి. కాని 29 ఏళ్ల వరకూ బ్రతికినవికూడా ఉన్నాయి. గంటకి నలభైమైళ్ల వేగంతో పరిగెత్తగలవు పంచవర్ణ చిలుకలు

ఈ చిలుకలు ప్రకృతిలోని అందాన్నంతా పుణికి పుచ్చుకున్నాయని పిస్తుంది. ఆ రంగుల నమ్మకం చూసితిరవలసిందే గాని చెప్పలేము. ఇవి దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని ఉష్ణమండలారణ్య లో ఉంటాయి. వీటి ముక్కులు ఉక్కుకంటే బల్బులంగా ఉంటాయి. పెద్ద సుత్తితోగాని పగలగొట్టలేని

పంచవర్ణ చిలుక

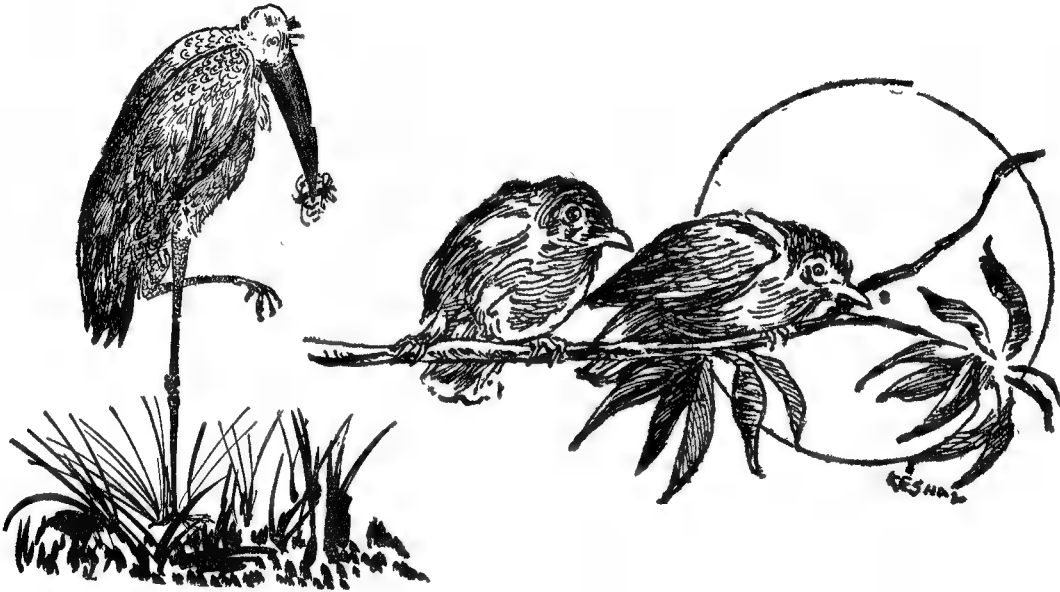
కాయల్ని, గింజల్ని ఇవి ముక్కుతో ఇట్టే పిండి పిండి చేస్తాయి. తాటికాయలు, సెనగలు, మిరపకాయలు తింటాయి. పెంచేవాళ్లు రొట్టె, పాలుకూడా ఇస్తారు. చెట్లమీద పాకేటప్పుడు ముక్కుతో పట్టుకుని మరీ పాకుతాయి. ఇవి 20 ఏళ్ల నుంచి 34 ఏళ్ల వరకూ బతకగలవు. చెన్నై పట్నం ప్రదర్శనశాలలో ఈ జాతివే మూడురకాల చిలకలున్నాయి. ఒకరకం నీలం-పసుపుచ్చ; రెండోరకం ఎరుపు-పసుపుచ్చ; మూడోరకం ఆకుపచ్చ - నారింజరంగు.

చారల గుర్రం

తెల్ల చిలుకలు

ఇవి పూర్తిగా తెల్లగా ఉంటాయి. వీటి స్వదేశం ఆస్ట్రేలియా. వీటి ముక్కులు కూడా బలిష్ఠంగా ఉంటాయి. ఇవి ఎంతగట్టిగా ఉండే పెంకునైనా సరే బద్దలుగొట్టి లోపలి గుఱ్ఱినటం చూసుంటే ఎంతైనా తమాషాగా ఉంటుంది. వీటిని పెంచడం తేలిక. ఈబామ్మలో కనిపించే తెల్లచిలుకకు “ఇంజినీరు” అని పేరుపెట్టారు. ఎందుకంటే ఇది గోడల్ని కూడా దొలుచుకుని పక్కనున్న పంజరంలోకి పోతుందట. ఈచిలుకల్ని గయ్యాలి ఆడవాళ్లతో పోల్చవచ్చు. “మాలందం చూసుకోండియ్” అన్నట్టు గర్వంగా ఓయ్యారంగా నడుస్తాయ్ ఊరికే అస్తమానమూ కీచులాడుతూంటాయ్. సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు దాగుడు మూతలు కూడా ఆడతాయ్. ఇవి 30 నుండి 81 ఏళ్ల వరకూ బ్రతకగలవు. ★

జరిగినకథ :

మాకు బ్రిస్టల్ నగరసమీపంలో ఒక హోటల్ ఉంది. ఒకరోజున మా హోటలుకు 'బిల్' అనే సముద్రపుదొంగ తనతోటి దొంగలనుండి తప్పించుకుని పారిపోయినట్లు చెప్పాడు. అతడు మా హోటల్లో ఉన్నాడని మిగతా దొంగలకు తెలిసి, అతన్ని చంపేస్తామని బెదిరించారు. అతడు ఆ బెదిరింపుకే భయపడి చనిపోయాడు. అతడు మాకు కొంత డబ్బు బాకీ ఉన్నందున మా అమ్మ, నేను అతని పెట్టె తెరిచి కొంత డబ్బు, ఒక వింతపార్శ్వం తీసుకుని సముద్రపుదొంగలనుండి తప్పించుకుని పక్కగ్రామానికి పారిపోయాము. పార్శ్వంను మా డాక్టరుగారికి, జమీందారుగారికి చూపాను. దాన్ని తెరిచిచూడగా కాంచనద్వీపపటం కనిపించింది. వెంటనే అక్కడి ధన నిక్షేపాలు సంపాదించే ఆశతో అక్కడికి ప్రయాణమయ్యాము.

(బొమ్మలు వార్తడిస్సీ ప్రాడక్షన్స్, ఆర్. కె. ఓ. రేడియోవారి సౌజన్యంతో)

7. నా బ్రిస్టల్ ప్రయాణం

మేము సముద్ర యానానికి సిద్ధం కావడం జమీందారుగా రూపొందిన దానికంటే ఆలస్యం అయింది. అసలు మేము మొదట్లో వేసుకున్న ప్లానుల్లో ఒకటి అనుకున్నట్లు జరగలేదు. డాక్టరు లివ్ నేగారూ, నేను ఒకరినొకరం వదిలిపెట్టి ఉండరాదని మొదట్లో అనుకున్నా, అలా సాధ్యంకాలేదు. డాక్టరుగారు తన ప్రాక్టీసు నెవరికీ అప్పజెప్పాలా అని సమస్యలోపడి చివరికి మరొక డాక్టరును మాట్లాడేందుకు లండన్ వెళ్లారు. జమీందారుగారు బ్రిస్టల్లో ఓడకు సంబంధించిన ఏర్పాట్లలో మునిగిఉన్నారు. ఇక నేను మాత్రం రోజులతరబడి జమీందారు గారింట్లోనే ఉండిపోవలసి వచ్చింది. నేనెక్కడికీ కదలకుండా చూసేందుకు జమీందారుగారు తన తోటమాలి రెడ్రూత్ ను కావలా ఉంచారు.

ఆకాసిని రోజులు కారాగారంలో ఉన్నంత బాధ పడ్డాననుకోండి. వృద్ధుడైన రెడ్రూత్ ను తప్పిస్తే మరో ప్రాణి లేదాయెను మాట్లాడేందుకు. ఒంటరిగా దివాణంలో ఏమి తోచక చచ్చేవాణ్ణి. అస్తమానమూ నా ఆలోచనలు కాంచనద్వీపంపైకి పోయేవి. ఎప్పుడూ ఆద్వీప పటంలోని వివరాలనుగూర్చే కలలు

కనేవాణ్ణి. హాల్లో చలిమంట దగ్గరగా సోఫాలో కూర్చుని ఊహలో ద్వీపదృశ్యం చిత్రించుకుని గుప్త ధనంకోసం ప్రతిఅంగుళమూ అన్వేషించేవాణ్ణి. 'తెలిస్తే సోఫాలోనే ఉండ' అని పిలవబడే ఎత్తైనకొండ ఎన్ని వందలసార్లు ఎక్కి ద్వీపరామణీయకం చూసి ఆనందించానో చెప్పలేను. ఒక్కసారి ద్వీపమంతా ఆటవిక మనుష్యులతో నిండివున్నట్లు, మేము వాళ్లతో ఘోర యుద్ధం చేసి ఓడించినట్లు ఉహించుకునేవాణ్ణి. ఇంకోసారి కూర్ర వనమృగాలతో నిండివున్నట్లు, మమ్మల్ని అవి నిరంతరం వెంటాడినట్లు అనిపించేది. కాని మేము కాంచన ద్వీపంలో నిజంగా ఎదుర్కోవలసి వచ్చిన అపాయాలతో పోల్చితే ఈ ఊహ ప్రమాదాలు ఏమూలకీ?

కొన్ని వారాలు ఇలా సోమరిగా గడిచాయి. ఒక శుభ ప్రభాతాన బ్రిస్టల్ నగరంనుండి ఒకలేఖ వచ్చింది. అది డాక్టర్ లివ్ నే పేరిటవచ్చినా, "డాక్టర్ ఉల్లోలేకపోతే టామ్ రెడ్రూత్ గాని, జిమ్ హాక్స్లే గాని తెరవవచ్చు," అని పైన వ్రాయబడివుంది. డాక్టరు గారింకా లండన్ నుండి తిరిగిరా లేదు. అందుచేత మేము కవరుచించి చూశాము. మా రెడ్రూత్ అచ్చు అక్షరాలుతప్ప రాత తిన్నగా చదవలేదు. కనుక నేనే ఉత్తరం చదివి వినిపించాను:—

అనువాదం : శ్రీ నందూరి రామమోహనరావు

పాతలంగరు హోటల్,
(బిర్లల్, మార్చి 1, 17—

ప్రియమైన లీవ్ సే,

నువ్వు మా ఇంటిలో ఉన్నావో లేవో తెలియదు. కనుక ఈ ఉత్తరం నకలు లండన్ కు దా పంపిస్తున్నాను.

ఒడకొ నేకాను. హార్పరులో రెడీ గాఉంది. అంత మధురమైన, గుండరమైన ఒడ నువ్వు జన్మలోమాసి ఉండవు—నాలుకళ్ల పాపాయికూడా దాన్ని నడపగలడు—రెండువందల టన్నులబరువు—పేరు హిస్సానియోలా.

ఆఒడని సాపాత మిత్రుడు బ్లాండ్లీ సంపాదించి పెట్టాడు. ఆతనంతటి అద్భుతజ్ఞుడే నేనెక్కడా చూడలేదు. నాకోసం ఎంత శ్రమ పడ్డాడనుకున్నావ్. అత సేకాదు—అంతా అల్లాగే మనకోసం శ్రమపడ్డారు—మనం వెడుతున్న పని (డబ్బుంటే ఏమిటి మరి?) చెప్పేసరికి గులాములైపోయి సలాములు కొట్టారనుకో నాకు.”

ఉత్తరం ఆపాను. “రెడ్రూత్! చూశావా, జమిందారుగారు అందరితోనూ చెప్పిస్తున్నారను, డాక్టరుగారు వద్దన్నాకూడా,” అన్నాను.

“అది ఆయన ఇష్టం. డాక్టరుగారెవరు వద్దనటానికి? అన్నాడు స్వామి భక్తుడైన రెడ్రూత్.

ఇక వ్యాఖ్యానించడం మానేసి ఉత్తరం చివరి కంటా చదివాను:—

ఒడలో కేరెల్లి చూపటానికూడా లోపంలేదు. చూసిన వాళ్లు, చూడనివాళ్లూకూడా అదే మాటన్నారు. కాని ఒక్క పే వచ్చిందిచిక్కు. ఒడనడిపే సిబ్బంది వారకడం గగనమై పోయింది. కనీసం ఇరవైమందన్నా ఉండాలిగా—ఏమో ఆద్యీపంలో మనుషుల్ని సంఘటించే జాతివాళ్లున్నారేమో ఎవరికి తెలుసు; పైగా సముద్రపు దొంగలు మన్ని ఎదుర్కోరని నమ్మకమేమిటి?—కాని అరడజనుమంది దొరికే బట్టుటికి తాతలు దిగిచ్చారు. కాని దేవుడు దయవల్ల అదృష్టం తోనుకొచ్చింది. నాక్కొవలసిన మనిషి దొరికాడు.

మనఒడ సరంబీమీద నుంచుని బుర్ర గోక్కుంటున్నాను. ఇంతలో ఒకమనిషి చక్కావచ్చాడు. అనుభవంగల నావికుడు; బిర్లల్లో అతనెరగని కళాసీతేను; చాలా రోజులైందట సముద్రం వదిలి; నీటిజెట చేపమోస్తరుగా వుండిట అతనికి; మల్లీ సముద్ర యానం దెయ్యాలనుందట; ప్రస్తుతం హోటలు పెట్టుకుని గడుపు తున్నాడట; ఎవరన్నా వంటవాడుగా ఉద్యోగమిస్తే బావుండునని చూస్తున్నాడట.

అతనికథవిని నాకు చాలా జాలివేసింది. వెంటనే మన ఒడలో వంటవాడుగా వుదిర్చాను. అతనిపేరు లాంగ్ జాన్ సిల్వర్; ఒక కాలులేను పాపం; యుద్ధాల్లో పోగొట్టుకున్నాడట; మనదేశం తిరపున యుద్ధాల్లో పాల్గొని ఒక కాలు త్యాగించెకాట్ట. కాని ఆతనికి ప్రభుత్వం పింఛనైనా ఇవ్వటంలేదు. హా! ఏం ప్రభుత్వమాయ్, లీవ్ సే, వెధవ ప్రభుత్వం.

నేను మంచివంటవాణ్ణి మాత్రమే సంపాదించా ననుకున్నాను; కాదు—ఒకసిబ్బందినే సంపాదించి నట్లయింది. ఎందుకంటే సిల్వర్ సహాయంతో రెండుమూడు రోజుల్లో మనక్కొవలసినంత మంది కళాసుల్ని సేకరించాను. చూట్టానిక్కోలే బావుండరనుకో. కాని అతిసాహసులు; అతిసమర్థులు; పసిఫిక్ సముద్రాన్ని

ఈదమన్నా కళ్లుమానుకునే దూకేటంత దమ్ములున్న వాళ్లు. వాళ్లతో మనం బయల్దేరితే హిస్సానియోలా ఈరేడు జగంబుల నజేయంబు.”

నేను అంతకుముందు మాట్లాడిన అరడజను కళాసీట్లో ఇద్దరిని సిల్వర్ మాటమీద డిస్మిస్ చేసి పారేశాను. వాళ్లువట్టి చనటలని అతను అభిప్రాయ పడ్డాడు.

నాఆరోగ్యం బాగానేవుంది. మదించిన ఆంబోకులా తింటూ, తుమ్మమొద్దులా నిద్రపోతున్నాను. కాని మనం బయల్దేరే వరకూ నాకు మనశ్శాంతి ఉండదు. నాముద్దుల కాంచనద్వీప ఎప్పుడు చూస్తానో! వెధవపెబ్బు—ఎవడిక్కావాలయో? నాకేప్పుడు డబ్బు తక్కువైందనా? సముద్రాలమీద దూర, నిర్జన ప్రదేశాలకు వెళ్లాలనే కుతూహలంగాని. లీవ్ సే! నుంచున్న పళంగా బయల్దేరిరా—నామీద ఏమాత్రం గౌరవమున్నా ఆలస్యం చెయ్యకు.

జిమ్ హాకిన్స్ వాళ్లమ్మను చూడాలనుకుంటుంటే రెడ్రూత్ ను తోడిచ్చి పంపించు. తరవాత వాళ్లిద్దరూ బిర్లల్ వస్తారు.

జాన్ టెలెని.

ఒకముక్క:—మనం అగస్త్యనెలాఖర్లోగా తిరిగి రాక పోతే బ్లాండ్లీమన్ని వెదికేందుకు మరొకఒడను, సిబ్బందిని పంపిస్తా నన్నాడు. మర్చిపోయా—మనఒడకు బలేమంచి కెప్టెన్ దొరి కాడు. కొంచెం తల బిరుసుమనిషిగాని, తితిహా విషయాల్లో అమూల్యుడనుకో. లాంగ్ జాన్ సిల్వర్ మనఒడకు మంచి తండే లునుసంపాదించాడు; అతనిపేరు యాకో.

సిల్వర్ ఏమిటనుకున్నావో, మంచిస్థితి, మంతుడే. బ్యాంకిలో చాలా నిలవ వేశాడు. అతనికో నీగ్రో పెల్లాముంది. ఆమెకు హోటల్ నడిపే బాధ్యత అప్పగించాడు. కొంచెం గయ్యాళి దని వినికెడి. నువ్వు నేను బ్రహ్మచారిగాళ్లమైనా, సిల్వర్ పెల్లాన్నివిడిచి సముద్రాలకు యెందుకు ఎగబడుతున్నాడో గ్రహించడం కష్టంకాదు.

జా. టె.

ఇంకోముక్క:—హాకిన్స్ వాళ్లమ్మదగ్గర ఒక్కరోజుకంటే ఎక్కువ ఉండటానికి వీలేదు.

జా. టె

ఈఉత్తరం చదువుతుంటే నాగుండె సంతోషంతో ఎంతవేగంగా కొట్టుకుందో చెప్పక్కర్లేదు.

మర్నాడు ఉదయం రెడ్రూత్ తో కలిసి నేను “ఎడ్మిర్లల్ బెన్ జా”కు బయల్దేరి వెళ్లాను. మా అమ్మ కులాసాగానే వుంది. మాహోటల్ వ్యాపారం యధా ప్రకారంగా సాగుతూనే వుంది. జమిందారు గారు ఈలోగా హోటల్ అంతా మరమ్మత్తు చేయించారు. కొత్త సామాను కూడా కొనిపెట్టారు. హాల్లో మా అమ్మ కూర్చునేందు కొకఅందమైన సోఫాకూడా అమర్చారు. నేను లేనంతకాలం మా అమ్మక్క చేదోడు వాదోడుగా ఉండేందుకు నాయీడు కుర్రాణ్ణి ఒకణ్ణికూడా నియమించారు.

జమిందారుగారి దివాణంలో ఉన్నంత కాలమూ సముద్ర యానంమీదనే మనస్సు పెట్టుకుని ఉన్నవాణ్ణి, మా అమ్మను చూడగానే, నాకు ఆపరాని దుఃఖం వచ్చింది. నాకు శ్రేణవంతుండి బాగా పరిచయమైన మా “బెన్ జా” పరిసరాలను, కొండలను, అడవులను, సముద్ర తీరాన్ని వదిలి వెళ్లడం ఎంతకష్టమో అప్పుడు తెలిసింది.

ఆరాతి మా ఇంట్లోనే గడిపాము. మర్నాడు భోజనమైనాక మళ్ళీ రైడూత్, నేనూ కలిసి బయల్దేరాము. మాలమ్మకు వీడ్కోలిచ్చాను. “బెన్ జా”కు, కొండలకు, అన్నిటికీ వీడ్కోలిచ్చాను.

బ్రిస్టల్ నగరానికి టిక్కెటు పుచ్చుకొని టపాబండి ఎక్కాము.

నేను రైడూత్ కూ, మరొక స్థూలకాయుడైన పెద్దమనిషికి మధ్య ఇరుక్కుని కూర్చున్నాను. కనుక ఆరాతి ఎంత చలిగా ఉన్నా నాకు వెచ్చగా నేడంది. బండి కుదుపులకు చక్కటి నిద్రకూడా వచ్చింది. లేచేటప్పటికి తెల్లవారింది. “అబ్బాయ్! బ్రిస్టల్ వచ్చాంలే” అని రైడూత్ అంటున్నాడు.

ఇద్దరం బండిదిగాము. జమిందారుగారు హార్వరుకు దగ్గిరలోనే బస చేశారు—మా ఓడ మరామత్తులు కరామత్తులు దగ్గిరుండి చేయించవచ్చు గదా అని. అక్కడికి నడిచిపోయాము. దోవలో రకరకాల ఓడలు, రంగు రంగులవి, దేశ దేశాలవి ఎన్నో కన్నుల పండువుగా కనిపించాయి. ఒక ఓడలో కళాసీలు పదాలు పాడుకుంటూ పనులు చేసుకుంటున్నారు. ఇంకొక ఓడలో ఎత్తయిన తెరచాప కొయ్యలపై కెక్కి పనిచేస్తున్నారు. అంతకుముందు ఎప్పుడూ అటువంటి గొప్ప దృశ్యం చూడలేదు నేను. కళాసీలు బలే తమాషాగా వున్నారు. చెవులకు ఇత్తడిరింగులు, గడ్డాలు, మీసాలు పిలకలు—వాళ్లని చూసినకొద్దీ చూడ బుద్ధయింది. అంతమంది మహారాజుల్ని చూసినా నాకు అంత సంతోషం కలిగేది కాదేమో.

పైగా నేనుకూడా సముద్రయానం చెయ్యి బోతున్నాను. ‘మధురమైన, సుందరమైన, హిస్సాని యోలానాకలో, ఎక్కడికో, ఎంత దూరానికో వెళ్లి పోతున్నాను. హేయ్, హేయ్! ఎంత గొప్ప అదృష్టం నాది!

ఇట్లా మధురస్వప్నాల్లో తేలిపోతున్న నన్ను రైడూత్ చెయ్యిపట్టుకుని కుదిపిందాకా నాకు తెలిసే రాలేదు. చూసేటప్పటికి జమిందారుగారు ఎదురుగా నవ్వుతూ కనిపించారు, హోటల్ మెట్లమీద నుంచుని ఆయన అప్పుడే కొత్తబట్టలు కుట్టింది నట్లున్నారు. వక్కా ‘ఎడ్మిరల్’ (నౌకనర్వాసికారి) వేషంలో ఉన్నారు. అంతేకాదు—నావికుల నడకనికూడా పట్టేశారు.

“మీరూ వచ్చారే,” అంటూ ఆయన మా దగ్గిరికివచ్చి లోపలికి తీసుకుపోయారు. “డాక్టరు రా! తేలండనే నుండి వచ్చాడు. సిబ్బంది సంపూర్ణమైంది మీరు రావటంతో. హేయ్, బ్రేవో!!” అని ఉమారుగా అన్నారు.

“సార్. మన ప్రయాణం ఎప్పుడు?” అని అడిగాను అంతకంటే ఉమారుగా.

“ప్రయాణమా? రేపేనోయ్, రేపే!”

8. “టెలిస్కోప్”

ప్రాతఃకాల భోజనం ఆరగించాను. జమిందారుగారు లాంగ్ జాన్ సిల్వర్ కు ఒక ఉత్తరం రాసి నాద్యారా పంపించారు. హార్వరుగోడ్డు వెంబడి పోతే “టెలిస్కోప్” అనే పేరుగల హోటల్ కనిపిస్తుందనీ, అక్కడ సిల్వర్ కనిపిస్తాడనీ చెప్పారు. మళ్ళీ కొన్ని ఓడల్ని, నావికుల్ని చూడవచ్చుగదా అని ఎగురుకుంటూ బయల్దేరాను. రోడ్డంతా సరుకులు తీసుకువచ్చే బట్టూ, తీసుకుపోయే బట్టూ. జననమ్మర్దం పొద్దుటికంటే ఎక్కువైంది.

కొంతదూరంపోగా “టెలిస్కోప్” హోటల్ కనిపించింది. జోర్డుమీద టెలిస్కోప్ బామ్మకూడా ఉంది. గోడలకు కొత్తగా వెల్లవేశారు. కిటికీలకు ఎర్రటి తెరలున్నాయి. హోటల్ కు ఆపక్క ఈపక్క వందులున్నాయి. నందుల్లోకి తెరుచుకుని ద్వారాలున్నాయి. లోపలికిగాలి, వెల్తురూ బాగావస్తూ కళకళలాడుతూ ఉంది.

లోపల ఫలహారాలు, పానీయాలు నేవిస్తున్న వారిలో చాలమంది నావికులే. వాళ్ల మాటలు, మొహాలు బలే దార్జన్యంగా ఉన్నాయి. లోపలికడుగు పెట్టడానికి జంకుతూ గుమ్మంలోనే నిలబడ్డాను.

ఇంతలో పక్కగదిలో నుండి ఒకమనిషి వచ్చాడు. చూడగానే లాంగ్ జాన్ సిల్వర్ అని తెలిసి పోయింది. ఎడమకాలు తొడనమీపంలో కోసివేయ బడివుంది. ఎడమచంకలో ఉత్తకర పట్టుకున్నాడు. పిచ్చిక గెంతినంత తేలిగ్గా గెంతుతూవచ్చాడు. మనిషి చాలా పొడుగ్గా, బలిష్ఠంగా ఉన్నాడు. మొహం గొడుగుబండగా ఉన్న తెలివితేటలు ఉట్టిపడుతూ, చిరునవ్వుతో విప్పరి ఉన్నది. ఉత్సాహంగా, కూని రాగంతీస్తూ, బల్లలమధ్యగా ఎగురుకుంటూ, నన్ను సమీపించాడు.

నిజం చెప్పాలంటే, ఆరోజున జమిందారు గారు రాసిన ఉత్తరంలో లాంగ్ జాన్ సిల్వర్ పేరు చూసినప్పటినుండి నాకు భయంగానే వుంది—బిల్లి బోన్స్ చెప్పిన “ఒంటికాలు పెద్దమనిషి” ఇతడే నేమోనని. కాని మనిషిని ఒక్కసారి చూడగానే నాభయాలన్నీ తీరిపోయాయి. బిల్లిబోన్స్, నల్లకుక్క, పూయ మొదలైనవారిని చూశాను గనుక నముద్రపు దొంగలంటే ఎలా ఉంటారో నాకు తెలుసు. సిల్వర్ ను చూస్తే ఘరానామనిషి అనిపించాడు గాని ఎక్కడా అనుమాన పడటానికి ఆస్కారమేలేదు.

“మిస్టర్ సిల్వర్ అంటే మీరేనా?” అని అడిగాను.

“అవునమ్మా, నేనే,” అన్నాడతడు. “సీపేరు”, అని అడిగాడు. నేను మాట్లాడకుండా జమిందారు గారి ఉత్తరం అందించాను. అది చూడగానే ఒక్కసారి ఉలికిపడి నావంక చూశాడు.

“ఓ. నువ్వా? సరిసరి నువ్వు మాటడ కుర్రాడివిగదూ? నీగురించి చెప్పాల్లే జమిందారుగారు,” అంటూ కరస్పర్శ చేశాడు.

అంతలో అవతల చివర ద్వారానికి దగ్గరగా కూర్చున్న ఒకడు హఠాత్తుగాలేచి బైటికి వెళ్లి పోయాడు. నేను వాణ్ని చూడగానే గుర్తుపట్టాను.

“ఓర్నీ. వాణ్ని పట్టుకోండి. నల్లకుక్క!!” అని అరిచాను.

“నల్లకుక్కో, తెల్లకుక్కో నాకనవసరం. కాని వాడెవడో బిల్ చెల్లించకుండానే పారిపోతున్నాడు. హా! వాణ్ని పట్టుకోరా,” అని సిల్వర్ ఆజ్ఞాపించాడు.

హోటల్ నౌకరుగావున్న గబాలున వీధిలోకి పరిగెత్తాడు నల్లకుక్కను పట్టుకోడానికి.

“వాడు సాక్షాత్తు మహారాజైనా సరే, బిల్ చెల్లించితీరాలి. నాదగ్గర ఈపప్పు లుడకవు,” అని నాచెయ్యి వదిలిపెడుతూ అడిగాడు: “ఎవరన్నావు వాడు? నల్ల...”

“నల్లకుక్కండి. బ్రెలాసీగారు మీతో చెప్పలేదా, నముద్రపు దొంగల్ని గూర్చి? వాళ్లవాడే వాడు,” అన్నాను.

“నిజంగా? ఓరి వీడి తన్నదియ్యూ. నాహోటల్ కి రావడానికి వాడికెన్ని గుండెలున్నాయ్? నెన్! పరుగెత్తు నువ్వుకూడా వాణ్ని లాక్కురా. వాడు దొంగ అన్నమాట. వీడి తన్నదియ్యూ. ఆదొంగతో కూర్చుని కబుర్లు చెబుతోంది ఎవరు? నువ్వేనా టామ్ మోర్గన్? ఇటురా.”

మోర్గన్ అనబడే ఆమనిషి సిల్వర్ దగ్గరికి తూలుకుంటూ వచ్చాడు. అతడు వృద్ధుడు; జుట్టు నెరిసింది; కళాసీ దుస్తుల్లో ఉన్నాడు.

“ఇదుగో మోర్గన్! నువ్వు ఇదివర కెప్పుడన్నా ఆనల్ల...నల్ల...నల్లకుక్కను చూశావా?” అని అడిగాడుసిల్వర్.

“లేదండి,” అని భయపడుతూ చెప్పాడు మోర్గన్.

“వాడిపేరు తెలుసానికు?”

“ఉహూ.”

“తన్నదియ్యూ, టామ్ మోర్గన్! బతికి పోయావ్ ఇవాల్టికి. అల్లాంటి వాళ్లతో నువ్వు మాట్లాడుతున్నావనిగాని, తిరుగుతున్నావనిగాని తెలిస్తే నిన్నిక్కడ అడుగు పెట్టనివ్వను తెలుసా. జాగ్రత్త. ఏమిటి వాడు చెబున్నాడునీతో?”

“నాకు తెలియదండి.”

“తన్నదియ్యూ. నీ మెడకాయ మీద వున్నది తలకాయేనా? నీతలకాయలో మెడకుందా? తెలియదుట తెలియదు! నువ్విప్పుడెవరితో మాట్లాడుతున్నావో తెలుసా, పోనీ? ఇదుగో మోర్గన్! నిజం చెప్పు. ఏమిటానల్లకుక్క చెబుతున్నాడు నీతో? ఊ—”

“చుక్కాని పాడేపోతే బాగు చెయ్యట మెల్లగా చొబుతున్నాడండి.”

“తన్నదియ్య. చుక్కానిగురించి చెబుతున్నాడేం? పోపో. ఎడటలే, పెద్దవ మొహమేనుకుని.”

మోర్గన్ మళ్ళీ తూలుకుంటూపోయి తన బల్ల వద్ద కూర్చున్నాడు. సిల్వర్ ఇలా చెప్పసాగాడు:

“ఆ టామ్ మోర్గన్ ఉన్నాడే. మంచివాడు, నమ్మదగినవాడు. కాకపోతే కొంచెం అమాాయకు డనుకో. ఎవడోజ్ఞాపకం రావటంలేదే. నల్లకుక్కన్నావు గదా? నల్ల...నల్ల...ఆ—ఇదివరకు చూసిన గుర్తుంది. అప్పుడప్పుడు ఒక గుడ్డివాడితోవచ్చే వాడిక్కడికి.”

“రైట్. వాళ్లలో గుడ్డివాడు కూడా ఒకడుండే వాడు. వాడిపేరు ప్యూ,” అన్నాను నేను.

“ఆ, ప్యూ, అంతే. ఇప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది. వాణ్ణిచూస్తే చంటిపిల్లలు జడుసుకుంటారు కూడాను. ఇప్పుడా నల్లకుక్కగనక దొరికితే ట్రెలాసీగారు చాలా సంతోషిస్తారు. మా బెన్ బాగా పరిగెడతాడు. వాడితో పరిగెట్టేవాడు కళాసీల్లో ఎవడూ లేడు. ఈపాటికి పట్టుకునే వుండాలి నల్లకుక్కని తన్నదియ్య. చుక్కాని ఎల్లాబాగుచెయ్యాలో చెబుతున్నాడే?”

ఈ మాట్లాడుతున్నంతసేపూ సిల్వర్ ఊత కర్రతో హోటల్లో అటునుంచి ఇటూ, ఇటునుంచి అటూ గెంతుతూ నడుస్తున్నాడు. నల్లకుక్క నిక్కడ చూడగానే మళ్ళీ నాకు అనుమానాలు రేకెత్తాయి, సిల్వర్ అంటే నేననుకున్న కుంటివాడేమోనని. కాని సిల్వర్ ఇప్పుడు చేసిన గొడవంతా చూడగానే అనుమానాలు పటాపంచలయినాయి. నల్లకుక్కకోసం పరిగెత్తిన ఇద్దరూ మనుషులూ రొప్పతూ, రోజుతూ తిరిగివచ్చారు. = దొంగ గుంపులో కలిసిపోయాడనీ, ఎంత వెదికినా కనిపించలేదనీ చెప్పారు. సిల్వర్ వాళ్ల తెలివితక్కువతనానికి నానాతిట్లు తిట్టాడు. అప్పటికి నాకు సిల్వర్ అంటే నడభిప్రాయం పూర్తిగా కలిగింది. అంతకంటే ఘరానా మనిషి లేడనుకున్నాను. అతనిలాగన్నాడు :

“చూడు, హాకిన్స్! నాకెంత చిక్కువచ్చి పడిందో. అవతల ట్రెలాసీగారు ఇది తెలిస్తే ఏమనుకుంటారు చెప్ప. ఆ దొంగ ముండాకొడు కెవడో

నాకు తెలియదాయెను. వాడు వచ్చి నాఇంట్లో, నా ఎదురుగా కూర్చుని, నా కళ్లలోనే కారంకొట్టి పోయాడాయెను. నువ్వువచ్చి వాడు ఫలానా అని చెప్పిందాకా. వాడెటువంటివాడో నాకు తెలియక పోయెను. ఇందులో నా తప్పేమన్నా వుండేమో చెప్ప. నువ్వు కళ్లారా చూశావుగదా. వాడు డబ్బు కూడా ఇవ్వకుండా పారిపోయాడు. హాకిన్స్! నువ్వు ట్రెలాసీ గారితో చెప్పాలి, నా తప్పేమిలేదని. చెబుతావుగదా? నువ్వు కుర్రాడివైనా తెలివితేటల్లో మాకెవరికీ తీసిపోవులే. అలాగని నిన్ను చూడగానే గ్రహించాను. ఇదుగో. పూర్వం నేను రెండుకాళ్ల మీద నడిచేటప్పుడు ఇలాంటిదో లెక్కలోకి వచ్చేది కాదు. వాణ్ణి రెండు నిమిషాల్లో నేనే పరిగెత్తి పట్టుకునేవాణ్ణి. తన్నదియ్య. ఒక్కగుద్దులో గిద్దెడు రక్తం కక్కించేవాణ్ణి. ఆరోజులు పోయాయ్. అప్పటి బలమేదీ ఇప్పుడునాకు. హాకిన్స్! నువ్వునేనూ స్నేహితులంగా ఉందామేం? ఓడలో కెక్కింతరవాత నీకు బోలెడు విషయాలు నేర్చుతాను. సరే. బయల్దేరుదాం పద. డ్యూటీఅంటే డ్యూటీయే. ట్రెలాసీ గారితో ఇప్పుడు జరిగినదంతా చెప్పాలి. ఎందుకంటే ఒక దొంగపెద్దవ ఇప్పుడు మనిద్దరినీ చవటదద్ద మ్మల్ని చేసి పారిపోయాడు. ఆ, ఇద్దరినీ దద్ద మ్మల్ని—”

సిల్వర్ ఏదో జ్ఞాపకంవచ్చినట్లు ఆగాడు. జేబులు తడుముకుని, “అరే. వాడు డబ్బివ్వనే లేదు గదా. చూశావా హాకిన్స్! నాకు డబ్బుసంగతి ఇప్పుడు జ్ఞాపకంవచ్చింది—హ్లా—హ్లాహ్లా—” అంటూ నవ్వు మొదలెట్టాడు. విపరీతంగా నవ్వాడు. నవ్వావుకోలేక పక్కనున్న బల్ల మీదపడి నవ్వుసాగాడు. అతనన్నదాంట్లో నవ్వాచ్చే విషయం ఏముందో తెలియకపోయినా ఆనవ్వు నాకూడా అంటుకుంది. కళ్ల సీల్లువచ్చేవరకూ ఇద్దరం పగలబడి నవ్వాలి.

చివరికి మా బసకు బయల్దేరాం. దోవలో సిల్వర్ ప్రతిఓడనుగురించి, అది ఏ దేశందో, దాని బరువెంతంటుందో, దాని పేరేమిటో సవిస్తరంగా నాకు చెప్పాడు. ఏ ఓడలో ఏం చేస్తున్నారో, ఒకటి నరుకులు దించుకుంటోందనీ, ఒకటి నరుకులు ఎక్కించుకుంటోందనీ, మరొకటి లంగరెత్తి బయలుదేరు

తరవాత సిల్వర్ సెలవుతీసుకుని వెళ్లిపోయాడు.

“సాయంత్రం నాలుగింటికల్లా అందరూ ఓడలో హాజరుకావాలి,” అని జమీందారుగారు అతనికి కేక వేసి చెప్పారు.

“అల్లాగేనండీ,” అంటూ అతడు వెళ్లిపోయాడు.

“ఔలానీ! నువ్వు ఏపనీ సక్రమంగా చేస్తావని నాకు నమ్మకంలేదు. కాని సిల్వర్ ను మాత్రం మంచి వాణ్ణి సంపాదించావు.

“ఫస్టుక్లాసయిన మనిషిలే. అంత కంటే శమకస్థుడు మనకి దొరకడనుకో,” అన్నారు జమీందారుగారు.

తొందని, అన్ని చెప్పాడు. మధ్యలో కళాసీలకథలు ఒకటి రెండు చెప్పాడు.

మేము బసచేరుకునే నరికి ఔలానీగారు, లివ్ నేగారు సోఫాల్లో కూర్చుని ద్రాక్షరసం నేవిస్తున్నారు. ఓడను తనిఖీచేయడానికి బయలుదేరబోతున్నట్లున్నారు.

సిల్వర్ బారిష్టర్ కి కాల్ట్యాట్ చేసాడు. తన హోటల్లోజరిగిన విషయం యావత్తూ పూసగుచ్చినట్లు చెప్పాడు. మధ్య మధ్య “అంతేగదా, హాకిన్స్,” అని నన్ను కనుక్కున్నాడు. నేను అవునని తలతడించి అతడు చెప్పిందాన్ని ప్రువచరించాను.

జమీందారుగారు, డాక్టరు గారు నల్లకుక్క తప్పించుకు పోయినందుకు విచారించారు. సిల్వర్ “బోలెడు రమ్మతాగి నాకు డబ్బు చెల్లించకుండా పోయాడండీ,” అని మళ్ళీ పెద్దపెట్టున నవ్వసాగాడు. అతని నవ్వు అంటుబాడ్డ్యం లాంటిది. అందులో హాస్యంఉన్నా లేక పోయినా జమీందారుగారు డాక్టరుగారు కూడా అందుకుని పగలబడి నవ్వారు.

“ఇక వెడదాంపద. జమీందారు మనతోవస్తాడు.”

“ఓ. తప్పకుండా. హాకిన్స్! సీటోపీ తీసుకో. మన హిస్సా నియోలాను చూద్దవుగాని,” అన్నారు జమీందారుగారు.

టోపీ తీసుకుని వారివెంట నడిచాను. బ్రిస్టల్ బజారు వీధులగుండాపోయి మా ఓడనిలిచిన హార్బరు చేరుకున్నాం. (ఇంకావుంది)

టోపీతీసుకుని వారివెంటనడిచాను. బ్రిస్టల్ బజారులగుండాపోయి హార్బరు చేరుకున్నాం

జాబ్

అనగన గనగా ఒకపూల్లో ఒక కాపు దంపతులు ఉండేవారు. ఆ కాపుపేరు రామయ్య. అతని భార్యపేరు రంగమ్మ. రంగమ్మ చాలా గయ్యాళిమనిషి. రామయ్య కూడా రంగమ్మనోటికి దడుస్తూ వుండేవాడు. రంగమ్మకు ధనాశ చాలా యెక్కువ. పాపము, రామయ్య కష్టపడి ఎంతడబ్బు తెచ్చినా సంతృప్తిపడేది కాదు.

విదేశాలు వెడితే బాగా డబ్బు సంపాదించ వచ్చునని ఆమెవింది.

ప్రెసిడెంట్ వనస్పతితలనూనె
ప్రెసిడెంట్ స్నో
ప్రెసిడెంట్ టాల్కం పౌడర్

సుందర వాచీమణుల ఎన్నిక

తయారుచేసినది:

రత్న ట్రేడింగ్ కంపెనీ,
మద్రాసు 1

దాంతో ఆమె భర్తను విదేశాలకు వెళ్ళి డబ్బు సంపాదించుకు రమ్మని పోరనారంభించింది. కాని రామయ్య కదేమీ యిష్టంలేదు. ఉన్న పూల్లోనే వుండి కష్టపడి ఏదోనాలుగు

“జూరు”

రాళ్ళు సంపాదించుకొని కలోగంజో త్రాగితేచాలు లెమ్మను కొనే వాడు. చివరకు భార్యపోరు పడలేక ఒకరోజున బయలుదేరాడు. అయినా చేసేది దూరపు ప్రయాణంకదా అని భార్యను దారిలో తినేందుకేమైనా చేసేమ్మని అడిగాడు. రంగమ్మ ఆలోచించింది. ఏమి చెయ్యాలో, డబ్బు ఖర్చు కాకుండానని. చివరికామె ఎన్నాళ్ళబట్టో ఏమి చెయ్యాలో తెలియక అట్టిపెట్టిన నులినూకలు తీసి రుబ్బి వేనంవూద అట్లుపోసింది. అవి పాతిక మూటకట్టి “ఇందులో యాభైఅట్లు మూటకట్టాను. నాలుగట్లు తింటేచాలు. కడుపు నిండుతుంది. కోజూ రెండుసార్లు తిను. ఒకవారం రోజులికి సరిపోతాయి. తరవాత, వెళ్లేదాల్లో పూళ్ళుంటాయి కదా! ఏఅమ్మ నడిగినా నాలుగు ముద్దలు పెట్టకపోదు. అంతేకాని పూటకూల్చింటికి పోయేవు. అపని మాత్రంచేయకు. డబ్బు దండుగ” అనిచెప్పి రామయ్యకు ప్రయా

ణానికి సిద్ధంచేసింది.

రామయ్య “ఎందు కొచ్చిందిరా బాబూ! ఈ ప్రయాణం” అనుకుంటూ వెళ్ళలేక వెళ్ళలేక వెళ్లాడు. ఆరోజంతా నడిచి చీకటి పడేవేళకు ఒకపూరు చేరాడు. నడిచి, నడిచి వున్నాడేమో బలే ఆకతాతోంది. సరే భార్యకట్టిచ్చిన అట్లున్నాయి కదా, తిందామని మూటవిప్పాడు. అతనికి ఆళ్ళ ర్య వేసింది. ఏభై అట్లున్న బొంతర ఇంత యెత్తైనా వుండవలసిందని. దాంతో లెక్క పెట్టాడు. పాతికేవున్నాయి. ఒళ్ళు మండిపోయింది రామయ్యకి. పాడు డబ్బుకోసమనికాని పూల్లన్నీ తిరగ మంటమే కాకుండా కడుపుకూడా మాడుస్తోందేలని. అయినా, పాప మప్పడేం చేస్తాడు. సరే ఆవున్న అట్లలో కొన్నయినా తిందామని ఒకఅట్లుతీసి నోట్లోపెట్టుకొన్నాడు. మట్టినూకలతో చేసినఅట్లుగా అవి. నాలుగుసార్లు నమిలేసరికి దవడ లతుక్కుపోయాయి. రామయ్య కరికాలు మంట నెత్తికెక్కింది. అసలే ఆకతాతోంది. అందులో యేభైవుంటా యనుకున్న అట్లు పాతికే వున్నాయి. వైగా ఆవున్నవైనా బాగా వున్నాయా అంటే, మనుష్యులు తినదగ్గవిగా లేవు. బుద్ధి తక్కువైందిరా మాయ్య కూతురుకదాలని దీన్ని

చేసుకోవటమనుకొని, నోట్లో నీళ్ళు పోసుకొని పుక్కిలించి పుమ్మేశాడు. సరే, ఆపూటకీ ఆకలితిరాలి కనుక నడుంకు కట్టుకున్న మూటలోని చిల్లరతీసుకొని ఆపూర్లోవున్న పూట కూళ్ళింటికీ వెళ్ళి కడుపునిండా భోం చేశాడు.

ఆరాతికి అక్కడే అరుగుపై పడుకొని మ ర్నా డు ద యం, యేమైతే అదయిందనుకొని ఇంటి కేసి బయలుదేరాడు. మధ్యాహ్నం భోజనం వేళకల్లా ఇల్లు చేరు కొన్నాడు. రంగమ్మ అప్పుడే అన్నంతిని కంచం కడుక్కుంటోంది. రామయ్య అప్పుడే రావటము చూసేసరికి ఆమెకు వళ్ళు మండి పోయింది. డబ్బు సంపాదించుకు ర మ్మ ని ి దే శా ల కు పంపట మేమిటి? అతగాడప్పుడే, మొన్నాటికే తిరిగిరావట మేమిటి? అయినా యేమైందోలని, ఆ కడిగే కడిగే కంచం తీసుకునుల్పాని “ఏం! అప్పుడేవచ్చావ్. ఇక్కడేం పాతేసి వెళ్ళావేంటి?” అని అడిగింది. “నేను వెళ్ళ దలుచుకోలేదు” అన్నాడు రామయ్య తెగించి. “ఆయేమిటి! వెళ్ళదలుచుకో లేదా?” అంటూ రంగమ్మ ఆకంచంలోనున్న అంటు నీళ్ళన్నీ రామయ్యముఖాన కొట్టింది. కాసినినీళ్ళూ ముఖంమీద పడే సరికి రామయ్య తెగింపు కాస్తా పోయింది. దాం తో గజ గజ లోడుతూ రామయ్యజరిగిన విషయ మంతా చెప్పాడు. దాంతో ఆమె “ఆ! యేమిటి! అట్లు బాగుళ్లేదని ప్రయాణంమానేసి తిరిగొచ్చావ్!!” అంటూ అతని ననేక విధాలుగా

దూషించి చివరకు భోజనంకూడా పెట్టకుండా అప్పటి కవ్వడే భర్తను మళ్ళా ప్రయాణం కట్టించింది.

ఈసారి రామ య్య నానా యాతనా పడుతూ నలభై మజలీల దూరం ప్రయాణంచేశాడు తన ఇంటి వద్దనుండి. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం ఎర్రటి యెండలో ప్రయాణంచేస్తు న్నాడు. అతని కధికంగా దాహ మైంది. ఎక్కడచూచినా నీళ్ళులేవు. చివరి కతనికొక చిన్న తోటలాంటిది కనపడింది. తడారిపోతున్న గొంతు కను నీటితో తడుపు కుందామనే ఆశతో రామయ్య దానిదిక్కి గబ గబా నడిచాడు. అదొక చిన్న

తోట. వివిధమైన ఫలవృక్షాల తోనూ నిండివున్న ఆతోట నడుమ ఒక పెద్దబావి చూచాడు రామయ్య. దాంతో అతనికి ప్రాణంలేచి వచ్చి నట్లయింది. గబగబా అక్కడున్న బాక్కెనతో నీళ్ళు తోడుకున్నాడు. చెట్లనీడలోవుండా బావి. అందువల్ల అనీరు చల్లగావుంది. అదీకాకుండా మనరామయ్య బాగా యెండలో నడిచి మంచి దాహంతో వచ్చా డేమో! ఆనీళ్లు త్రాగేసరికి పోయే ప్రాణం లేచివచ్చి నట్లయింది. కడుపు నిండా ఆనీళ్ళు తాగి అక్కడున్న ఒక గున్నమామిడి చెట్టుక్రింద నడుంవాల్పాడు.

ఇంతలో కావిడి బుజానేసుకొని నీళ్ళ కో న మో మ ని వ క్క డి 'చాచాడు. అతనువచ్చి నీళ్ళు తోడు కుంటూ, చెప్పిక్రిందున్న మన రామయ్యను చూచి 'ఏపూర్నుంచి బాబూ, రావటం?' అని అడిగాడు. అందుకు 'అబ్బో, నలభై మజలీలు చేసి నేకక్కడికి జేరాను. చాలా దూరాన్నుంచే వస్తున్నా నయ్యా,' అన్నాడు రామయ్య. "అయితే నువ్వుగాని, నీభార్యగాని ఇంతకు ముందేప్పుడూ ఇటుకేసి రాలేదా?" అని అడిగాడామనిపి. "అబ్బే, ఎప్పుడూ, ఎవరమూ రాలేదు. నేనైనా ఇదే మొదటిసారి రావటం. ఇప్పుడేవచ్చి దాహం తీర్చుకొని ఇక్కడ కూర్చున్నాను. ఏం? ఎందుకు?" అన్న రామయ్య మాటలకు ఆకాపిడిమనిపి "అయితేనువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడివి." "ఏం! ఎందుకని?"

"భార్య భర్తల్లో ఎవరైతేముంది బావినీరు త్రాగుతారో వారికి రెండవవారు ఎప్పుడూ నేవచేస్తూ వుంటారు. ఇదొక దేవకన్యవరం." దాంతో రామయ్యముఖం విప్పిరింది, తన భార్యపోరు ఇకవదలిపోతుందికదా, అని. అంతకుముందే కడుపునిండా త్రాగినా, మళ్ళీ గబగబాలేచి ఆక్రాంతమనిపి తోడు కొన్న కడవలోని నీటిని త్రాగ గలిగినన్నిత్రాగి, సంతృప్తితో "అయితే నువ్వే నీ భార్య కంటే ముందు త్రాగుంటావు. కదూ!" అన్నాడు. అందుకా కావిడిమనిపి కొద్దిగా

నవ్వి "అబ్బే, అట్లాఅయితే ఇప్పుడే మండు పెండలో ఈకావిడి బుజా నేసుకొని ఇక్కడికిండుకొస్తాను?... నాభార్య నాకంటే చాలా తెలివిగలది. మా పెళ్ళి పూర్లోనే అయిందిలే. నేను దాని మెళ్ళోపుస్తా కట్టంగానే, ఈబావికేసి పరుగెత్తాను. నాభార్య నా కంటే తెలివైనదని చెప్పాను కదూ! ఆమె అంతకు ముందే ఈనీటిని ఒకచెంబుతో తన ప్రక్కనే పెట్టుకుంది. నేను పరుగెత్తేసరికి ఆమె పకపకా నవ్వుతూ, ఆచెంబులోని నీరు గబగబా త్రాగేసింది. ఇంకేముంది! దాంతో నేను పగలనక, రాత్రనక రోజల్లా ఆమె చెప్పినట్లల్లా చేయాలన్నానని అని దిగాల్తో చెప్పాడు.

రామయ్య ఆతని విషయంవిని కొద్దిగా విచారించినా, మళ్ళీ తన విషయం గుర్తుకొచ్చి గబగబాలేచి ఆతనితో తానిక వెదుతున్నానని చెప్పి, మళ్ళీ తనింటి కేసి బయల్దేరాడు. ఇప్పుడు సంతోషంతో ప్రయాణం చేస్తున్నాడుగా. పదిహేను మజలీల్లోనే ఇల్లు చేరుకొన్నాడు.

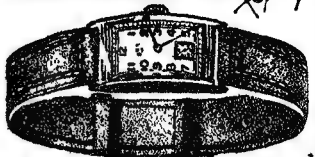
ఆశ్చర్యం. తన్ను గుప్తుంలోచూసే సరికల్లా రంగమ్మ గబగబా చెంబుతోనీళ్లు తీసుకొచ్చి, ఇచ్చింది. కాళ్ళు కడుక్కొని కూర్చునేటప్పటికి తన పమిటచెంగుతో కాళ్ళు తుడిచి, గబగబా వంటచేసి భర్తకుపెట్టి తరువాత తానుతింది. రామయ్య వచ్చి అప్పుడే పదిహేనురోజులవు

తోంది. రంగమ్మ అంతవరకూ భర్తమీదే విధంగానూ నోరు చేసుకోకపోవటమే కాకుండా, ఆతని అడుగులికి మడుగులా త్రటం చూసి, ఇరుగుపొరుగు వారంతా 'ఈతారు మా రే మిటా' అని ఆశ్చర్యపోయారు. ★

ONCE AGAIN AT LESS THAN Half Price..
FOR 15 DAYS ONLY.
 WRIST WATCHES MADE IN FAMOUS SWISS... FACTORIES. EACH... STD. 5 YRS.

GERMAN POCKET WATCH... 24/- 11/-
 11 SUPERIOR QUALITY... 28/- 13/-
 ENGLISH ALARM TIME PIECE... 46/- 19/-

NO. 535. SIZE 6 1/2"
 5 JEWELS ROLLED GOLD 26/- 34/-
 15 JEWELS 11 GOLD 26/- 35/-
 15 11 R. GOLD 20 MICRONS 26/- 48/-

NO. 536. SIZE 6 1/2"
 13 SIZE CHROME CASE 28/- 18/-
 5 JEWELS CHROME 11 26/- 28/-
 15 JEWELS ROLLED GOLD 28/- 48/-
 15 11 11 20 MICRONS 28/- 52/-

NO. 537. MIRAL SHAPE SIZE 6 1/2"
 5 JEWELS CHROME CASE 26/- 22/-
 5 11 ROLLED GOLD 11 26/- 25/-
 POSTAL FREE ON ORDER FOR 2

H. DAVID & CO.
 POST BOX NO 11424 (CALCUTTA).

డొరిమధ్యగా కాలువ. కాలువకు రెండుపక్కలా విశాలమైన రాజబాటలు. ఆ బాటల పొడుగునా పెద్దపెద్ద చెట్లు. ఇటు రోడ్డు. మీదికి అటు కాలవలోకి ఆ చెట్టు కొమ్మలు విస్తరించుకొని రోడ్డు పొడుగునా చలిపేంద్ర పందిళ్ళు వేసి నట్లు చల్లనినీడ చల్లనిగాలి ఇస్తూ ఉండేవి. ఇప్పుడు ఆ ఊరు ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నా అప్పటి రోజుల్లో చూస్తే అంత హయైన ఊరు ఉండేది కాదనిపించేది.

కాలవ ఒడ్డునే, చిన్న పెంకుటిల్లు. ఆనాటికీ ఈనాటికీ ఉంది పిల్లలబడి. ఇప్పుడేవో గవర్నమెంటు పరీక్షల క్లాసులదాకా ఉన్నాయి ఆ బడిలో. అప్పటికి మాత్రం చిన్న బాలశిక్ష, పెద్ద బాలశిక్ష, మూడో తరగతి నాల్గోతరగతిదాకా ఉండేవి. ఎలిమెంటరీ స్కూలు అని పేరు. తాలుకా బోర్డు ఆధ్వర్యము అప్పడప్పుడే ఆ బడికి వస్తున్నది. అంతవరకూ ముసిలిపంతులు వీధిబడి అనే పేరు. అప్పటికి బడికిముందు కాంపౌండు గోడకూడా ఉండేది కాదు. వరదాం

అరుగులు' రోడ్డుకు తగులుతూ, నదీకాలవలో పడవల రహదారి, కాలవకు వచ్చే పోయే స్నానాల జనం నందడి, అన్నీ పిల్లల ఎక్కాల అప్పగింతలోడు కలిపి పాడుతూ న్నట్లే కోలాహలంగా ఉండేది.

ఆ స్కూల్లో పెద్ద పంతులు సోమయ్యగారు. ఆయన చాలా నెమ్మదస్తుడు. పిల్లలను కోప్పడినట్టే కనబడేవాడు కాదు. అసలు బడిలో కల్లా సింహంలా ఉండే పంతులు ముసిలిమాస్తారు. ముసిలిమాస్తా రన్న పేరేగాని ఆయన పిల్లలకు ఏమంత ముసిలివాడుగా కనబడే వాడు కాదు. ఆ యీడున చూస్తే ఆరడుగులకన్నా ఎత్తుగా ఉండేట్టు కనబడేవాడు. మంచి దబ్బపంపు చాయ. భారీబళ్ళు. గండ్రబారిన మొహం. బ్రహ్మ రాక్షసుడులా ఉండేవాడు. బ్రహ్మచారి ఆయన బడిలో కేకవేస్తే, కాలవదాటి అగ్రహారందాటి, కోటలో పెద్ద స్కూలు పిల్లలు కూడా గడగడలాడేట్టుండేది. పేటలో చివరి ఇంటి దగ్గర ఉన్న కుట్టువాడికూడా ముసిలి పంతుల కేక ఇంటిదాచే

తరిమి హడలగొడుస్తూ ఉండేది. కాని ముసిలిపంతులు చీపురుపుల్లతో కూడా పిల్లలను ఎప్పుడూ కొట్టనేలేదు. మూడో మాస్తారు సాయెబు మాస్తారు. ముసిలిపంతులు ధాటి కాగని పసి పిల్లలకు సాయబ్బు మాస్తాచే జంట పదాలదాకా చెప్పేవాడు. ఆ తర్వాత ముసిలిమాస్తారు క్లాసు. అది రెండో క్లాస్, రెండో ఫారమో, కాలేజీలో రెండో ఇయరో, అన్నిటి కలగలుపో ఆయన చెప్పే పాఠాలను బట్టి తెలుసుకోటం కష్టం. బడి తెరిచిన ఇరవై రోజులలోపల ఇరవై ఇరవైలదాకా ఎక్కాలన్నీ తండ్రి క్రిందులుగా ఒప్పచేప్పటమే కాకుండా ఏ హెచ్చవేత కా హెచ్చవేత తడుముకోకుండా చెప్పవలసిందే. రూపాయి అణాల భాగారం, బజారు బిల్లులు. కత్తిరివడ్డీ, అన్ని మాదర్లు మొదటి మూడు నెలల్లో అయిపోయేవి. వేమనపద్యాలు, సుమతిశతకం పద్యాలు, శ్రావణ శుక్ర వారాలు పూర్తి అయేలోపల వచ్చేసేవి. ఇంక అప్పటినుంచి దసరా పద్యాలు మోత లెక్కి పోయేవి. భాద్రపదమాసం ఆఖరియేటప్పటికి "ధరసింహాననమై" మొదలుకొని కోలాటం కీర్తనలదాకా అందరికీ వచ్చేసేవి. అథమం అందరూ కలిసి గట్టిగా చదువుతోంటే రానివాడికి నోరు ఎల్లా మెదుపుతూ కూర్చోవాలో ఏనా తెలిసేది.

అమావాస్యకు ముందే ముసిలి పంతులు అందరికీ చెప్పేసేవాడు. అంటే ఆయన ఒక్కసారి కేకవేస్తే

పెటర్ సేల్సు అండ్ సర్వీస్
ఆంధ్ర ఎలక్ట్రికల్ హౌస్ లిమిటెడ్.,

హెడ్డాఫీసు: ఏ లూరు - విజయనగరం

ఫోన్: నెం. 58.

డిస్ట్రిబ్యూటర్స్:

పెటర్, పెటర్ - ఫీల్డింగ్ ఆయిల్ ఇంజనూ, క్లెన్సర్
పంపులు ఇతర గృహములు

అందరికీ చెప్పేసినట్టే. “ఒరేయ్, విడియనాడు గుళ్ళల్లోకి వెళ్ళాలి. ప్రాద్దున్నే అంతా తలంటుపోసుకొని కొత్తబట్టలు కట్టకొని, బడికి వచ్చి అన్నీ అప్పజెప్పాలి. ఒక్కొక్క కొబ్బరికాయా, కానీ కానీ తీసుకొని మళ్ళీ మధ్యాహ్నం మూడింటి కల్లా బడికి రావాలి తెలిసిందా? మళ్ళీ చెప్పను జాగ్రత్త,” అని ఒక్క కేకేనేవాడు: ఇంటిదగ్గర ఓట్టాన తలంటిపోసుకొని పిల్లలు కూడా ఆవేళ ఏం మారాం చెయ్యకుండానే నోరు మూసికొని తలంట్లు పోసికొనేవాళ్ళు. అమ్మా వాళ్ళు కోప్పడక్కలేకుండానే తలంటి పోసుకొన్నట్లు మెస్టరికి తెలిసేందుకు నానాయాతనా పడేవారు.

అవాళగుడికి తీసుకెళ్ళటం వంతు ముసిలి మాస్టారి చే. సోమయ్య గారూ సాయబ్బు మాస్టరూ కూడా వచ్చేవారు గాని పిల్లలను మాస్టార్ని గుడి దగ్గర వదలిపెట్టి, పిల్లల తండ్రులను మంచిమాటగా కలుసుకొనేందుకుమళ్ళీ పిల్లల ఇళ్లకుతీసికెళ్లేవారు.

అప్పటికీ ప్రతి పిల్లవాడికి ఒక రంగు రంగుల విల్లంబు, ఒక బుక్కాగొట్టం, జరికోలాటం కట్టలు, ఆంజనేయులుబొమ్మా ఉండేవి. ఆంజనేయులుబొమ్మను తాడులాగి ఎగిరించటంలోకూడా, బొమ్మ చెడినకొద్దీ పిల్లవాళ్ళ ప్రజ్ఞ తెలివితేటలూ ఎక్కువవుతూ ఉండేవి. గుళ్ళోకి పోగానే, ముసిలి పంతులు ఒక పెద్ద పిల్లవాడిని ముందు నిలబెట్టేవాడు. ముగ్గురు

నలుగురు వరుసగా పిల్లలంతా వదిగజాల బారున నిలబడేవారు. కారుచివర ఐదారేళ్ల పిల్లలంతా ఉండేవారు. వాళ్ల వెనకాతల వెయ్యి కళ్లతో వాళ్లని కనిపెట్టా, ముందరిపిల్లలు తప్పులు రాకుండా పద్యాలు చదివేందుకు కేకలేస్తూ ముసిలి పంతులు ఉండేవాడు. గుళ్ళోకి వెళ్ళగానే, పద్యాలు పెద్ద పిల్లవాడు అందిస్తూ తక్కినవాళ్ళు అంతా అదేమాట ఏకకంఠంతో చదువుతూ ప్రాకారంలో మూడు ప్రదక్షిణలూ పూర్తిచేసేవారు. తరువాత ముసిలి పంతులు గుడి అరుగెక్కి గర్భగుడికి ఇవతలగా నిలబడి పసిపిల్లలను తనచుట్టూ పెట్టుకొని పెద్ద పిల్లలు వాళ్ళచుట్టూ చక్రం కట్టగా మధ్య నిలబడేవాడు. అప్పుడు గణపతిప్రార్థన నరనృసి ప్రార్థన అయాక “ధరసింహాననమై,” అని పెద్ద పిల్లవాడు పద్యం అందకొనేవాడు. అంతా “ధరసింహాననమై,” అని గుడి ఎగిరి పోయేట్టు అరిచేవారు. “నభంబు గొడుగై—తద్దేవతల్ భృత్యులై పరమామ్నాయములెల్ల వదిగణమై - బ్రహ్మాండమాకారమై - సిరిభార్యమణియై-విరించి కొడుకై- శ్రీగంగ నత్పుత్రియై - వరునన్ నీ ఘనరాజసంబు - వసుధన్ - వర్ధిల్లు నారాయణా -” అని పద్యం పూర్తి అయేది. అప్పుడు “శ్రీ పారశీ పుత్ర-శృంగారగాత్ర” మొదలెట్టేవారు. “జయా విజై భవా-దిగ్విజై భవా” అని పూర్తి అయాక ముసిలి పంతులు పిల్లల్ని వరుసగా పిలిచి కొబ్బరికాయ లిమ్మనేవాడు. ఆ

కొబ్బరికాయ లియ్యటానికి మెల్లినప్పుడుమాత్రమే పిల్లలకు అమ్మవారి విగ్రహం కనబడేది. ఆవిడ కిరీటం చేతులో ఆయుధాలు కాళ్ల కింద రాక్షసుడూ రూపం అంతా చాలా భయంకరంగానే ఉండేది. కాని కళ్లు మాత్రం మెండి బంగారాలతో తళతళలాడుతూ నవ్వుతూన్నట్టే ఉండేది. పూజారి కొబ్బరికాయ లన్నీ కొట్టాక పంతులు మళ్ళీ ప్రతి కుట్టువాడికీ సగం కొబ్బరిచిప్పా వెనక్కి ఇచ్చేవాడు. తక్కిన కొబ్బరి చిప్పలు పూజారులు తరిగి పెనగవప్పు మరమరాలు బెల్లం, అన్నిటితో కలిపి పెద్ద పళ్లాలలో పోసేవారు. పిల్లలందరికీ ముసిలి పంతులేపంచిపెట్టేవాడు. అందరూతీసేసి

కార్టైడ్ గాస్ లాంతరు

(కడపటి కన్వెక్షన్ గడువు)

కొత్త లాంతరు. ధరలు ఆఖరుసారి తగ్గింపబడినవి. 10 సంవత్సరములు గ్యారంటీ.

రిజిస్టర్డ్ డిజైను.

చేడిపర్మానమైన వెలుతురు నిచ్చును. వెంటనే ఆర్డరు యివ్వండి. ఇంత తక్కువ ఖరీదుకు ఇతరచోట్ల దొరకవు. వెల-రు 18/- పోస్టేజీవగైరా రు5/-ల మాడువారాలతిరువాతి ఖరీదు రు 36/-లు అవుతుంది.

Midland Trading Co. Ltd.
P Box No. 16605, Calcutta 4.

చేతులు లాగులకు తుడిచేనుకొని లేచేవాళ్లు - అక్కడే గుడిలోనే ఒక జడ కోలాటం ప్రతిదనరాక కట్టించేవాళ్లు. పైన ఒక కొక్కెం నుంచి, ఏడు రంగురంగుల దారాలు పేసిన తాళ్లు క్రిందదాకా వేలాడుతూ ఉండేవి. కోలాటం నేర్పుకొన్న ఏడుగురు పిల్లలు ఏడు తాళ్లచివరలు పుచ్చుకుని కోలాటం కట్టలు వాయిస్తూ, తాళ్లు క్రిందదాకా అల్లుకొంటూ వచ్చేదాకా, గుండ్రంగానూ అడ్డంగానూ ఇటు నుంచి అటూ, ఒకళ్లను దాటి ఒకళ్లు ఇల్లా అడుగులు వేసుకొంటూ నడిచేవాళ్లు. పిల్లలంతా కలిసి “శ్రీరఘురాముని నీతిచరిత్రము ఖ్యాతిగ వినరన్నా” అన్న పాట పాడేవాళ్లు. ఆ రంగుల తాళ్లన్నీ క్రిందదాకా పేసుకొని మళ్ళీ పురి విప్పుకొంటూ పైకి పోయేదాకా ఉండేది ఆ పాట. అక్కడినుంచి దక్షిణవీధి గుళ్లు, పడమటివీధి గుళ్లు, పేరయ్యకోనేటి గుడి, జనార్దనస్వామి ఆలయం. వాను

దేవాలయం ఇన్నీ తిరుగుకొంటూ బయలుదేరేవారు పిల్లలూ పంతులూ. ముసిలిపంతులు పసి పిల్లలనందర్నీ వాళ్ల వాళ్ల ఇల్లదగ్గర దిగబెట్టి, బడిదగ్గరకు వచ్చాక పెద్ద పిల్లలనందర్నీ పొమ్మనేవాడు.

మర్నాడునుంచే, పిల్లల ఇళ్లకు దండులు బయలుదేరేవారు. ఇళ్లకు బయలుదేరేటప్పుడు చాలామటుకు సోమయ్యగారూ, సాయబ్బు మాస్టారే పిల్లలవెంట వెళ్ళేవారు. పిల్లలతండ్రులతో కొంచెం నెమ్మదిగా బెల్లింపుగా మాట్లాడటం ముసిలిమాస్టారుకు చేతకాదు. ఆయన అగుస్తే, పిల్లల తండ్రులకు కూడా భయంగానే ఉండేది. కాని పూర్వీకపు తలిదండ్రులు ముసిలి పంతులతో పిల్లలు కలిసివస్తేనేమచ్చటగా ఉండేది. ఆయన దృష్టి ఇంటి యజమానులదగ్గర డబ్బు వడకిటంమీద ఉండేదికాదు. తనతోవచ్చిన పిల్లలందర్నీ నమంగా చూశారా లేదా అని ఉండేది. ఆయన వెళ్లే పంతుళ్లు పంతుకునేందుకు కూడా చాలినంత డబ్బు రాదని సామాన్యంగా లాక్యడైన సోమయ్యగారే, తాత్యంగా పెద్ద మాపుకారుల ఇళ్లకు తనే పిల్లల్ని వెంట బెట్టుకొని వెళ్ళేవాడు. కానీ ఒక్క గమ్మత్తుండేది. ఊళ్ళో అందరికన్నా భాగ్యవంతులు ఒకరిద్దరూ, ముసిలి పంతులు వస్తే మహా గౌరవం చేసేవారు. ఆయన డబ్బుమాట ఎత్తేవాడు కాదు. పిల్లలందరిచేతా ఘంటసేపయినా పద్యాలూ పాటలూ అన్నీ తప్పలులేకుండా అదరగొట్టి చదివించేవాడు. ఆ ఘంట

సేపూ పిల్లల కెల్లా ఉన్నా అక్కడున్న పెద్దలకు మహా సంతోషంగా ఉండేది. కాని ముసిలి పంతులు డబ్బుమాట ఎత్తేవాడు కాదు. ఆయనకు డబ్బున్నదని ఆ పెద్దలమీద ప్రత్యేక గౌరవం ఏమీ ఉండేదే కాదు. అందుకనేనేమో, ఎవళ్లకూ కానీ రాలచ్చని పెద్దలంతా అడలుతూ పంతులకు పాతికలూ ఏడైలూ నసుగుకొంటూ బ్రతిమాలుకొంటూ ఇచ్చేవాళ్లు. ముసిలిపంతులు పెద్ద ఇళ్లలో పాటు గుడిసెలకుకూడా పిల్లలను తీసుకెళ్ళేవాడు.

ఆయన పిల్లలతో వెళ్తున్నప్పుడు పదిరోజులూ పగటివేషాలు చేసే సున్నం వీరయ్యకూడా వేపం మధ్యలోనే పంతులుగారికి నమస్కరించేవాడు. పంతులు పిల్లల నకడ్డనిలవేసి, వీరయ్య గొల్లపడుచు హాస్యం, గొల్లవాడి హాస్యం, భామకలాపం, ఇల్లాటి పతీవేపం పూర్తిగా పిల్లలను చూడనిచ్చి, వీరయ్యను ఆశీర్వదించేవాడు. అతని హాస్యం నెమరువేసుకొంటూ ఒక్క పెద్ద నవ్వు నవ్వి “వీరయ్యా! శక్తివేపంతో మా పిల్లలనుమాత్రం రుడిపించకు” అని అనేవాడు. నిజానికి వీరయ్య “శక్తివేపం” పిల్లలు చూస్తే రుడుసుకోవలసిందే! కాని ముసిలిపంతుల కలవాటుపడ్డ పిల్లలను ఏ శక్తివేపమూ రుడిపించలేదు. దసరా పండుగలు అల్లా ఉత్సాహంగా జరిగేవి. ఆతర్వాత తాలూకాబోర్డులు తెలివిమీరాక ముసిలి మాస్టరుకి హిస్టరీ బ్రాగఫీ రావని ఉద్యోగంతీసేశారు.

టోనర్లు 100

ప్రతినెలా 2-8.0 చొ॥న 40 మాసములు కట్టవలెను. ప్రతినెలా డ్రా తీయబడును దానిలో గలుపొందినచో రు 100 ఇవ్వబడుతవి. మీరు వడ్డీ సంపాదించుకొనుటకు, అదృష్టమును పరీక్షించుకొనుటకు, డబ్బుదాచుకొనుటకు సదవకాశము. పూర్తి వివరములకు నేడే వ్రాయుడు. ప్రతిచోటా ఏజంట్లుకావాలి.

CITIZEN CHIT FUND BANK
Rajahmundry, M. S. M.

సినిమాచిత్రాల సెన్సార్లు

ప్రస్తుతం జరిగే సినిమాచిత్రాల సెన్సార్ విధానం చిత్ర నిర్మాతలకు చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉంటున్నట్లు స్పష్టమవుతున్నది. ప్రభుత్వ కేంద్ర సినిమాబోర్డు తీరవైన అగర్వాలా ముద్రానుకు వచ్చినప్పుడు ముద్రానులోని తమిళ తెలుగు చిత్ర నిర్మాతలలో చాలా మంది ఆయనను కలసుకొని ఈ నాడు అమలులో ఉన్న సెన్సార్ కోడ్ గురించి చాలా ముర పెట్టుకొన్నారట. త్వరలోనే కలకత్తాలో ఒక భూమిశం జరిగి పక్కాగా ఫీలింగ్ కోడ్ తయారు చేస్తారు. అంతదాకా చిత్తుకోడ్ అమలులో ఉంటుంది.

సినిమా సెన్సార్ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వం జోక్యం కలిగించుకోక పూర్వం వివిధ రాష్ట్రాలలో చిత్ర నిర్మాణం జరిగే పం గాలు బొంబాయి, మద్రాసు రాష్ట్ర

లలో వేర్వేరు సెన్సార్ బోర్డులుండేవి. ఇందువల్ల సెన్సార్ విధాన ప్రమాదాలలో హెచ్చుతగ్గులుంటున్నాయనీ, దేశమంతటా ఒక ప్రమాణంలో సినిమా చిత్రాల సెన్సార్ జరగటానికే కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని ఏర్పాట్లు చేసింది.

ఈ కొత్త ఏర్పాట్లు ప్రారంభమయ్యాక మద్రాసులో తీరి చిత్రాలపై సెన్సార్ అయినాయి. ఇందులో ఒక్కటి మద్రాసు సెన్సార్ కలెక్టరనుండి తప్పించుకోలేదు. చాలా ఏళ్లుగా సినిమా రంగంలో ఉన్న వాళ్ళకిది విధూరంగా కనిపించటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఎందుచేతనంటే పూర్వం సెన్సార్ కలెక్టరు చిత్రం గురికావటమంటే చాలా విధూరంగా ఉండేది. తమ చిత్రంలో ప్రజలు కూడరానివి, వివరానివి ఉన్నాయనిపించుకోవటం చిత్ర నిర్మాతలకు చాలా అవమానంగా ఉండేది. కాని

ఇప్పుడు సెన్సార్ కలెక్టరు తప్పించుకోవటం దాదాపు అసాధ్యంగా ఉంటున్నది. “ఇది ఎందువల్ల?” అని చిత్ర నిర్మాతలకు అడుగుతున్నారు. సెన్సార్ నియమాలు చాలా క్లిష్టంగా ఉన్నాయని అయినా అనుకోవాలి, లేదా చిత్ర నిర్మాతలకు బొత్తిగా నైతికదృష్టి లేకుండా పోయిందని అయినా అనుకోవాలి.

వాస్తవం చూపిస్తున్నది రెండూ కొంత కొంత సత్యంగా కనిపిస్తుంది. ఇప్పుటి సెన్సారు అధికారులు బొత్తిగా తమ నీడ చూసి తామే భయపడుతున్నవారల్లే ప్రకటిస్తున్నారు. వారి మనస్తత్వంలో బేదార్థ్యం బదులు రహస్య పరిశోధకుల ఛోరణి హెచ్చుగా కనిపిస్తున్నది. తమకు తప్ప చిత్ర నిర్మాతలకు గాని, ప్రేక్షకులకుగాని “డీ సెన్సర్” అనేది లేదన్నట్లుగా వీరు ప్రకటిస్తున్నారు. కొన్ని చోట్ల సినిమా ప్రేక్షకు

భారత్ లక్ష్మీవారి “ప్రియురాలు”లో “మోహిని” లక్ష్మీకాంత

వలన అపాయకరమైన సినిమా చిత్రాలను చిత్రంగా కాపాడే భారాన్ని దేవుడు తమమీద వేసినట్లుగా వీరు ప్రవర్తించటం జాగుర్పాకరంగా ఉంటున్నది.

అయితే చిత్రనిర్మాతల ఋణమంతులకు కూడా వీలులేదు. వేటి చిత్ర నిర్మాతలలో చాలా మంది పూర్వకాలపు చిత్రనిర్మాతల నుండి వారు కారు. వెనక చిత్ర నిర్మాతలకు కళా విషయకమైన ఆర్థిక గౌరవం ఉండేది. వారు చిత్ర నిర్మాణం అమూల్యం తెలిసి, చిత్రం నిర్మించేవారి నందరినీ - డైరెక్టరుతో సహా - నడిపించుకొనేవారు. కానీ ఆ తరం చిత్ర నిర్మాత లిప్పుడు చాలావరకు వెనకపడి పోయి, ఇప్పుడు కేవలం వ్యాపారసంబంధాలను పురస్కరించుకుని చిత్ర నిర్మాతలు గారంగంలోకి వస్తున్నారు. వీరిలో చాలా మందికి వ్యాపారదృష్ట్యే తప్ప సినిమా కళతో ఇంకెట్టి సంబంధమూ లేదు. ఈ నిర్మాతలకు కావలసింది గొప్ప చిత్రం తీరమన్న భావంతో సంపాదించటం కాదు; చాలా డబ్బు గడించిన చిత్రం తీరమని పించుకోవటం. డబ్బు గడించే ఈ ప్రయ

త్నంలో చాలా మంది చిత్రనిర్మాతలు వలయనప్పుడల్లా తమ తారల వడ్డీలు ప్రదర్శించటమూ, అక్కిలగర్విరమైన సంభాషణలు రాయించటమూ, ప్రేక్షకులకు రసానుభూతి నివ్వటానికి బదులు ఉండే కాన్సి-ధయం, సప్లై, దుఃఖం మొదలైనవి-కలిగించటానికి యత్నించటమూ చేస్తున్నారు.

అయినప్పటికీ ఇటువంటి ప్రతి యత్నాన్ని సెన్సార్ బోర్డు వారు పురుగురటంలో ఔచిత్యం లేదు. ఈ చిత్ర నిర్మాతలు డబ్బుకోసం పడేపాట్లు చూసే జాగుర్పాకే అవకాశం ప్రేక్షకుల కివ్వవచ్చు. వాళ్లు నోట్లో చేటుపెడితే కొరకలేని చంటి పిల్లలను కోవటంలో ఆర్థం కనపడదు. చిత్ర నిర్మాణంలో ప్రవేశించే ఇటువంటి మళ్లుడు ఖండించటానికి తగిన విమర్శకులూ, సంఘ కమిటీలూ, ప్రజాభిరుచి, ఉత్తమ చిత్ర నిర్మాతల ఉత్తమ చిత్రాలూ, లేవనకోవటం ఒక తప్ప. సర్వతోముఖంగా జరగవలసిన ఈ సాంఘిక కలాపాన్ని సెన్సార్ బోర్డులోని

సభ్యులు తమ భుజస్సంధాల మీద వేసుకోవటం మరొక తప్ప.

అదీకాక, ఒక ప్రసిద్ధ చిత్ర నిర్మాత చెప్పినట్లు, ప్రస్తుత సెన్సార్ విధానం అతి యుక్తిమైన కళాప్రయోజనాన్ని గాలికి వదిలి నలుసు లేరుకున్నది. ఏ ప్రేక్షాత్మకా ఎక్కడైనా పొరపాటున పమిట తొలిగించా, "హారతి" అన్న మాట "రతి" అన్నది ధ్వనించటానికి పెట్టారా—ఈ భారతీయ చిత్రాన్ని పరిశీలించే సెన్సార్ బోర్డు వారు "ఈ చిత్రం యొక్క ఆశీయం వారిని ఉత్తేజ పరచటము కాదా?" అన్న విషయం చూడకుండా ఉన్నారు. ప్రజలను నిర్వీర్యపరచినా ఉత్తేజపరచినా చిత్రం యొక్క సంకేతమే ఆపని చేయాలిగాని వ్యంగ్యంగా ప్రవేశ పెట్టిన అల్లీలూ ఆటే బాధించవు. దీనితో బాటు గమనించ వలసిన మరొక సత్యమేమిటంటే, ఎంతవ్యంగ్యంగా అల్లీలూ పెట్టినా ప్రేక్షకులు కనిపెట్టగలరు గాని చిత్రం యొక్క ఆశీయంలో దుర్మార్గం ఉంటే సామాన్య ప్రేక్షకులు కనుక్కోలేరు.

ఆర్. వర్మనాథన్ ప్రొడక్షన్స్ వారి "రాజేశ్వరి"లో శ్రీరంజని, శ్రీరామమూర్తి

యువాపిక్పర్నవారి 'టింగ్ రంగా'లో ఆకాలత.

ప్రస్తుత సెన్సార్ కోడ్ గురించి ఇంకొక అభ్యంతరంకూడా ఉన్నది. ఇది హాళీవుడ్ ప్రొడక్షన్ కోడ్ కు అనుకరణ. అయితే హాళీవుడ్ కోడ్ చిత్రనిర్మాతలు తమ మర్యాదను తాము కాపాడుకొనేటందుకు ఏర్పరచుకొన్నది. అందులోని నిబంధనలు స్థూలంగా ఉన్నప్పటికీ, ఆచరణలో వాటిని ఏ పరిమితిలో అనుసరించాలో వారికి తెలుసు. మన దేశంలో ఈ కోడ్ ప్రభుత్వంచేత చిత్రనిర్మాతలమీద ప్రయోగించబడుతున్నది. చిత్రనిర్మాణంలో గల కష్టనష్టాలను బొత్తిగా ఎరగని అధికారులు, స్థూలంగా ఉన్న ఈ కోడ్ ను ఆచరణలో తమ ఇష్టంవచ్చినట్లా భాష్యం చేసి చిత్రాలను సెన్సార్ చేస్తున్నారు. ఇందువల్ల చిత్రనిర్మాతలు చాలా చిక్కులకు లోనవుతున్నారు.

వీరి చిక్కులు అర్థం చేసుకోవటానికి ఒక్క ఉదాహరణ చాలు. ఒకానొక చిత్రంలోని ఒకానొక పాటలో ఒకమాట అసహ్యంగా ఉన్నది, దాన్ని తీసివెయ్యమంటారు సెన్సార్ వారు. వచనంలో ఒక్కమాట కత్తిరించినా ఎంతో చిక్కున్నది. బొమ్మక మే సాండ్ బ్రాక్ కొంచెం కిందిగా ఉంటుంది. అందుచేత ఆ మాటమాత్రమే కత్తిరించటం సాగ్యంకాదు. అందుచేత ఆ సాట్ తొలూకు నెగటివ్, సాండ్, మల్లీ ప్రెజెంటేషన్ రెంటిలోనూ కత్తిరింపులు చేసి మళ్ళీ ప్రింట్ చెయ్యాలి. ఇంతా కష్టపడినా బాక్ గ్రౌండ్ మ్యూజిక్ పోతుంది. ఆ సాట్ చివరదాకా సంభాషణ ఉన్నట్లయితే అందులో దాదాపు ఒక అడుగు అవతలి సాట్ మీదికి పోతుంది. దాన్ని మళ్ళీ ప్రింటు చెయ్యాలి. ఇదంతా చేసినా మాట కత్తిరించటంవల్ల "కంటిన్యూయిటి" చెడి "జెర్క్" వస్తుంది. ఇదంతా సెన్సార్ బోర్డ్స్ భుక్తిని బాధించదు. ఆర్థిక గౌరవంగల చిత్రనిర్మాత కంటిన్యూయిటి చెబుకుండా ఉండగలదులకు ఎన్ని పాట్లు పడతాడో, ఎక్కడన్నా కంటిన్యూయిటి చెడితే ఎంత అవమానపడతాడో సెన్సార్ బోర్డ్స్ భుక్తులకు తెలిదు. పోనీ కత్తిరించమన్న ఆమాట నిజంగా అభ్యంతరకరమైనదని సెన్సార్ కోడ్ ఖచ్చితంగా రుజువుచేసుందా అంటే చెయ్యదు. సెన్సార్ బోర్డ్ వారిది తుదితీర్పు!" దానిపై అప్పీలులేదు.

ప్రభుత్వంవారు సెన్సార్ కోడ్ తయారుచేసి, దాన్ని తమ నియోగితులద్వారా అమలు జరపడమే తప్పనిసరి అయేపక్షాన ఫీలింగ్ కోడ్ కాసనాలవలె నిర్దష్టంగా, నిక్కచ్చిగా, న్యాయస్థానంవారి తీర్పుకు తట్టు

కు నేలాగుకోడాలని కొందరు భావిస్తున్నారు. ఇందులో ఆక్షేపించవలసినదేమీ లేదు.

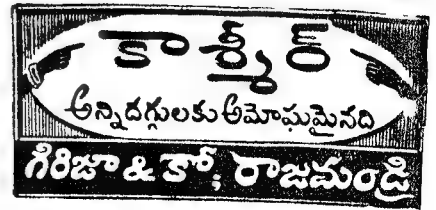
మన దేశంలో హాళీవుడ్ ప్రొడక్షన్ కోడ్ అమలు చెయ్యటంలో అర్థంలేదు. ఎందుకంటే మనదేశంలో సెన్సార్ కాని చిత్రాన్ని ప్రదర్శించటానికి ప్రభుత్వం ఒప్పకోదు. ఆమెరికాలో సెన్సార్ కాని చిత్రాన్ని ప్రదర్శించవచ్చు. సెన్సార్ కాని చిత్రం ప్రదర్శిస్తున్నప్పుడు అందులో లోపాలేవైనా ఉంటే వాటికి హాళీవుడ్ పరిశ్రమ జవాబు దారి కాదన్నమాట. ఆ సంగతి తెలిసి ఎగిరి బిల్లులు చిత్రాన్ని ప్రదర్శిస్తారు, డిస్ట్రిబ్యూటర్లు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తారు, ప్రేక్షకులు చూస్తారు. అంతకంటే మరేమీ కాదు.

ఆమెరికా ప్రజలు తమ బాధ్యతలు గుర్తెగినవారు, మన ప్రేక్షకులు ఆమాయకులు అన్నది తాత్కాలికంగా ఒకవాదం కావచ్చు. కాని ఇప్పటిలాగా సెన్సార్ జరిగినంతకాలమూ మన ప్రేక్షకులు తమ అమాయకత్వం నుంచి ఎన్నటికీ బయటపడే అవకాశం లేదు.

చిత్ర నిర్మాణం మీద కొన్ని అంశాలు ఉపనిసినమాట ఎవరైనా ఒప్పుకుంటారు. నాగరికతగల సమాజంలో ప్రతి వ్యక్తి యొక్క వేష భాషల వైనా, ప్రవర్తన వైనా కొన్ని అంశాలున్నాయి కాని

వాటిని ప్రభుత్వం చట్టాలద్వారా అమలు చేయలేదు. అనిర్దిష్టవ్యక్తులు సమాజానికి అపచారం చేసి సంఘ విప్రోహాలుగా తయారుకాకుండా చూడటానికి, వివిధ ప్రజావర్గాలకు గల హక్కులు నిర్వచించటానికి శాసనాలు జరుగుతాయి. చిత్రనిర్మాణం సాగించే వ్యక్తులను దొంగలకిందా, హస్తకులకిందా జమచెయ్యటం దారుణం. ఫీలింగ్ కోడ్ నీనిమాప్రేక్షకుల ఏ హక్కులను గాని భద్రపరచటానికి తయారయిందనుకోవటానికి అసలే వీలులేదు.

అందుచేత ఫీలింగ్ కోడ్ తయారుచేసే భారాన్ని చిత్రనిర్మాతలకే వదిలి, సెన్సార్ బోర్డులో పనిచెయ్యటానికి గాను చిత్రనిర్మాణంగురించి విశేషమనుభవంగలవారిని నియమించటం సరిఅయిన పని. చిత్రాలద్వారా జాతికి ప్రమాదం కలిగే పరిస్థితి ఏర్పడేపక్షాన అటువంటి చిత్రాలను తీసేవారిని దండించటానికి దేశంలో శాసనాలు లోపించవు. ★

బోనోమింట్ చ్యూయింగ్ గమ్ - విరేచనకారి

బోనోమింట్. మెల్లగా పనిచేసినా, ప్రేగులను మాత్రం పూర్తిగా పరిసుభ్రంచేస్తుంది. ప్రేగుల్లో పట్టుబట్టినట్లుకాని, మరియింకేవిధమైన భాధను కాని కలిగించదు. పెద్దలు, పిన్నలూకూడా బోనోమింట్ చ్యూయింగ్ గమ్ ని నిస్సంకోచంగా వాడవచ్చునని మాసలహా.

2, 8, 18, విక్లయగం పేకట్లతో దొరకును.

ఏజంట్లు: ■ ఓరియంటల్ మర్కెండైజ్ ఏజన్సీ, 88-A ఆర్మీయన్ స్ట్రీట్, మద్రాస్.

ప్రెస్ నోటు :

ఈస్టర్న ఆర్ట్ ప్రొడక్షన్స్ వారి

★ లావణ్య ★

[తెలుగు చిత్రం]

ఆక్టోబరు 4 ఉదయం 10 గంటలకు ప్రదానం రాజకుమారిటాకీస్ లో పై చిత్రం ప్రతికలవారికి చూపబడింది. ఇందులో పాపనాథం శివన్ గారి ఆ నేక పాటలూ, వేలీ కమల స్వత్యలూ ప్రత్యేకాకర్షణ. కథలో వైచిత్ర్యాన్నిగా ఉన్నది గాని జిగి లేదు. ఇందులో ప్రధానపాత్ర నూర్యప్రభ ధరించి ఉన్నంతలో చక్కగా నిర్వహించింది. ప్రధాన పురుషపాత్రను ధరించిన టి. ఇ. వరదన్ సంతృప్తికరంగా లేడు. పులిమూటహాస్యం కూడా చెప్పకోదగి లేదు. ఈ చిత్రం వాహినీస్టూడియోలో, ఆ నేకమంది వాహినీ టెక్నిషియనుల సహాయంతో తయారుచేయబడింది. ఈస్టర్న ఆర్ట్ వారు ఇకముందు ఇంకామంచి చిత్రాలు తీయటానికి కృషి చేయాలి.

జ్ఞానాంబికావారి

★ మంత్రదండం ★

[తెలుగు జానపదచిత్రం]

మనుషుల్ని మాయ చేయగల దండం చేతి కర్రగా కూడా ఉపయోగించబుండా పోయింది. మహా మాంత్రికుడు మామూలు పహారావాడి చేతిలో చస్తే, యోగిని మాంత్రికురాలై కథానాయకుడి కష్టాలను దివ్య దృష్టితో కనిపెట్టటమే గాక, రక్షించవలసినవారు పెళ్లిపడకలు వడిచి తీయించి ఆలస్యంగా రావటంచేత ప్రాజాలు కోల్పోయిన కథానాయికను కూడా బతికించింది. మహారాజావారి మదపుటేనుగు పుచ్చమాలను సరిఅయిన వారనుడి మెడనే వేసినప్పటికీ, తనకు దత్తుడైన పరాయి వాడు పరాయివాడు కాడనీ, పొత్తిగల్లో శిశువుగా ఉండి తన దుర్మార్గాన్ని గ్రహించిఉంటాడనీ భయపడి చిన్నరాణి అతణ్ణి చంపటానికి మాంత్రికుణ్ణి నియోగించింది. మంత్రదండం సహాయంతో అదృశ్యంగా ఎక్కడికైనా వెళ్లిగలిగిన గిరిజమంత్రదండాన్ని పాదలలో దాచి, చిన్నరాణికి చేతులెచ్చింది. అసలు పాపం గిరిజకు రాతి మీద పడితల పగలగొట్టుకోవటం రాసి పెట్టేవుంది. చిత్రంలోగల పాత్రలన్నీ, సన్నివేశాలలో సహా చిత్ర నిర్మాతల ఆడుగులకు మడుగు లాతాయి. సి. యస్. ఆర్. మటుకు ఎవరి అనుమతీ లేకుండా కొద్దిసేపు చాలా అద్భుతంగా వటించాడు. జ్ఞానాంబికావారి "మంత్రదండం"ను ప్రదానం ప్రతికలవారికి వాహినీస్టూడియోలో ఆక్టోబరు 5 ఉదయం చూపించారు. ★

అరుణోజయ ఆరవవార్షిక కోత్సక సందర్భాన శ్రీమతి కృష్ణకుమారి
చిత్రకోత్సవం జరిపింది.

“పెద్ద మనిషి” (22-వ పేజీ తరువాయి)

వాణ్ణి పిలవలేదని అనలేం. అసలు ఆయన స్వభావమే అంత; బజార్లో నుంచుని పెద్దగా రంకెలు వేయడమంటే ఆయన గారికి అసహ్యం. వెంకట్రామయ్య గారి ప్రయత్నం లేకుండానే ఆయన చేతికర చివరనున్న వండి వన్ను పొట్టాన్ని ‘అటూ ఇటూ’ కదిపింది. తాగోద్దమీద విద్యుద్దీపకాంతిలో-పులి పిరి కాయితంలోంచి మెరుస్తూన్న దాన్ని వెంకట్రామయ్య గారి యెడంచేయి అందుకొంది. అరచేతిలో పచ్చటి దేవత! ఖంగారపు గొలుసు!! నరాలకు యెలక్ట్రిక్ షాక్ తగిలినట్లుంది. కళ్ళు జిగేలో మన్నాయి. గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నాయి. పది శివరీలకు ప్రమాణమేగాని తక్కువుండదు. దురదృష్టవంతుడు! పాపం జారవిడుచుకొన్నాడు. వెంకట్రామయ్య గారు తలపై కత్తిచూశాడు. కాని ఆ వ్యక్తి అంతకు

ముందే ఆములుపు తిరిగాడు. అతను వెళ్ళిన వైపు ఆయన గారూ నడుస్తూన్నారు. గుండెల వేగం హెచ్చిన కొద్దీ కాళ్ళ వేగం తగ్గింది. ములుపు తిరిగారు, కాని ఆ వ్యక్తి దృష్టిపథంలోంచి తప్పుకున్నాడు. వెంకట్రామయ్య గారు ప్రయత్ని లోపం చేశాడనడం - అనూయ కొంచెపు బుద్ధితోనే కావచ్చు. లేక యితరుల పెద్దమనిషి తనాన్ని అదృష్టాన్ని చూసి వార్యలేక పోవడం కావచ్చు! వాడి అశ్రద్ధకు వెంకట్రామయ్య గారికి నిజంగానే కోపం వచ్చింది. గొలుసుతో పాటున్న చిన్న చీటిని తీసి చూశారు. దాన్లో నయరా వాడి అడ్రసు వుండక పోతుందా అని. ‘పన్నెండు శెవరీల ఆరు చిన్నాలు - తొమ్మిదివందల యరపై ఆరు రూపాయల మూడున్నర అణాలు? తూకం విలువమాత్రం వున్నాయి. వాడి అడ్రసు తెలుసుకోలేకపోయాననే నిస్పృహను, గొలుసుతూకం అజిచిపెట్టింది. ఇతరుల సామ్య అనే శంకను దాని విలువ తొలగించి వుత్సాహాన్ని కలిగించింది. వెంకట్రామయ్య గారు వోసారి ‘అటూ-ఇటూ’ చూసి వెనక్కు తిరిగాడో లేదో పరుగు పరుగున వస్తూన్న వోహాడు ఆయన గారి కళ్ళద్వారా కదిలాడు. చేతిలోని గొలుసు నిశ్శబ్దంగా పక్క జేబులోకి పోయింది. నిర్వికారంగా ఎంతో గంభీరంగా - చెప్పలూ, చేతికర శబ్దం చేసుకుంటూ వస్తూన్న వెంకట్రామయ్య గార్ని నిలవేశాడు ఎదురుగా వచ్చినవాడు. వాణ్ణి తను గమనించనట్టే ఏమి జరగనట్టే చేసే ప్రయత్నం వాడిముందు ఫలించలేదు. ఇద్దరి కళ్ళూ వోసారి కలుసుకున్నాయి. అదేదో నన్ను చూడనియండీ అన్నట్లు ఆయన గారి మొహంలోకి చూశాడు కొత్తవాడు.

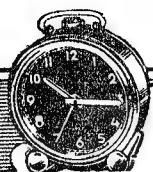
ఏదీ? అన్నట్లు ప్రశ్నార్థకంగా చూశారు వెంకట్రామయ్య గారు. “అదే! మీరు తోడ్కుమీద వుంటే తీసి జేబులో వేసుకున్నారే అది!! మీముందుగా పోయాడే వాడే పాపం జార విడుచుకున్నట్లున్నాడు. దూరంగా నేనంత చూశానే!” అన్నాడు కొత్తవాడు. వెంకట్రామయ్య గారు అయోమయంలో పడ్డారు. నిండుకుండ తొణికింది. నరల్లా వణుకు కదిలింది. కారుతూన్న చెమటకు చొక్కా సగానికి పైగా తడిసిపోయింది. వెంకట్రామయ్య గారికి తెలియకుండానే చేతిలో కొచ్చింది జేబులోని గొలుసు. ‘ఓయిదా?’ అన్నట్లు గంతకుడి కళ్ళలోకి చూశారు.

“పెద్ద గొలుసే! చాలా ఖరీదవుతుంది! పాపం, వాడెవరో కనుక్కొని యిచ్చి వేయకూడదూ? ఏదీ యిలా యివ్వండి?” అంటూ చేతిలోవున్న గొలుసును పట్టుకొన్నాడు. “అది నువ్వు చెప్పేదేంటోయ్! నీ మొహం! ఆమాత్రం నాకూ తెలుసు; వాడి భోగటూ తెలియగానే యివ్వాలనుకుంటున్నాను. అందుకే గొలుసు నాదగ్గర వుంచుకొన్నాను.” అంటూ వాడి చేతిలోంచి గొలుసు విడిచించుకొన్నాడు.

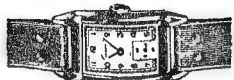
“ఇలాంటి పెద్ద మనుష్యుల్ని చాలా మందిని చూశాంటే! ఆ పప్పులేం వుడకవు, ముందు ప్లేషన్ కు పద. గట్టిగా అన్నాడు వెంకట్రామయ్య గారి చేయి గుంజుతూ వెంకట్రామయ్య గారు యిరుకున పడ్డారు. పోలీస్ ప్లేషన్, యిన్ స్పెక్టరు, లాటిలు, దొంగలు, అంతా వోసారి కళ్ళల్లో పెదిలారు. చేయివిడిచించుకొని రెండుఅడుగులు వేశారు “పదా” అంటూ.

వెంకట్రామయ్య గా రెప్పదూ యింత తక్కువ రకపు జనంతో ఘర్షణపడివుండలేదు! ఈ రోజు పిడితో యిలా ఘర్షణ పట్టం చాలాచిన్నతనంగా వుంది ఆయనకు. ఇంత విలువైన గొలుసు వాడికిచ్చి పది

మూడు వారాల తగ్గింపు
పెద్ద తరగతి గడియారాలు
10 సం॥ గ్యారంటీ.
ఫాంచెన్ పెన్ ఉచితం.

పాస్ పైమెంట్ 35/- 17/12/-
చీమిర్ అలారం ఇంగ్లీష్ 46/- 24/-

7 సం॥ వుడకపు 55/- 22/-
15 సం॥ చదరపు గోడెడ్

76/- 40/-
15 సం॥ ట్రీ గోడెడ్ 85/- 32/-
15 సం॥ గొలు పిలు 110/- 52/-

5 సం॥ పెంటర్ 55/- 20/-
నెకండు

MIDLAND TRADING CO. LTD
POST BOX 16605 CALCUTTA - 4
POSTAGE EXTRA PENFREE WITH EACH WATCH

పైట్రా
గర్భావయ రోగనివారిణి

సర్వ గర్భావయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి, సత్స్వంతానమును కలుగజేయుటలో మా జైత్రబా మిక్కిలి ఘనతపహించినది. అన్ని షాపులలో దొరకును.

రు 2-8-0

కృష్ణా రేబరేటర్
★ బెజవాడ ★

లించుకోటమా? పోలీసుస్టేషనుకు పోవడమా? మధనపడ్డారు ఎంతోసేపు, ఆయన గారు.

కొంతదూరం పోగానే కొత్తవాడు ఆగి యిలా అన్నాడు. "ఆ గొలుసును ఎవరకీ కాకుండా ఏ యిన స్వేచ్ఛరు మొహానో పెట్టడం దేనికి? మీరు దొంగకింద జమ కోవడం దేనికి? ఏదోవిధంగా మనలో మనం సర్దుకోవాలిగాని."

'ఏంచేద్దాం' అన్నట్టు సందేహంగా చూశారు వెంకట్రామయ్యగారు.

"ఏదో కొంత నాకు ముట్టచెప్పి గొలుసు మీరే వుంచుకోండి." రాజీమార్గంగా అన్నాడు.

అలా వాడికి, లంచంయిచ్చి... గొలుసు తను వుంచుకోటానికి వోపట్టిన వొప్పకోలేదు. కానివాడు ఆయన గొలుసు కాజేస్తూనే నూసి నట్టు రిపోర్టు చేస్తానని, యింకేమేమో చేస్తానని, బెదిరించి, ఆయన గారి దగ్గర డెబ్బ అయిదు రూపాయలు, కొంత చిల్లర మొత్తం పుచ్చుకొని "కొంగ సాము జాగ్రత్తగా అమ్ముకోవాలినుమా?" అని సలహా ఇచ్చి పక్కసందు వేదూసుకు పోయాడు.

వెంకట్రామయ్యగారు గట్టిగా వోసిట్టారన్న విడిచి యింటి మొహాపట్టారు. అంతా వో పీడకలలాగా వుంది. పక్కజేబులో బరువుగా తగులన్న గొలుసు కలకొడు 'వెయ్యిరూపాయల అదృష్టం' నిజం అంటూన్నట్టుంది.

వాడు పోతూ 'దొంగ సాము జాగ్రత్త...నుమా!' అన్న మాటలు ఆయన గారి చెవుల్లో యింకా రింగుమని మోగు తున్నాయి.

'దొంగముండా కొడుకు? ఎంత పని చేశాడు? ఆ దొరికిన గొలుసును ఎలాగైనా సొంత దారుడికి యివ్వాలనుకున్న తన్ను, ఆమోమయంలో పెట్టి - దొంగను చేసి, డెబ్బ అయిదు రూపాయలతోపాటు చిల్లర డెబ్బలు కూడా పొడుక్కు పోయాడు. ఆ గొలుసు తను దాచుకోవా లని ఏకోశానా అనుకోలేదు. అలా పెద్ద బజారుకు పోయి విచారిస్తే, యీ రోజు కొకపోయినా రేపయినా గొలుసుపాకేసు

కున్న వాడెవరో ఆ ప్రాంతంలో తెలియకపోదు.

అయితే వాడు గుంజుకుపోయిన డెబ్బ అయిదు రూపాయ రెలావస్తయో? దాని సిగ తరిగిరి చిల్లరపోతే పోయింది. ఒక వేళ గొలుసు పోయినవాడు కనిపించితే సంగతి విని, నమ్మి డెబ్బ యిస్తాడా? లేక డెబ్బ కోసం యీ ఎత్తువేస్తున్నాననుకుంటాడో? యీలా ఆలోచిస్తూ వెంకట్రామయ్యగారు వుండి తిన్న గొడ్డు అయిపోయారు!

వరువు మర్యాదల్లో పుట్టి పెరిగిన వెంకట్రామయ్యగారికి యిలాంటి నీచపు సందర్భంగా పదిమంది నోట్ల పట్టం యివ్వం లేకపోయింది. తొందరపడి; వాడికి డెబ్బ ఇచ్చినందుకు వారి తెలివితక్కువకు వారిమీద వారికే కోపం, అసహ్యం కలిగింది. అయినా వాడు అలా నడిబజార్లో తన్ను అల్లరి పెట్టే స్థితిలోనే వాడికి లాంగి పోవాల్సి వచ్చింది.

ఇప్పుడు విచారించి ఏమీ ప్రయోజనంలేదు. తన డెబ్బకోసం - నలుగుర్లో అల్లరి పడకుండా వుండాలన్నా - ఒకే ఒక మార్గం - వీలెంత తొందర్లో విసిరి పుచ్చుకుని దాన్ని పాకేయడం. విసిరు పుచ్చుకుని అవతలి పాకేంత తెలివితక్కువవాకేం కాదు ఆయన గారు. అంటే వీలెంత తొందర్లో ఆ గొలుసును వదిలించుకోటం. చప్పున దొంగసాము జాగ్రత్తగా అమ్ముకోవాలి నుమా! గుర్తుచ్చి వెంకట్రామయ్యగార్ని మంత్రముగ్ధుణ్ణి చేసినయ్య.

'అయినా యిందులో తను కావాలని చేసింది ఏమీ లేదు. మోకాళ్ళకు తగిలిన అదృష్టాన్ని పెట్టివేయడం ఏమంత విచేకం? దొరికినసాము - దొంగ.....' చిన్నప్పటి లోకోక్తి గుర్తుతెచ్చుకుని ఆత్మను సంతృప్తి పెట్టుకొన్నారు.

ఆ రాత్రి వెంకట్రామయ్యగారికి సరిగా నిద్ర పట్టలేదంటే ఆకస్మికపదాల్పిం దేమీ లేదు. అన్నీ పీడకలు - దొంగలు పోలీసులు, లాటిలు జైళ్లు, గళ్ళచొక్కాలు, సంబర విశ్వలు - అంతా నరకం, కళ్ళు మూస్తేసరి! తాటాకు మంటల్లాగ లేచిన ఆలోచల్లకు బుర్ర వేడెక్కింది. మనసు బరువెక్కింది.

'ఈ తప్పని సరి దొంగ...' నిజంగా వెంకట్రామయ్యగారు తీరని కష్టధకు గురైనారు. తెలికింద పున్న గొలుసు త్రాచుపామై పడగవిప్పి ఆయన కళ్ళల్లో నాట్యం చేసింది. ఆ పాపభారాన్ని వోది లించుకు వేదాకా ఆయన గారికి మనశ్శాంతి లేదు.

(తరువాయి వచ్చేవారం)

విడల అజీరమా?

GRIPLEX త్వటిలో వారి కడుపు

నొప్పి, వాంఠి, భేదులు, ఉబ్బరము, జ్వరము, దగ్గు, ఈడ్పులు మొదలగు వాని నెల్ల హరించి, వారికి హాయి, మికు ఆనందము గూర్చును. ఏమరకండి. ఈదివ్యా

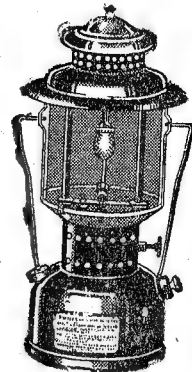
గ్రిపెలిక్స్

మృతము, విడల ఆరోగ్యము కాపాడుచు, బలవంతుల గావించుటలో శ్రేష్ఠమైనది.

Mfrs: Synthetic Medical Products.

Madras 10.— Ongole. Stockists: Standard Drug & Chemicals 131, Nainiappa Naik St., Madras.

గాన్ లాంతరు

పూర్తిగా అమెరికాలో చేయబడినవి 400 కాండిల్ సవరు. సరికొత్త ప్యాకు. ధరలు విశేషంగా తగ్గింపబడినవి. వత్తులు, రెంచీలు, అన్ని పనిముట్లతో అమ్మబడును.

ప్రకస్తమైనది. పెద్ద పైజా. 10 సం॥లు గ్యారంటీ. ఖరీదు రు. 89/- ప్యాకంగు పోస్టేజీ రు. 8/- అదనము. 2 వారాల తరువాత ఖరీదు రు. 72/- అగును.

STANDARD W. COMPANY. Post Box 288, Calcutta 1.

ఉత్తమవైవ మతగ్రంథము

పండిరాధ్యచరిత్ర

వెల 5-0-0 లు

ప్యాకింగు పోస్టేజీ 1-4-0

గనోక్స్
అన్ని సెగలకు గంటలలో గుణము
ఈశ్వర ఫార్మసీ రాజమండ్రి

ఆంధ్ర రాష్ట్రం: నెహ్రూ లేఖ

(5-వ పేజీ తరువాయి)

ఉత్తర ఉత్తరా ఇటువంటివాటివల్ల సంఘర్షణ పొడచూపకుండా కాపాడుకోవా లంటే, విభజనసంఘ ప్రతిపాదనలను, మిగతా పరిష్కరించబడిన సమస్యలతో పాటు కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వయంగానో, ఒక కమిషన్ ద్వారానో, లేక ఒక వ్యక్తివల్లనో పరిశీలించ చేయడం అవసరమౌతుంది. ఇందుకు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించ బోదనే భావం వ్యాపించినందువల్లనే కర్ణాటకులు, తమిళులు కొత్త తగవులు తెచ్చి పెట్టి కొత్త సమస్యలు సృష్టిస్తున్నారు.

పరిష్కర్త నియామకానికి రెండు ప్రతికూల హేతువులు మాత్రం చెప్పవచ్చును.

1. పరిష్కర్త ను నియామకానికి ఆంధ్రులు కోరుతున్నా తమిళులు నిరాకరించగలరు. 2. పరిష్కర్తవల్లనే కాని పరిష్కారం కాని సమస్యలున్నట్లయితే, అట్టి సమస్యలవల్ల దేశంలో ఆశాంతి

చెలరేగవచ్చును. అందువల్ల పరిష్కర్త నియామకానికి అవకాశంలేకుండా సామరస్యంతో ఆ సమస్యలను పరిష్కరించవలసిందే.

ఈ రెండు ఆటంకాలను సరిగ్గా పరిశీలించినట్లయితే, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణసందర్భంలో ఈరెండు ఆక్షేపణలూ సక్రమమైనవి కావని బోధపడుతుంది.

ఇందుకు తార్కాణంగా మద్రాసు నగరంపట్ల తమిళుల వైఖరినీ, బళ్లారిపట్ల కర్ణాటకుల వైఖరినీ గమనించవచ్చును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం సాధ్యమేనని ధార్ కమిషన్ నివేదికనూ, ఆంధ్ర తమిళ కర్ణాటక కేరళ నాయకుల అభిప్రాయాలనూ పరిశీలించిన మీదటనే నెహ్రూ, పటేల్, పట్టాభిగార్లు నిర్ణయించారు. నిర్మాణ సాధ్యమని తమిళులూ కర్ణాటకులూ అంగీకరించారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి కూడా తమిళులు కర్ణాటకులు సమ్మతించారు.

ఇలా సమ్మతించిన తరువాత కూడా రాష్ట్ర విభజనపంటిసమస్యలో అందరికీ మధ్య సామరస్యం కుదరని అంశాలుండక తప్పదని నెహ్రూగారే అంగీకరిస్తున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి సమ్మతించిన తరువాత విభజన సమయంలో ఉత్పన్నమయే సమస్యలను సమాలోచనల ద్వారా పరిష్కరించుకోలేనప్పుడు, పరిష్కర్తనియామకాని కంగీకరించబోరని చెప్పడం సక్రమ

మేనా? దీనికి నెహ్రూగారే సమ్మతించనప్పుడు తమిళులెలా సమ్మతించారు?

మద్రాసునగరాన్ని మినహాయించినా, ప్రస్తుత ఆంధ్రజిల్లాలతో రాష్ట్రాన్ని నిర్మించాలని క్షులంగా నిర్ణయించినా ఇంకా పరిష్కరించబడవలసిన పెద్ద సమస్యలుంటాయని మరిచిపోరాదు.

రాష్ట్రాన్ని కోరుతున్నవారు ఆంధ్రులు. దీనికి తమిళులు కర్ణాటకులు సమ్మతించారు. ఈ పరిస్థితిలో ఏ పక్షానికిగాని అన్యాయం జరగరాదని జాగ్రత్తపడాలంటే సాధనమేది? కేవలం పరస్పర సమాలోచనల ద్వారానే ఈ సమస్యలు పరిష్కరించబడాలనీ, లేకపోతే ఆంధ్రులకు రాష్ట్రమివ్వరనీ చెప్పే దీని ఫలితమేమిటి? ఎలాగైనా రాష్ట్రాన్ని తెచ్చుకోగోరుతున్న ఆంధ్రుల వద్దనుంచి ఈ తరుణంలోనే వీలైనంత ప్రాంతాన్ని, చేజిక్కించుకోవాలని ఇతరులు ప్రయత్నిస్తారని నెహ్రూ గ్రహించలేరా?

అన్యాయానికి ఒడబడైనా సరే, దొరికినదే తీసుకుని తృప్తిపడాలని ఆంధ్రులకు నెహ్రూ చెప్తున్నారా? కర్ణాటకుల వైఖరినిబట్టి అయినా నెహ్రూ ఈ సమస్య ఆంతర్యాన్ని గ్రహిస్తారని ఆంధ్రదేశం ఆశపడుతుంది. కనీసం ఆంధ్ర కాంగ్రెసు నాయకులైనా ఈ సమస్యస్వరూపాన్ని స్పష్టంగా నెహ్రూకు నివేదించవలసిన అవసరం ఉంది. విభజనసంఘ నివేదికను ఆమోదించడంతో ఆంధ్ర కాంగ్రెసు తృప్తిపడి ప్రయోజనం లేదు. కేవలం విభజనసంఘ నివేదిక ప్రాతిపదికపైన ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం సమకూడదని నెహ్రూ లేఖవల్ల స్పష్టపడుతోంది.

కుష్టు ★ బొత్తి

వగైరా మేహమచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటి చికిత్స, క్యాటలాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ. గోదావరి.

సువర్ణ మేహ వంగరాజీయం

బలహీనత, నడుమనొప్పులు, కీళ్లనొప్పులు. కాళ్లమంటలు, మూర్చ, నోటిపూత, రక్తపిత్తము, అతిమాత్రము, మధుమేహము, ధాతునష్టము, జీర్ణించిన గనేరియా, శ్రీలక్ష్మిత, రక్తప్రదరములు మొ॥ సమస్తమేహములకు రామభాణము. తులం రు 12/- వి. పి. అ 14.

ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్, విజయవాడ-2.

కౌంట్ ఆఫ్ మాంట్ క్రిస్టో

(7-వ పేజీ తరువాయి)

జీవితాల చాయ లింకా చెరిగిపోతేదన్నమాట. అవింకా మనల్ని వెన్నాడుతున్నాయి."

"ఇప్పుడా విషయా రెండుకు? నే నెంత వ్యధ పడుతున్నానో గ్రహించలేవా? యావనంలో అనేకులు కౌలు జారినా తరవాత కౌలు కూడదీసుకుంటున్నారట. తెలియని తనంలో అనుభవించిన ఆనందానికి తగిన దుఃఖం వెన్నాడుతుంది. అయినా మగవారిని క్షమిస్తుంది. దుర్వర్తనను మెచ్చుకుంటుంది కూడా."

"నేను ద్రోహిని కానన్న సంగతి నీకు తెలుసు పెరిగినా. కనీసం ఏదో కారణం ఉంటేకాని మానం చెయ్యను. నేను కఠినంగా మాట్లాడుతున్నానంటే దానికి కారణం నన్ను చుట్టుముట్టిన కష్టాలు. నా హృదయం కరడుగట్టిందంటే, అందువల్లనే ఇన్ని దెబ్బలకి తట్టుకోగలుగుతున్నాను. అలా ఉండబట్టే శత్రువుల్ని అణచివెయ్యగలుగుతున్నాను. ఆడవారికి ఫ్యాక్షాపవడే అవసరం లేదు. ఎందువల్లనంటే జరిగే దోషాలకు తప్ప వారిదికాదు; వారిని కోరికల ఆకర్షించినవారిది. మీ పాపాలకు బాధ్యులు మీరు కాదు, ఇతరులు."

"ఏదెలా ఉన్నప్పటికీ, నా దోషానికి మించిన శిక్ష నాకు నిన్ను రాత్రి విధించబడిందని మీ రొప్పుకుంటారా?"

"కాని ఈ శిక్ష ఇంతతో పోలేదునుమా! బాగ్రత్త. ధైర్యం తెచ్చుకో. ఇంకా ఉంది."

"ఏమిటి? ఇంకా ఏముంది?"

"నువ్వు గతాన్నిగురించే విచారిస్తున్నావు. కాని ఇంత కంటే భూరికర్మ మనకోసం కనిపెట్టుకుని ఉందన్నమాట మరిచి పోవద్దు. జరిగిపోయిన విషయం నిన్ను నెలా తిరిగి తలెత్తింది?"

"ఏముంది? కర్మవశం."

"కాదు. అలా అనను. అటువంటిదేదీ కాదు."

"కాకపోవడ మేమిటి? మాంట్ క్రిస్టో ఆ యింటిని కొనడం, మన కఠిన మిత్రుడు కావడం, అక్కడే నేల తవ్వకుండాగా పసిబిడ్డ అస్థిపంజరం బైటపడ్డం, అక్కడే విందు జరగడం ఇదంతా కర్మవశంకాక మరేమిటి?"

"కాదు పెరిగినా! అదే నేను చెప్పబోయేది. మాంట్ క్రిస్టో ఆ తోటలో తవ్వించినప్పుడు ఏపెట్టి దొరకలేదు. ఏ అస్థి పంజరమూ దొరకలేదు. అదంతా అబద్ధం."

"అబద్ధమా?" అంది పెరిగినా వెలవెలబోతూ.

"అవును అబద్ధం" అన్నాడు విల్ ఫర్డ్ భారమైన కంఠ స్వరంతో. "నే చెప్పేది వ్రాతగా విన. ఆ రోజు రాత్రి నీకు

బాగా జ్ఞాపకమేనా? నువ్వు ప్రసవించినప్పుడు బిడ్డ ఏడవలేదు. కదలలేదు మెడ లేదు. చనిపోయిందని మనం అనుకున్నాం. మెల్లిగా బిడ్డను తీసుకుని నేను తోటలోకి వెళ్ళాను. నువ్వు లేవలేక నీరసంగా మూలుగుతూ ఆ గదిలో అలాగే పడుకున్నావు. తోటలో నేల తవ్వ బిడ్డను భూమి పైకి గోతిలోపెట్టి మన్ను కప్పడానికి ప్రయత్నిస్తున్నంతలోనే కార్ని కనవచ్చి నన్ను పొడిచాడు. నువ్వు వచ్చి నన్ను మెల్లిగా మేడమీదికి నడిపించుకు వెళ్ళావు. విరోధితో ద్వంద్వయుద్ధం

చేశానని వంకపెట్టి నేను ఆరుమాసాలు నెలవుతీసుకుని దక్షిణాదికి వెళ్ళిపోయాను. తరవాతి మల్లీ నిన్ను చూడలేదు. నువ్వు డాంగ్లర్ ని పెళ్ళి చేసుకున్నావని వరవాత తెలిసింది.

"కాని నిత్యం నాకు ఆ బిడ్డనుగురించిన ఆలోచనే వేధించేది. ఆ యింటిని ఎవరికో అద్దె కిచ్చావు. నేను భయపడి అడ్డ రద్దుపరిచి తిరిగి ఇంటిని స్వాధీనపరుచుకున్నాను. ఒక రోజున ఆ యింటికి వెళ్ళి తోటంతా తవ్వించాను. కాని పెట్టికాని పసిబిడ్డను సంబంధించిన గుర్తులుకాని ఏమీ కనపడలేదు. ఆ గుర్తులేమీ లేకుండా చెయ్యాలని నా ప్రయత్నం. కాని నా యత్నమంతా వ్యర్థమైంది. ఆ పెట్టి అక్కడ లేదు."

"అయ్యో! ఏమయింది?"

"తరవాత ఆ కార్నికన ఆ పసిబిడ్డవా న్నెందుకు తీసుకు వెళ్ళాడని ఆలోచించాను. ఏదాది గడిచినా బిడ్డసంగతి తెలియక పోయేసరికి నాకు ఆందోళన అధికం కాసాగింది. బహుశా బిడ్డ బ్రతికిఉండవచ్చని నాకు అనుమానం కలిగింది. ఆ హంతకుడొరక్షించి ఉండవచ్చును."

"ఏమిటి? నా బిడ్డ బ్రతికున్నాడా? అయ్యో! బ్రతికున్న బిడ్డ నెలా పొతిపెట్టావు?"

"బ్రతికున్నట్లు నాకు తెలియదు. ఇప్పుడింకా బ్రతికున్నట్లయితే ఏం జరుగుతుందో నువ్వే ఊహించుకో. మన పని ఆఖరే."

"కాని బిడ్డ ఎక్కడున్నాడు?"

"ఎక్కడున్నాడు? ఎంత వెదికానో నీ కేం తెలుసు? అదిమొదలు నేను నిద్ర అంటే ఏమిటో ఎరగను. ఆహారం సహించదు. ఆరా తీశాను. అనాధ శిశుశరణాలయంలో వాకబు చేయించాను. ఒక గుడ్డ ముక్కలోచుట్టి ఒక బిడ్డను ఆ రోజున అక్కడ విడిచిపెట్టేరిని అక్కడ తెలిసింది. ఆ గుడ్డపైన మోచ అనే అక్షరం ఉందట."

"అయితే నా బిడ్డే! బ్రతికున్నాడన్నమాట! ఇప్పుడెక్కడున్నాడు?"

"తొందరపడకు పెరిగినా. ఆరుమాసాల తరవాత రెండో గుడ్డ ముక్క ఆనవాలు చూసి ఆ బిడ్డను ఒక స్త్రీ తీసుకువెళ్ళిందిట. అంతే తరవాత జాడ తెలియలేదు."

"అంతేనా? ఆ తరవాత ఎక్కడున్నాడో కనుక్కోలేదా?"

"ఎక్కడున్నాడో తెలియలేదు. కాని ఈనాటికీ నా ప్రయత్నం మానుకోలేదు. కాని ఇప్పుడా విషయం తిరిగి తలెత్తింది కాబట్టి మరింత పట్టుదలతో ఆతాతీస్తాను."

"కాని మాంట్ క్రిస్టోకి ఈ రహస్యం ఎలా తెలుస్తుంది? తెలిస్తే మనతో స్నేహం చేస్తాడా?"

ఈ మారు విల్ ఫర్డ్ ఆమెవంక తీక్షణంగా చూస్తూ "నిజం

బ్లడ్ టోన్

రక్తమును శుద్ధిచేసి
నరములకు బలమునిచ్చి
ఆరోగ్యమును వృద్ధిచేయు
టానిక్

మాడల్ ఫార్మసీ
విజయవాడ

BLOOD TONE
BLOOD TONE
BLOOD TONE
MODEL PHARMACY
V.R. SWAL

చెప్ప. ను చెప్పవరకైనా మన గుప్త ప్రణయం గురించి చెప్పావా?"

"లేదు. ఎవ్వరికీ చెప్పలేదు."

"నిద్రలో కలవరిస్తావా?"

"లేదు. అది నీకు తెలుసుకదా!"

"సరే ఇంక నేనేం చెయ్యాలో నాకు తెలుసును. ఈ కాంట్రీ ఆఫ్ మాంట్రీక్రిస్టో ఎవరో, ఇక్కడి కందుకు వచ్చాడో, తోటలో లేని బిడ్డల శవాల్ని గురించి ఎందుకు మాట్లాడుతున్నాడో వారం రోజులలోగా ఆరా తీస్తాను."

అతని ధృఢనిశ్చయాన్ని హేర్మియా గమనించింది. తరవాత ఇద్దరూ మాట్లాడలేదు. దీర్ఘయోచనానిమగ్నులై కొంతసేపు గడిపారు. కొంతసేపైన తరవాత హేర్మియా వెళ్ళిపోయింది.

ఆరోజునే విల్ ఫర్డ్ పోలీసుశాఖాధికారికి ఉత్తరం వ్రాశాడు. రెండురోజుల తరవాత విల్ ఫర్డ్ కి అతనికడ నుంచి జవాబు వచ్చింది: "కాంట్రీ ఆఫ్ మాంట్రీక్రిస్టో అనే వ్యక్తి లార్డ్ విల్ఫోర్డ్ అనే బ్రిటిష్ దేశస్థునికి మిత్రుడు. లార్డ్ విల్ఫోర్డ్ తిరుచు పారిస్ వస్తుంటాడు. ప్రస్తుతం ఆయన ఇక్కడే ఉన్నాడు. బుసోనీ అనే సినిలియన్ ఫాదర్ కు కూడా మాంట్రీక్రిస్టోకి మిత్రుడు. ఇంకా ఆరా తీస్తున్నాను."

నాలుగురోజుల తరవాత మరొక ఉత్తరం వచ్చింది: "బుసోనీ ఇప్పుడు పారిస్ లోనే ఉన్నాడు. ఇంకా నెలరోజులుంటాడు. తిరుచు ఎక్కడెక్కడో తిరుగుతూ ఉంటాడు. లార్డ్ విల్ఫోర్డ్ నెంట్ జార్జి వీధిలో ఉంటాడు. ఆయనకి శ్రాంతిభాష చక్కగా వచ్చుకొని పట్టాదలకొద్దీ ఎన్నడూ ఆభాష మాట్లాడరు."

అమరునాడు సాయంకాలం బుసోనీ ఇంటిముందు ఒక బగ్గీ ఆగింది. నౌకరు ఆగంతకుని లోనికి తీసుకువెళ్లాడు. ఒక గదిలో బుసోనీ ఒక గ్రంథం చదువుతూ కూర్చున్నాడు.

"బుసోనీ అంటే తమరేనా?"

"అవును. మిమ్మల్నేనా పోలీసుశాఖాధికారి పంపినది?"

"అవునండీ."

"ఏంపని చెప్పండి."

"తమరు మాంట్రీక్రిస్టోని ఎరిగన్నారా?"

"అంటే జాకన్ మాటేనా మీరడిగేది?"

"అది ఆయన రెండో పేరు కాబోలు. మీకు బాగా పరిచయమేనా?"

"పరిచయమే. ఆయన మాట్లాలో ఒక నౌకానిర్మాత కుమారుడు. తండ్రితో పరిచయం అధికం."

"ఆయనకి కాంట్రీ అనే బిరుదలా వచ్చింది?"

"ఆ బిరుదు కొనుక్కొన్నప్పుని మీకు తెలియదా?"

"తెలుసునండీ."

"ఆయన కింత ధనం ఎక్కడనుంచి సంక్రమించింది?"

"ఏమంత ఎక్కువ లేదు. ఒకటిన్నర, రెండుకోట్లుంటుంది. అంతే."

"మాంట్రీక్రిస్టో దీప్తం మీకు తెలుసునా?"

"తెలుసును."

"ఆయన గత చిత్ర తెలుసునా?"

"అంతగా తెలియదు."

"ప్రెస్టంట్ పని చేశాడా?"

"చేశాడు."

"ఆయన్ని గురించి మీ కేం తెలుసు?"

"చాలా ఉదారబుద్ధి కలవాడని అందరూ అనుకుంటారు తూర్పుదేశాలలో క్రైస్తవమత ప్రచారానికి చేసిన సేవను గురించి, పోప్ బిరుదు లిచ్చారు. తూర్పుదేశాల రాజులతో అతను మైత్రి చేసుకున్నాడు."

"అతనికి మిత్రులెవరు?"

"అతనితో పరిచయం కలవా రందరూ అతని స్నేహితులే."

"శత్రువులు?"

"ఒక్క డున్నాడు. అతను లార్డ్ విల్ఫోర్డ్. భారతదేశంలో ఇద్దరూ కలిసే తిరిగారు."

"ఇంతకుముందెప్పుడైనా మాంట్రీక్రిస్టో ఫ్రాన్స్ దేశం వచ్చాడా?"

"లేదు. మొదటిసారి ఇక్కడికి వస్తూ ఎవరినైనా పరిచయం పరచవలసిందని నన్ను కోరాడు."

"ఆట్విల్ లో ఇంటిని కొనడంలో ఆయన ఉద్దేశ మేమిటో మీకు తెలుసా?"

"ఇటలీలో చేసినట్లే ఇక్కడకూడా దాన్ని పిచ్చివాళ్ళ ఆస్పత్రికి దానం చెయ్యాలని కోన్నాడు."

అక్కడితో బుసోనీ పరిశీలన ముగిసిపోయింది. గంటలో ఆ బగ్గీ నెంట్ జార్జి వీధిలో లార్డ్ విల్ఫోర్డ్ ఇంటిముందు ఆగింది. ఆ గంతకుడు విల్ఫోర్డ్ ని దర్శించి పై విధంగానే ప్రశ్నించాడు. అయితే విల్ఫోర్డ్ శత్రువుని గురించి చెప్పినట్లు జవాబులిచ్చాడు. సంభాషణంతా ఇంగ్లీషుభాషలో నడిచింది. గ్రీలోన్ నైనికో ద్యోగిగా ఉన్నప్పుడు మాంట్రీక్రిస్టో ఒకచోట వెండి గనులు కనిపెట్టాడనీ, తరవాత గ్రీన్ రాజావద్ద అనుమతిపొంది గనులు తవ్వించి భాగ్యవంతుడైనాడనీ విల్ఫోర్డ్ తెలిపాడు.

"ఏడాదికంత ఖర్చు పెడుతూఉంటాడు."

"అతను ఒట్టి పిసిని గొట్టు."

"ఆట్విల్ లో అతని ఇల్లు మీకు తెలుసునా?"

"ఆ తెలుసు. ఆ సమీపంలో ఖనిజ ద్రవ్యాలేవో ఉన్నాయని అతని ఊహ. ఆ ఇల్లంతా తవ్విస్తున్నాడు మూర్ఖుడు. అక్కడేపే తిగలకపోతే చుట్టుపక్కల ఇల్లు కూడా కొంటాడట."

"మీ యిద్దరికీ వైరానికి కారణమేమిటి?"

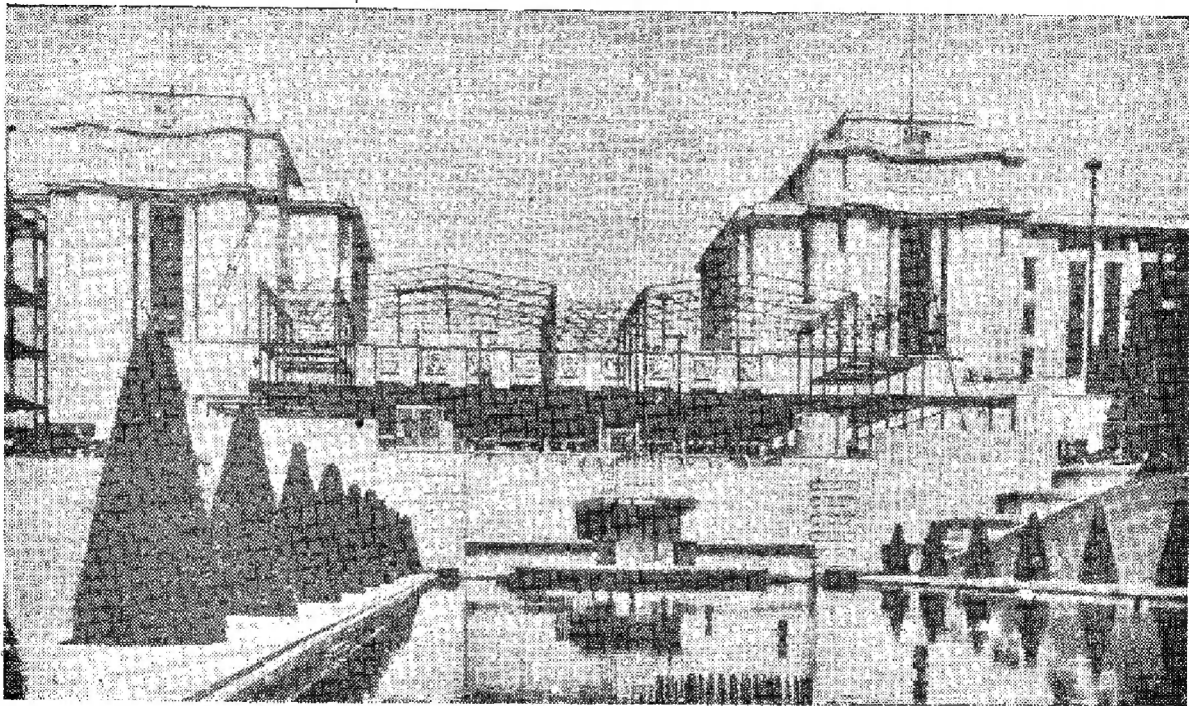
"వాడు నా మిత్రుని భార్యను మోసగించాడు."

"మీరేం చేశారు?"

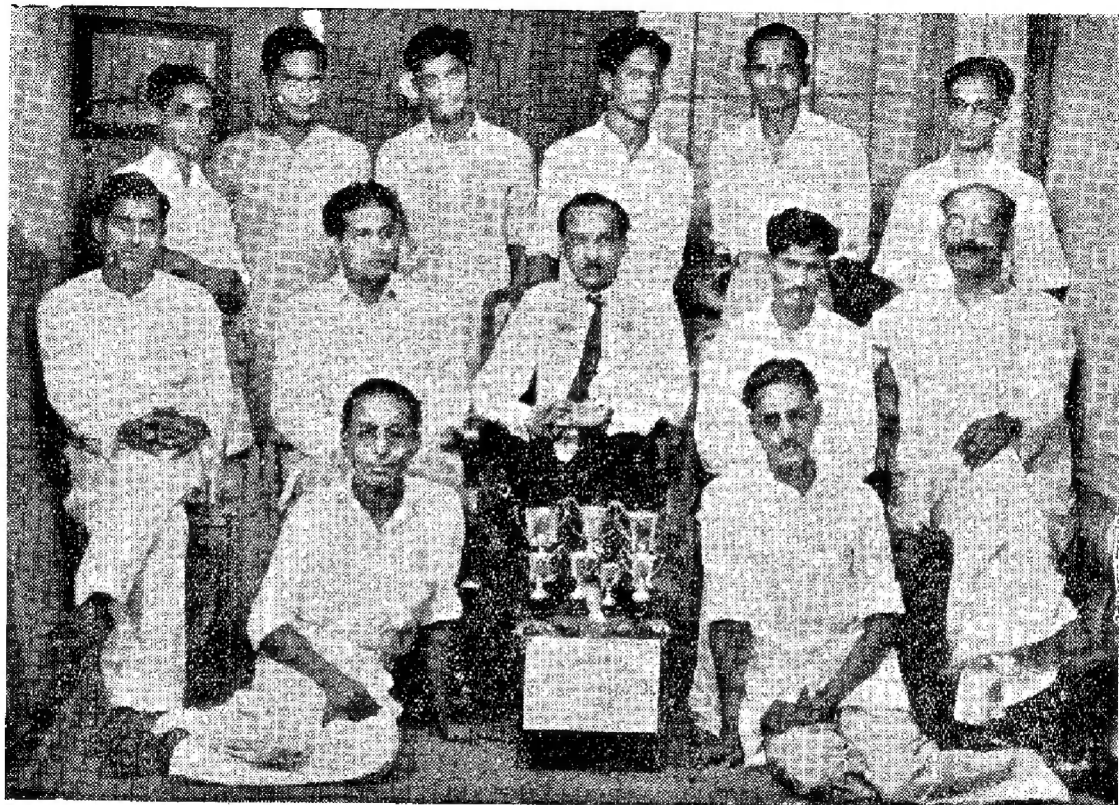
"మూడు సార్లు ద్వంద్వయుద్ధంలో తలపడ్డాను."

ఇంతకంటే మాంట్రీక్రిస్టోని గురించి సమాచారం తెలియ

లేదు.

విశ్వరాజ్యసమితి పారిస్ సమావేశం : సవంబరు 6-వ తేదీని ప్రారంభం కానున్న ఈ సమావేశానికి పారిస్ లో ప్రత్యేక భవనాలు నిర్మించబడుతున్నాయి.

ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తువల్ల ఉత్తమ నటునిగా బహుమతిపొందిన ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజానాట్యమండలి కార్యదర్శి శ్రీ గరికి పాటి రాజారావుగారిని, సెడ్డాపురం శ్రీ భావత్ ఎమెయర్ థియేటర్స్, శ్రీ స్వతంత్ర ఆభ్యుదయ ఆర్ట్ థియేటర్ వారు సెప్టెంబరు 5-వ తేదీని సత్కరించారు.

శ్రీ జ్యోతినాంబికా 'వారి....

తారాగణం:

జయమ్మ - వాళ్ళేరగావు
శ్రీ-ంజరి - సి. యస్. ఆర్.
చామతి - కి క రావు
కృష్ణకుమారి - లింగమూర్తి
బాలసరస్వతి - రామమూర్తి

రచన: కాశీ

నూర్తిజీ: వారం వాళ్ళేరగావు
బాన్స్, జాండ్ నూర్తిజీ:
యస్. రాజేంద్రగారు
వృత్తం: సహమర్తి కృష్ణమూర్తి
సి. రామమూర్తి
కవితా: బి. నువ్వురావు

మంత్రదండం

...డైరెక్టర్...

K.S. రామచంద్రరావు

CHEPRASID.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు: — * లండన్:— డి. ప్రతిభాపిక్చర్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, విజయవాడ. * వైజాం:— ప్రీమియర్ పిక్చర్లు, సికింద్రాబాద్.
* రాయలసీమ, బొంబాయి:— శ్రీ. శాయినాథాచారి డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, గుంటకల్. * మైసూర్:— మురళీపిక్చర్లు, బెంగళూరు.

విశరములకు: ప్రతిభాపిక్చర్లు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, విజయవాడ 2.